

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 45 • 25.VIII. - 31.VIII.88 • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • TORONTO • \$1.25

• GÓRNICY ZABARYKADOWANI W KOPALNI • TRWA STRAJK
O SOLIDARNOŚĆ • WŁADZA GROZI STANEM WOJENNYM •
ROZMOWY MEDIACYJNE KOŚCIOŁA

DECYDUJĄ SIĘ LOSY KRAJU

STOCZNIA STOI

W Stoczni Gdańskiej, 23 sierpnia praktycznie zamarła praca. Trwała jednak praca wykończeniowa przy dwóch statkach, mających być na dniach przekazanych sowieckiemu i fińskiemu armatorowi. Jednostki te zostały udekorowane flagami Solidarności.

Przywódcy strajku w Stoczni Gdańskiej zaapelowali do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża o przysłanie kocy i żywności.

W nocy z poniedziałku na wtorek zabarykadowano bramę Stoczni Gdańskiej umieszczając na niej portret Papieża i transparenty Solidarności. Komitet strajkowy ma swoją siedzibę w stołówce zakładowej. Wałęsa, który przebywa w stoczni, skrytykował we wtorek przemówienie ministra spraw wewnętrznych oświadczając, że konfliktów nie da się rozwiązać siłą (w swym przemówieniu Kiszczak m.in. groził, że władza postawiona w sytuacji bez wyboru będzie musiała odwołać się do niepopularnych środków ładu i porządku). Rozwiązania proponowane przez Kiszczaka, podkreślił Wałęsa, jedynie odwleka w czasie legalizację Solidarności, ale nie są w stanie jej zapobiec. Miejmy nadzieję, powiedział Wałęsa, że to jest już ostatni strajk. Jeżeli jeszcze teraz się nie uda wywalczyć pluralizmu, w przyszłości będziemy musieli z większą siłą walczyć o Solidarność. Dla kraju byłoby jednak lepiej, gdyby następne strajki nie były już potrzebne. Poparł on decyzję stoczniowców o dokończeniu prac na dwóch statkach.

Do strajku przystąpiła Stocznia Remontowa w Gdańsku, stocznia jachtowa Wisła, gdzie pracę przerwało około 1000 do 1500 osób.

W Stoczni Remontowej strajkuje około 2000 osób, w Porcie Gdańskim i Północnym około 3000.

BARYKADA W PODZIEMIU

125 górników zabarykadowało się we wtorek 23 sierpnia w kopalni im. 30-lecia PRL w Jastrzębiu na głębokości 580 m. Górnicy zapowiedzieli, że pozostaną w kopalni tak długo, jak długo władze nie zdecydują się rozpocząć negocjacji. Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Jastrzębiu wystosował apel do górników całego świata, aby poparli akcję zabarykadowanych górników.

Zabarykadowani górnicy domagają się zalegalizowania Solidarności. Swą akcją

wyrażają także protest przeciwko przemówieniu telewizyjnemu ministra spraw wewnętrznych generała Kiszczaka, który straszył strajkujących poważnymi konsekwencjami i użyciem siły.

BLISKI ATAK

Strajkujący portowcy i stoczniowcy w Szczecinie podali na Zachód informacje, że obawiają się, że w nocy z 23 na 24 sierpnia może nastąpić na nich atak. Obserwują oni wzmożone ruchy kolumn milicji, ZOMO i wojska wokół stoczni i portu. Przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego Edward Radziejewicz powiedział, że spodziewa się ataku w każdej chwili.

Do wczesnych godzin rannych nie było informacji o przewidywanym ataku

Komunikacja publiczna w Szczecinie pozostawała 23 sierpnia dotknięta akcją strajkową mimo brutalnych ataków ZOMO 22 sierpnia na trzy zajezdnie komunikacyjne.

AKCJE MEDIACYJNE PODJĘTE PRZEZ KOŚCIOŁ

Kardynał Henryk Gulbinowicz spotkał się 23 sierpnia z I sekretarzem Komitetu Wojewódzkiego partii we Wrocławiu Zdzisławem Balickim i wojewodą Januszem Owczarkiem. Biskup gdański Tadeusz Głowski rozmawiał z doradcami Solidarności - Tadeuszem Mazowieckim i Adamem Michnikiem. Członek biura politycznego Stanisław Ciosek spotkał się z metropolitą krakowskim kardynałem Macharskim.

STAŁOWA WOLA

W Stałowej Woli do strajku na dwóch wydziałach przyłączyło się około 2000 pracowników. Są to dane z poniedziałku. We wtorek 23 sierpnia radio Warszawa mówiło o grupie 150 strajkujących na wydziale narzędziowym. Tymczasem jak poinformowała działaczka Solidarności Ewa Kuberna w hucie trwa strajk siedzący. Część załogi wzięła udział w pochodzie na terenie zakładu. Pochód ten został brutalnie rozbity przez milicję i straż przemysłową. Kilku robotników ciężko pobito.

We wtorek rano w kopalni Rudna Północna i Zachodnia rozpoczął się strajk okupacyjny. Wkroczyło tam ZOMO. Aresztowano m.in. Władysława Grodzkiego, przewodniczącego Komisji Górniczej Solidarności Zagłębia Miedziowego.

23 sierpnia przystąpiła do strajku kopalnia Marcel w Wodzisławiu Śląskim oraz kopalnia im. Lenina w Mysłowicach.

Według oficjalnego komunikatu władz we wtorek 23 sierpnia strajkowało 12 kopalni, ale źródła opozycyjne z kraju podają, że liczba ta wynosi co najmniej 18 kopalni. Agencja UPI podała w wieczornym serwisie, że strajkuje 20 kopalni.

Z Krakowa doniesiono o przerwie w pracy w dniu 23 sierpnia, na jednym z wydziałów Nowej Huty.

OFICJALNE OŚWIADCZENIE USA W SPRAWIE SYTUACJI W POLSCE

Amerykański departament Stanu wydał 23 sierpnia oświadczenie na temat sytuacji w Polsce. Zdaniem Departamentu Stanu wolne związki zawodowe w Polsce przyczyniłyby się do realizacji programu reform i nie byłyby przeszkodą w reformowaniu polskiej gospodarki. Całe społeczeństwo musi uczestniczyć w realizacji reform. Departament Stanu podkreśla, że w Polsce wzrasta napięcie. Rząd Stanów Zjednoczonych opowiada się za dialogiem i porozumieniem narodowym. Departament Stanu podkreśla, że przestraszanie przez używanie siły nie jest środkiem mogąym doprowadzić do przezwyciężenia kryzysu i rozwiązania problemów Polski. Wolne związki zawodowe mogą jedynie pomóc reformie gospodarczej w Polsce, a nie jej zaszkodzić. Co więcej, trudno wyrazić sobie, aby reforma w Polsce powiodła się bez udziału

GDZIE

PRZERWALI STRAJK?

Jeden ze strajków, który rozpoczął się w poniedziałek 22 sierpnia w zajezdni autobusowej w Piasecznie pod Warszawą zakończył się wkrótce po jego ogłoszeniu, w wyniku rozmów strajkujących z dyrekcją. Pracownicy uzyskali obietnicę 20 000 zł podwyżki.

W Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego we Wrocławiu, 23 sierpnia odwołano strajk okupacyjny przekształcając go w tzw. strajk włoski.

Radio Warszawa zakomunikowało, że do pracy 23 sierpnia powróciła załoga Cegielskiego oraz załoga jednej z kopalni.

Według Radia Warszawa strajkujący górnicy w pochodzie opuścili kopalnię Andaliza, w Piekarach Śląskich. Źródła niezależne potwierdziły tę informację.

SYTUACJA W KRAJU
STRONA 4,5,18

GODZINA POLICYJNA

W Jastrzębiu i kilku innych miejscowościach Polski władze wprowadziły godzinę policyjną. Na ulicach nie wolno przebywać w godzinach od 23 do 4 rano. W godzinach tych krąży liczne patrole milicyjne. Minister Kiszczak upoważnił władze lokalne do wprowadzenia godziny policyjnej według własnego rozeznania sytuacji.

wolnych związków zawodowych. Reforma gospodarcza bowiem jest przedsięwzięciem w skali całego kraju. Musi ona obejmować całe społeczeństwo.

Oświadczenie w sprawie sytuacji w Polsce wydał także kandydat Partii Demokratycznej na prezydenta USA Michael Dukakis oraz szef amerykańskiej centrali

Dokończenie na str. 2

DEMONSTRACJA

PROTESTUJEMY NATYCHMIAST!

- przeciw brutalności ZOMO
- łamaniu praw człowieka
- nieliczeniu się ze społeczeństwem

ZADAMY

legalizacji Solidarności,
negocjacji z Narodem,
zaprzestania represji.

SOLIDARNOŚĆ ŻYJE!
Nie pozwólmy by walczyła
w osamotnieniu.

Weź udział w demonstracji
przed konsulatem PRL w
Toronto. W proteście bierze
udział Kornel MORAWIECKI,
przywódca Solidarności
Walczącej z Wrocławia.

CZWARTEK, 25 SIERPNIA 1988

godz. 7:30

Lakeshore Blvd.W. na wschód od
skrzyżowania z Royal York.
ZRÓB WSZYSTKO, ABY BYŁO NAS
JAK NAJWIĘCEJ.
DAJ ZNAĆ ZNAJOMYM!

PCAG

ŚWIAT

• Prezydent Pakistanu Zia ul-Haq zamordowany.

17 sierpnia spadł na ziemię samolot pakistańskich sił powietrznych C-130. Wszystkie 30 osób na pokładzie samolotu poniosło śmierć. Wśród zabitych znajdował się 66-letni prezydent Pakistanu Zia ul-Haq, ambasador USA w Pakistanie Arnold Raphel oraz 10 najwyższych pakistańskich dowódców wojskowych. Samolot runął na ziemię wkrótce po starcie z lotniska w pobliżu Bahawalpur, położonego w odległości około 130 km od granicy indyjskiej. Według wstępnych ustaleń do katastrofy doszło na skutek albo eksplozji ukrytego na pokładzie samolotu ładunku wybuchowego albo na skutek zestrzelenia samolotu przez rakietę. Przewodniczący Senatu Ghulam Ishaq Khan, który objął tymczasowo władzę nad Pakistanem powiedział, że nie można wykluczyć sabotażu. Ogłosił on także 10-dniową żałobę oraz stan ogólnonarodowego pogotowia. Pakistański minister transportu i kolejnictwa Aslam Khattak powiedział dziennikarzom, że przyczyną katastrofy był z 100% pewnością sabotaż. 21 sierpnia do Pakistanu przybyła grupa amerykańskich ekspertów, której zadaniem jest ustalenie przyczyny katastrofy (nasz komentarz poniżej).

• Partyzanci afgańscy atakują wycofujące się wojska sowieckie.

Partyzanci afgańscy nadal atakują wycofujące się z Afganistanu wojska sowieckie oraz intensyfikują akcje zbrojne wobec garnizonów wojsk sowieckich i reżymowych na terenie całego kraju. 20 sierpnia ostrzelali oni w pobliżu Kabulu z rakiet sowiecki oddział wojsk spadochronowych, udający się na positek. Według dowódcy oddziału pułkownika Denisowa nikt ze spadochroniarzy dzięki szybkiej akcji ukrycia się, nie został ranny. Partyzanci podali także, że 19 sierpnia wysadzili w powietrze w Kilaay składownię amunicji. Eksplozja zabiła 150 osób, około

nia wojsk sowieckich z kraju. Oddziały milicji zaatakowały demonstrantów, którzy sformowali pochód, maszerujący w stronę rezydencji prezydenta Husaka, który w 1968 roku zastąpił na stanowisku I sekretarza partii A. Dubceka. Milicja posłużyła się pałkami, gazem łzawiącym oraz psami. Doszło do ostrych starć z około 1000-osobową grupą młodzieży w pobliżu budynku narodowego teatru. Wiele osób zostało ciężko pobitych. Doszło także do zatrzymań.

• Solidarnościowa demonstracja z Czechosłowakami w Moskwie.

21 sierpnia około 500 osób wzięło udział w demonstracji w centralnym parku w Moskwie. Demonstranci wznosili okrzyki "Praska Wiosna", "Praga, Praga". "Hańba dla Układu Warszawskiego" itp. Demonstracja została w brutalny sposób rozbita przez oddziały milicji i KGB. Kilkanaście osób zostało zaarrestowanych.

• Katastrofalna powódź w Sudanie.

Trwająca tutaj od początku sierpnia powódź 1,5 mln mieszkańców pozbawiła dachu nad głową. Ostatnio wybuchły epidemie malarii, tyfusu i cholery. Zdaniem lekarzy na skutek picia zanieczyszczonej wody umrą tysiące Sudańczyków.

• Trzęsienie ziemi u podnóża Himalajów.

Silne trzęsienie ziemi wystąpiło na 1600 km odcinku granicy nepalsko-indyjskiej. W epicentrum około 160 km na południowy wschód od stolicy Nepalu Katmandu zanotowano 6,7 w skali Richtera. Ludzie zostali zaskoczeni podczas snu, na krótko przed brzękiem. Śmierć poniosło ponad 1000 osób w Nepalu, Indiach i Bangladeszu. Liczba ofiar może być wyższa. Było to najsilniejsze trzęsienie w Nepalu od 1934 roku, kiedy zginęło ponad 11 tysięcy ludzi i w Indiach od 1950 r., gdy u podnóża Himalajów zginęło ponad 30 tysięcy ludzi w stanie Assam.

• Iran i Irak przestrzegają porozumień rozejmowych.

Pokojowa grupa obserwacyjna z ramienia ONZ podała, że w pierwszych dniach od początku rozejmu pomiędzy Iranem i Irakiem, obowiązującym od 20 sierpnia, nie zanotowano pogwałcenia rozejmu. Przedstawiciele grupy znajdują się po obydwu stronach granicy irańsko-irackiej. Jak podali oddziały obydwu państw znajdują się niekiedy w odległości 300 m od siebie. Rozejm powitano w Iraku z radością, natomiast w Iranie powściągliwie. W stolicy Iraku Bagdadzie wiwatowały z radości tłumy, natomiast w Iranie władze zwróciły uwagę obywatelom, że rozejm to nie jest to samo co traktat pokojowy oraz przypomnieli, że wojnę rozpoczął Irak. Iran zapowiedział także kontynuowanie kontroli statków w Zatoce Perskiej płynących do, bądź z Związku Radzieckiego. Związek Radziecki oświadczył, że rozejm nie jest warunkiem zawarcia rozejmu. Uniezwolnienie wszystkich argumentów za zakończeniem wojny.

zastrelili w Zachodnim Brzegu 17-letniego R. Hamdana, a w Strefie Gazy 18-letniego N. Hamada. Armia izraelska podała, że obydwoj zastrzeleni Palestyńczycy znajdowali się w grupach młodzieży atakujących żołnierzy izraelskich. Liczba zabitych Palestyńczyków na okupowanych terytoriach od 8 grudnia ub. roku przekroczyła 260 osób.

• W brytyjskich pubach można już pić cały dzień.

W Wielkiej Brytanii zniesiono z dniem 22 sierpnia 70-letnią tradycję zamykania pubów w godzinach 3-5.30 po południu. Obecnie piwosze nie będą wypędzani z pubów tradycyjnym okrzykiem "Time, gentlemen, please". Tradycję wprowadzono w 1918 r., aby utrzymać w trzeźwości pracowników zakładów amunicyjnych. Rząd brytyjski spodziewa się, że zniesienie popołudniowych godzin zamknięcia spowoduje wzrost stanowisk pracy oraz wzrost obrotów pubów. Jednocześnie rząd, obawiając się zwiększenia nietrzeźwości i aktów chuligaństwa, zaapelował do obywateli o samokontrolę.

• Czterech Niemców z NRD uciekło wpływ do RFN.

Trzech mężczyzn i jedna kobieta rzuciło się wpływ do ucieczki przez rzekę Szprewę do Berlina Zachodniego. Ucieczka została sfilmowana przypadkowo przez brytyjskiego turystę. Na filmie widać jak wschodniemiecka łódź patrolowa prawie dopędziła pływaków. Wschodniemiecka straż graniczna obserwowała ucieczkę z brzegu, ale nie interweniowała.

• IRA zabiła 8 brytyjskich żołnierzy.

20 sierpnia 8 żołnierzy brytyjskich poniosło śmierć, a 27 zostało rannych, gdy nastąpił wybuch bomby podłożonej przez IRA pod autobus, którym jechali żołnierze, połączoną drogą w hrabstwie Tyrone. IRA wydała oświadczenie, w którym podała, że bomba zawierała 200 funtów Semtexu, czechosłowackiego materiału wybuchowego, który, jak uważa brytyjska policja, IRA otrzymuje od Libii. W tym roku IRA zabiła już 26 żołnierzy brytyjskich w Północnej Irlandii, Wielkiej Brytanii i Zachodniej Europie. Jest to więcej niż w poprzednich pięciu latach łącznie.

• Rosną kontrowersje wokół Quayle'a.

Mianowanie przez Georga Busha Dana Quayle'a swym wiceprezydenckim partnerem na nadchodzące listopadowe wybory prezydenckie wzbudziło wiele kontrowersji. Niektórzy Amerykanie wysuwają zastrzeżenia co do tego, że Quayle zamiast odbyć służbę w Wietnamie wybrał 6-letnią służbę zastępczą w Gwardii Narodowej. Oponenci oskarżają go wręcz o to, że stało się to możliwe dzięki wpływom jego bardzo bogatej rodziny, która, jak podkreślają najostrejsi krytycy, po prostu umożliwiła Quaylowi wymiganie się od udziału w wojnie wietnamskiej. Obroncy Quayle'a i on sam utrzymują, że służba w Gwardii Narodowej nie przynosi hańby. Quayle podkreśla ponadto, że zdecydował się na Gwardię Narodową tylko dlatego, że chciał studiować prawo.

21 sierpnia z nową rewelacją wystąpiła gazeta w Ohio utrzymując, że z powodu złych stopni w college'u, Quayle nie miałby szans na dostanie się na prawo, gdyby nie konieczność jego rodziny. Gazeta ta podała również, że dzięki protekcji rodziny Quayle otrzymał swą pierwszą pracę w biurze prokuratora generalnego stanu Indiana. Partia Republikańska jest podzielona co do szkodliwości wietnamskiego fragmentu życiorysu Quayle'a. Senator Robert Dole uważa, że problem jest poważny. Inni politycy podobnie jak sam Bush, uważają, że wkrótce sprawa ucichnie, gdyż Quayle wzorowo służył w Gwardii Narodowej.

• Rząd sowiecki wprowadza nadzwyczajny plan natychmiastowej poprawy zaopatrzenia sowieckiego rynku.

Rząd ZSSR ogłosił 21 sierpnia we wszystkich czołowych gazetach na terenie kraju nadzwyczajny plan natychmiastowej poprawy zaopatrzenia sowieckiego rynku w dobrą pierwszą potrzebę. Według planu rządu sowieckiego należy bezwzględnie znacznie podnieść produkcję takich dóbr jak rajstopy i samochody, lodówki i telewizory, magnetowidy i buty itd. Rząd we wprowadzeniu do planu stwierdza, że trzyletnia już pierestrojka nie przyniosła widocznych rezultatów w zakresie poprawy zaopatrzenia rynku w artykuły pierwszej potrzeby takie np. jak odzież i artykuły gospodarstwa domowego. Nie przyniosła również poprawy jakości towarów, przeznaczonych na rynek wewnętrzny. Dlatego, jak wyjaśnia rząd, na lata 1989-90 podwyższony zostaje plan dostaw artykułów pierwszej potrzeby na rynek o 40 miliardów rubli. Na tydzień przed podaniem planu wiele gazet sowieckich przytoczyło wypowiedź czołowego, sowieckiego ekonomisty Aleksandra Zajczenki, który powiedział, że ZSSR znajduje się na 60 pozycji w świecie ze względu na stopę życiową. Zajczenko powiedział także, że przeciętna rodzina sowiecka wydaje aż 59% swych dochodów na żywność, a gdyby miała jeść zgodnie z normami zdrowego odżywiania wówczas musiałaby wydawać 71% swych dochodów.

• Togliatti i Dymitrow wie-

dzieli o zbrodniach Stalina. F. Firsov, historyk sowiecki powiedział w wywiadzie dla włoskiego dziennika "La Repubblica", że przywódca włoskich komunistów Togliatti, podobnie jak komunistę bułgarski Dymitrow "miał pełną świadomość, że Stalin popełniał liczne zbrodnie również na działaczach własnej partii, a także wieloletnich partii komunistycznych, nie wyłączając polskiej". Firsov stwierdził, że nie ulega to wątpliwości po przestudiowaniu archiwum KGB, do którego niedawno został dopuszczony.

• Rosnie handel ZSSR-ChRL.

W handlu między Chinami a ZSSR nastąpił w minionym roku duży postęp, wartość obrotów zamknęła się sumą ponad 2 mld dol. W I półroczu tego roku nastąpił dalszy wzrost, a obroty zamknęły się sumą 1,3 mld dol. ZSSR znajduje się na liście partnerów handlowych ChRL na 6 miejscu. Po Ja-

ponii, Hongkongu, Makau, USA oraz RFN.

• Izrael został oskarżony przez

Amnesty International. Międzynarodowa organizacja obrony praw człowieka i obywatela Amnesty International opublikowała w Londynie 16-stronicowy raport zatytułowany "Israel and the Occupied Territories: Excessive Force". Raport oskarża Izrael o nadużywanie siły, brutalne bicie kobiet i dzieci. Stwierdzono, że co najmniej 8 osób zmarło na skutek pobicia. Raport podkreśla, że żołnierze izraelscy wyciągają domowników z mieszkań, a rannych Palestyńczyków ze szpitali, bijąc ich w celu ukarania i zastraszenia. Ofiarą nadużywania siły przez żołnierzy izraelskich padają także dzieci i kobiety. Amnesty International oskarżyła władze Izraela o niedotrzymanie publicznej obietnicy, iż każdy zgłoszony przypadek nadużycia siły przez żołnierza izraelskiego zostanie starannie zbadany i wyjaśniony, a ewentualnie winny żołnierz ukarany. Izrael oświadczył, że raport jest jednostronny i nieuczciwy.

• Konferencja ekologiczna w

Sztokholmie. W Sztokholmie odbyła się nadzwyczajna konferencja ekologiczna 14 państw basenu Morza Bałtyckiego i Północnego. Dyskutowano katastrofę ekologiczną, która dotknęła Morze Bałtyckie i Północne w roku bieżącym. Tego lata zdechło już ponad 7000 fok na wybrzeżu Morza Północnego w Szwecji, Norwegii, Danii, Holandii i RFN. Foki padły ofiarą wirusa, którego jedną z przyczyn jest zanieczyszczenie środowiska. Zdaniem uczonych szwedzkich wirus zmierza w stronę Morza Bałtyckiego. Jeśli dostanie się do niego, oznaczać to może wymarcie wszystkich bądź prawie wszystkich przedstawicieli flory i fauny w Bałtyku, tak już niezmiernie wytrzebionych i osłabionych ze względu na olbrzymie zanieczyszczenie wód Bałtyku, zwłaszcza na terytoriach państw komunistycznych. Na konferencji dyskutowano także fiński plan utworzenia funduszu ekologicznego, przeznaczonego na ochronę środowiska przede wszystkim w Europie Wschodniej. Zwolennicy udzielenia bezpośredniej pomocy Polsce, ZSSR i NRD utrzymują, że skandynawskie działania lokalne nie rozwiążą wszystkich problemów ochrony środowiska.

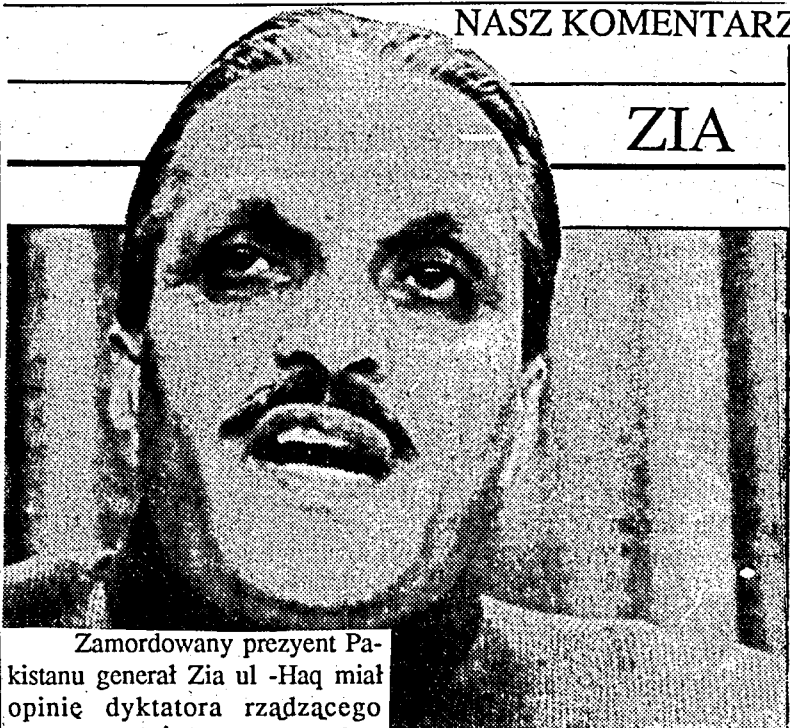
**STOPKA
REDAKCYJNA
STR. 23**

ciąg dalszy ze str. 1

związkowej AFL-CIO. Centrala AFL-CIO podała, że zwróci się do rządu amerykańskiego o to, aby użył on środków natury ekonomicznej w celu zmuszenia rządu PRL do zalegalizowania Solidarności. Z kolei M. Dukakis w swym oświadczeniu zwraca uwagę, że po historycznych strajkach w Gdańsku robotnicy polscy ponownie domagają się legalizacji Solidarności, reprezentującej autorytetyczne aspiracje polskich robotników. Czas już by rząd PRL zastosował się do apelu prawdziwego

NASZ KOMENTARZ

ZIA

Zamordowany prezydent Pakistanu generał Zia ul-Haq miał opinię dyktatora rządzącego żelazną pięścią. Bo w 1977 przeprowadził

zamach stanu, bo w 1979 został powieszony poprzedni przywódca Pakistanu Zulfikar Ali Bhutto, bo powoływał i rozwiązywał parlament jak chciał, bo legalizował i delegalizował partie polityczne według swego uznania, bo zapowiadał i odwoływał terminy wyborów do parlamentu, bo... Zarzuty te można by mnożyć, tyle tylko że są to zarzuty przeciwników i wrogów Zia ul-Haqa.

To prawda, że 5 lipca 1977 roku Zia, w bezkrawnym zresztą, zamachu stanu, przejął władzę, ale krokiem tym uratował Pakistan od wojny domowej. Od trzech miesięcy trwały w Pakistanie krwawe zamieszki pomiędzy zwolennikami rządzącej Pakistańskiej Partii Ludowej a zwolennikami opozycyjnego Pakistańskiego Związku Narodowego, który oskarżył partię Bhutto o zafałszowanie wyników wyborów.

To prawda, że Zia nie utaskawiał Bhutto i to pomimo prób z całego świata, ale wina Bhutto - mord politycznego przeciwnika, nie podlegała wątpliwości, a sam Zia podkreślił, że Bhutto musi być potraktowany tak, jak normalny obywatel.

Zia ul-Haq był dyktatorem. Były okresy w ciągu 11-letniego okresu jego władzy, gdy w więzieniach pozamykał tysiące swych przeciwników.

Ale z drugiej strony lata jego panowania przyniosły rozkwit gospodarczy i ustabilizowały sytuację wewnętrzną jak nigdy przedtem w krótkiej 41-letniej historii Pakistanu. A była to historia gwałtowna, pełna rewolt i wojen domowych, zamieszek etnicznych i religijnych, wreszcie lewicowych i prosowieckich skłonności samego Zulfikara Bhutto i jego Pakistańskiej Partii Ludowej.

Prezydent Zia uporządkował te sprawy kierując się czterema zasadniczymi wartościami: islamizmem, antykomunizmem, proamerykanizmem i demokratyzmem.

Pakistan Haqa miał być, a od kilku lat stawał się, mariażem republiki islamskiej z republiką demokratyczną. Haq wiele razy twierdził, że Pakistan będzie krajem fundamentalnie islamskim oraz demokratycznym w takim sensie, w jakim demokracja będzie służyć Pakistanowi, a nie Pakistan demokracji. Zapowiedziane na 16 listopada br. wybory do parlamentu miały być krokiem milowym tego mariażu. Ich charakterystyczną cechą ma być to - pełniący obowiązki prezydenta Ghulam Ishaq Khan zapowiedział, że się odbędą, - że kandydaci na posłów będą konkurować o miejsca w parlamencie jako prywatni obywatele, a nie członkowie partii politycznych czy organizacji społecznych. Jak ten mariaż potoczy się bez Haqa trudno obecnie przewidzieć.

Zia był jednak przede wszystkim antykomunistą, jednym z nielicznych przywódców na arenie światowej, który otwarcie krytykował Związek Sowiecki za próby podbicia i zniewolenia całego świata. Zia był pierwszym przywódcą, który po inwazji Związku Sowieckiego na Afganistan wyciągnął pomocną rękę do partyzantów afgańskich. To on pozwolił im założyć bazy na terenie Pakistanu, to dzięki niemu dostawali oni większość broni i to on przyjął kilka milionów afgańskich uchodźców. Bez najmniejszej przesady można powiedzieć, że gdyby nie jednoznaczna postawa ul-Haqa partyzanci afgańscy nie przetrwaliby, reżym afgański nie byłby tak osłabiony, a w konsekwencji ZSSR

Dokończenie na str. 9

przywódcy polskiego narodu Lecha Wałęsy i wreszcie zalegalizował Solidarność. Władze PRL nie są w stanie rozwiązać problemów gospodarczych i nie mogą oczekiwać pomocy ekonomicznej dopóki rząd PRL nie wykaże gotowości do poszanowania podstawowych praw człowieka i nie podejmie dialogu z Kościołem i robotnikami, prowadzącego do pojednania między władzami a społeczeństwem.

Sekretarz generalny Brytyjskiego Kongresu Związków

Zawodowych Norman Wiley powiedział, że zwrócił się do rządu brytyjskiego o wywarcie nacisku na rząd PRL, aby nie użył przemocy dla położenia kresu strajkom w Polsce. Wiley wysłał w tej sprawie list do szefa brytyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych G. Howe'a. Wcześniej francuskie i zachodniemieckie związki zawodowe wyraziły poparcie dla strajkujących robotników i zaapelowały o ponowną legalizację Solidarności.

CZARNY ZNAK ŻAŁOBY

Pokój i wolność! niosło się pod parlamentem prowincji Ontario. Pod ratuszem rady miejskiej w Toronto, w całej Kanadzie.

W strugach deszczu i mgie kilkutyśięczny pochód ruszył ulicami naszego miasta, dźwigając łańcuchy - symbol niewoli ucimiejących krajów. Za łańcuchami szły grupy Polaków, Litwinów, Łotyszów, Estończyków, Ukraińców, Węgrów, Czechów, Słowaków i wielu innych narodów świata ciemionych przez sowiecki system.

W 20 rocznicę najazdu na Czechosłowację przemawiał u wrót parlamentu prowincji uchodźca z Czechosłowacji w randze ministra - Otto Jelinek. Występowali politycy rządu federalnego, prowincjonalnego, rad miejskich. Andrew Witer, David Fleet i szereg innych osób wystąpiło jako rzecznicy praw człowieka za żelazną kurtyną.

Dla Polaków najbardziej podniosłym momentem było pojawienie się Kornela Morawieckiego, który został oficjalnie przedstawiony zebranym i powitany przez komitet Dnia Czarnej Wstążki.

Wielkie wrażenie zrobił przemarsz flag ulicami miasta. Nie zabrakło flagi polskiej i flagi Solidarności. W organizacji Międzynarodowego Dnia Czarnej Wstążki Polaków reprezentowali: wiceprezes KPK Jerzy Burski i prezes KPK Okręgu Toronto Stanisław Sadowski.

Według potwierdzonych informacji 33 miasta na świecie obchodziły 49 rocznicę podpisania układu R-M. Wszędzie występowało z tym samym postulatem, a mianowicie wolnych wyborów w Związku R-M. Wszędzie występowało z tym samym postulatem, a mianowicie wolnych wyborów w Związku R-M. Wszędzie występowało z tym samym postulatem, a mianowicie wolnych wyborów w Związku R-M.

komitetu Marcus Hess.

Demonstrację poprzedziła kampania informacyjna na nie znaną dotąd skalę. Oto na stacjach radiowych zamiast reklam popłynęło w eter: "We've all heard a lot about reform in the Soviet Union under Mikhail Gorbachev."

He calls it "glasnost". We all hope that this time, the reform is real.

That's why we're urging Mr. Gorbachev to allow free and fair elections, starting at the municipal level, in countries under his control.

That's not asking much, is it? Help us to promote free and fair elections behind the Iron Curtain.

Join us, We're the Canadian Black Ribbon Day Committee and we stand for peace with freedom on both sides of the Iron Curtain."

Presja na Sowiety rośnie. W ubiegłym roku jeszcze wydano z Litwy, Łotwy i Estonii przywódców obchodów Dnia Czarnej Wstążki. W tym roku, po raz pierwszy, w Związku Sowieckim pozwolono ludziom wziąć udział w manifestacjach żałobnych po utraconej wolności.

Na Litwie, Łotwie i Estonii odbyły się także masowe pochody protestacyjne w rocznicę podpisania paktu Ribbentrop-Mołotow. Pakt ten umożliwił Moskwie późniejszą aneksję krajów bałtyckich. Rzecznik sowieckiego ministerstwa spraw zagranicznych G. Gierasimow poinformował, że władze republik bałtyckich wydały zezwolenie na odbycie demonstracji w związku z rocznicą układu Ribbentrop-Mołotow. W stolicy Estonii Tallinie głos zabrał m.in. dyrektor moskiewskiego Instytutu Archiwów Historycznych J. Afanasjew. Skrytykował on sposób w jaki oficjalna historia sowiecka tłumaczy aneksję państw bałtyckich do

ZSSR. Największa demonstracja odbyła się w stolicy Litwy Wilnie. Wzięło w niej udział 100 tys. osób.

Udział w obchodach zapowiedziały miasta w Polsce.

Kanada wykazała ogromną aktywność w stworzeniu, rozpropagowaniu i kultywowaniu Dnia Czarnej Wstążki. Oto miasta, które w tym dniu przybrały żałobę: Halifax, Montreal, Ottawa, Toronto, Brantford, Hamilton, Kitchener, London, St. Catharines, Sudbury, Winnipeg, Calgary, Edmonton, Vancouver.

Kilkadziesiąt tysięcy Kanadyjczyków wzięło udział w ogólnokrajowych obchodach. Można zapytać czy to dużo? Odpowiedź jest oczywista - na pewno nie. Black Ribbon jest wyjątkową szansą stworzenia nacisku na rząd kanadyjski, by występował jako rzecznik praw człowieka i obywatela za żelazną kurtyną. Nie uczyni on tego jednak, jeśli nie dostrzeże masowości ruchu i tego, że zagraża on wyborczym decyzjom. Rozumiemy, że wiele osób odsunęło się od działalności politycznej po wyjeździe na emigrację. Mogą jednak swoje zobowiązania wobec kraju spełnić na innej drodze - regularnie popierając finansowo inicjatywę Black Ribbon. Dla tych wszystkich, którzy zdecydują się na taką ofiarę podajemy adres:

MARKUS HESS, Chairman International Black Ribbon Day Committee Suite 906, 100 Adelaide Street West Toronto, Ontario M5H 1S3

P.S.: Na stacji metra St. George setki ludzi o słowiańskich okragłych obliczach spieszyły do pociągu. Niektórzy już mieli czarne wstążki. Wielu nie było Polakami. I wtedy zauważyłam, że zaczynamy się rozpoznawać. Uśmiechamy się. To jest inny sukces Black Ribbon.

O sytuacji w Polsce wymieniliśmy parę zdań z Kornelą Morawiecką, podczas pochodu Black Ribbon Day w Toronto.

G.F.: Z wypowiedzi Wałęsy dla Radia Luksemburg wynika jasno, że przywódca Solidarności uległ poważnej radykalizacji.

K.K.: Takie są obecnie w Polsce masy.

G.F.: Strajki wystawiają Wałęsę na ciężką próbę. Mówi się dość powszechnie, że sytuacja obecna sprawdza przywódcze możliwości Wałęsy.

K.M.: Kto miałby to robić? Nie sądzę, aby tak było. To jest próba dla Jaruzelskiego. Jestem przekonany, że jeśli sytuacja się będzie rozwijać, te strajki mogą się zakończyć odejściem ekipy Jaruzelskiego, a może nawet i zalegalizowaniem Solidarności. A nawet jeśli tym razem znów osłabną, to nie oznacza to końca walki o Solidarność. Sytuacja znów się powtórzy.

G.F.: Jaka jest więc różnica między wybuchem kwietniowym a obecnym.

K.M.: To jest ten sam fenomen. Ale tym razem górnicy. Grupa przez wiele lat zarobkowo uprzywilejowana. Jeśli oni ruszą strajkować, to mówi wiele o sytuacji w kraju. Górnicy mają też opinię ludzi bardziej zdeterminowanych.

G.F.: Jaki jest udział Solidarności Walczącej w tych strajkach?

K.M.: Nasi ludzie są tam na pewno. I jest tam też i nasza praca. SW jest jednak organizacją kadrową, wypracowującą kierunek, a w Polsce działają dziś masy.

G.F.: Zmuszony jest pan do deportacji do pobytu poza granicami kraju. Wiemy, że chce pan wrócić. Jaką odezwę wydałby pan dziś, będąc w Polsce?

K.M.: Sądzę, że taką samą jak przed kilkoma dniami w USA. Cele walki się przecież nie zmieniły.

KORNEL MORAWIECKI
O KRAJU

RZĄD UWAŻA, ŻE NIE NASTĄPIŁ SPADEK DOCHODÓW REALNYCH

Prasa poniedziałkowa przyniosła z jednej strony pełny tekst oświadczenia OPZZ jak również odpowiedź rządu na słowa krytyki zawarte w tym oświadczeniu. Rząd pisze m.in.: "Nie ukrywaliśmy, że reformowanie gospodarki wiązać się będzie z kosztami społecznymi. Rzeczywiste koszty w praktyce okazały się w niektórych przypadkach większe od kosztów, które przewidywaliśmy. Nie można się natomiast zgodzić z tezą oświadczenia, że generalnie nastąpił odczuwalny spadek dochodów realnych. Przeczą temu fakty. "W dalszym ciągu rząd krytykuje OPZZ za to, że uzgodnienie z inicjatywy OPZZ spotkania z przedstawicielami rządu zostało odwołane.

Oficjalne środki masowego przekazu w PRL prowadzą ostrą krytykę strajkujących przytaczając lawinę danych o stratach ponoszonych przez gospodarkę polską na skutek strajków.

AKCJA ZATRZYMAŃ

W wielu rejonach kraju SB dokonuje szeroko zakrojonej akcji zatrzymań.

We Wrocławiu ponownie zatrzymano w niedzielę 21 sierpnia Władysława Frasy-

niuka. W sobotę 20 sierpnia zwolniono go po zatrzymaniu trwającym 48 godzin. Mieszkanie, w którym przebywał było cały czas otoczone przez milicję. Jak powiedział sam Frasiński w rozmowie z Radiem Wolna Europa, podczas dwukrotnych rozmów funkcjonariusze bezpieczeństwa ani za pierwszym, drugim zatrzymaniem ani za drugim nie podali mu powodów zatrzymania.

W Ursusie zatrzymano został Zbigniew Janas i Zdzisław Wiśniewski, w Toruniu Antoni Stanikowski, Wiesław Cichoń, Tadeusz Duszyński i Krzysztof Błażejczyk, w Szczecinie SB zatrzymało dwóch działaczy WiPu Wojciecha Woźniaka i Krzysztofa Chołowczyka, w Gdańsku studenta uniwersytetu Pawła Abramowicza, w Warszawie Henryka Wujca, w Katowicach Krzysztofa Czapkę. Zatrzymano też dwóch górników kopalni ZMP Piotra Wołowica i Ernesta Tomasa, którzy zamierzali udać się na teren kopalni Manifest Lipcowy. Dom, w którym mieszka Zbigniew Bujak jest obstawiony i nie może on z niego wyjść. W Warszawie SB ostrzegło Jacka Kuronia. Powiedziano mu, że zostanie zatrzymany, gdy tylko pojawi się w którymś ze strajkujących zakładów.

We Wrocławiu SB starało się ująć Józefa Piniora, ale bez skutku, gdyż ukrył się on przewidując akcję bezpieki.

JEST TO PO PROSTU WŁADZA OKUPACYJNA

Przedstawiciel Ruchu Wolność i Pokój Jacek Szymanderski powiedział, że uważa obecną sytuację w Polsce za znacznie groźniejszą niż sytuacja jaka była w Polsce w kwietniu i maju. Ludzie są o wiele bardziej zdeterminowani w stawianiu żądań i wydaje się, że bardziej zdeterminowani do twardej walki o ich realizację. W kwietniu i maju zdecydowanie wysuwało na pierwszy plan żądania płacowe, natomiast teraz zdecydowanie wysuwa się na plan żądania związkowe, tzn. utworzenia niezależnych związków zawodowych i legalizacji Solidarności. Po prostu ludzie są absolutnie przekonani, że ten rząd niekontrolowany nie przeprowadzi żadnej reformy. Wszyscy ludzie biorący udział w strajkach mają świadomość, że władza nie jest zdolna zrobić nic, co uchroni nasz kraj przed katastrofą. Naród jest przeciwny. Władza nie posiada już żadnej legitymizacji, ani politycznej, ani ideologicz-

nej, ani nawet organizacyjnej (w tym sensie żeby umiała organizować życie kraju). Jest to po prostu okupacyjna władza pokornych funkcjonariuszy partii komunistycznej, utrzymywana wyłącznie obecnością oddziałów armii czerwonej w Polsce.

Co robi obecnie władza? Nie zajmuje żadnego stanowiska. Władza nie podjęła rozmów z najprostszego powodu. Władza nie ma absolutnie nic do powiedzenia. No bo co ma powiedzieć? Że przeprowadzi reformę? Przecież ona tę reformę przeprowadza od parudziesięciu lat. Nie może Jaruzelski w tej chwili zgodzić się na Solidarność po tym, co zrobił 13 grudnia. Jest zablokowany. Ten facet jest w tej chwili najbardziej konserwatywną przeszkodą do zrobienia czegośkolwiek. Władza nie ma nic do zaproponowania, poza tym żeby jeszcze choć trochę obronić swoją władzę.

Sytuacja jest smutna. Ja się obawiam, że komuniści mogą się w takim historycznym ruchu odwołać do rozlewu krwi... jest to moje osobiste przypuszczenie. Być może nie chciałaby tego sama władza w Warszawie, ale władza na prowincjach będzie do tego parła i nie byłoby nawet zdumiewające, gdyby władza ta podjęła interwencję zbrojną na własną rękę. Ta władza w gruncie rzeczy nie ma żadnej innej możliwości albo ustąpić albo strzelać. Nie mają nic konkretnego do zaproponowania.

Trzeba pamiętać, że ekipie Jaruzelskiego czy jakiegokolwiek innego namiestnika moskiewskiego nie zależy tak naprawdę na światowym odprężeniu, a w każdym razie łatwo poświęci światowe odprężenie, które rzeczywiście zostanie zachwiane, gdy komuniści zaczną strzelać do ludzi pracy, po to, aby nadal utrzymać się przy władzy.

Po prostu dlatego, że władza komunistów tutaj, w Polsce, Czechosłowacji, czy na Węgrzech jest władzą wyłącznie nadaną, władzą obcą, nie utożsamiającą się z losem narodu. Chciałbym wierzyć, że w tej ekipie są ludzie, którzy chcieliby uwiarygodnić siebie, że jest inaczej. Ale Jaruzelski to jest człowiek, który prowadzi politykę pod hasłem: "Społeczeństwo należy odsunąć od wszelkiego wpływu na sprawy, które je dotyczą". W takim razie albo on się zmieni o 180 stopni, albo po prostu wreszcie odejdzie.

PAPIEŻ MODLI SIĘ ZA OJCZYZNĘ

W niedzielę, 21 sierpnia rano Papież Jan Paweł II podczas spotkania z pielgrzymami polskimi w swej letniej rezydencji Castel Gandolfo powiedział m.in., że z olbrzymią troską obserwuje sytuację w naszej ojczyźnie. Gazety międzynarodowe, powiedział Ojciec Święty, przynoszą wiadomości o Polsce, które napawają niepokojem. Papież podkreślił, że modli się za Ojczyznę, żeby miała suwerenne państwo i suwerenny naród, na których tylko i wyłącznie można budować wszelki pokój, oparty o sprawiedliwość i prawo, a nie o przemoc.

większe.

Pyt.: Ostatnia rzecz. Co chciałby Pan powiedzieć swoim przyjaciółom z Polski we Francji?

L.W.: Chciałbym powiedzieć, że Polska ma tarapaty, że Polska walczy o porozumienie i pluralizm. I jeśli tam zajdziemy, może tym razem, głęboko w to wierzę, a jeśli nie, będziemy podchodzić następny raz. A jeśli już to będzie, to wszędzie gdzie Polacy się znajdują, w jakim tylko kraju, powinni dołożyć się do wyciągnięcia kraju z tej trudnej sytuacji w jakiej się kraj znalazł.

Radio Luksemburg: Dziękujemy bardzo Panu. Do usłyszenia.

W POLSCE NIE MA INNEJ DROGI JAK POROZUMIENIE

Wywiad Radia Luksemburg z Lechem Wałęsą przeprowadzony po rozpoczęciu strajku w Stoczni Gdańskiej.

Pyt.: Kiedy Pan dał ultimatum czy myślał Pan rzeczywiście, że w dzienniku telewizyjnym rząd się wypowie?

L.W.: Nie dawałem ultimatum, prosiłem, poddawałem sprawy pod refleksję. Z naszej strony są propozycje, są decyzje odgórne przez Solidarność postawione. Jednak w konkretnych strajkach decydują strajkujący. My działacze możemy tylko proponować.

Pyt.: Są dwa główne żądania: dotyczące płac i dotyczące relegalizacji Solidarności? Czy te dwa żądania są ze sobą połączone?

L.W.: Są połączone, chociaż trzeba rozumieć, że strajkami czy kiepskim pracowaniem nie poprawimy sobie sytuacji. Dlatego też jeśli będzie organizacja ona musi dać motywację ludziom do pracy, a ponadto inne sprawy będą załatwiane w sposób roztropny i rozsądny.

Pyt.: Co można usiłować przedyskutować z rządem?

L.W.: Pierwszy problem to pluralizm. To nie podlega dyskusji. Cała Europa i świat go posiada i Polska musi go mieć. Natomiast przejście z systemu, w którym żyjemy do pluralistycznego jest niewygodne i może być trudne. Trzeba przedyskutować jak przejść od systemu, w którym żyjemy do pluralistycznego, aby było jak najmniej anarchii.

Pyt.: Kto bierze udział w strajku. Czy biorą w nim udział również ci, którzy strajkowali w roku 1980? Czy to nie jest spotkanie dwóch pokoleń?

L.W.: Oczywiście jest spotkanie. Z tym, że trzeba pamiętać, że przede wszystkim warunki zmuszają ludzi do walki. A młodzież ma wyjątkowo trudne warunki, na niej ogniskowały się te wszystkie problemy i trudności. Młodzież dorabia się, wchodzi w życie.

Pyt.: Wczoraj z Pana strony był gest w stronę rządu. Czy młodzi nie zmusili Pana w pewnym stopniu do tego, by podjąć działania bardziej kategoryczne?

L.W.: O nie. Ja kieruję się swoimi prawami, chociaż muszę dostrzegać społeczeństwo, młodzież, która jest najbardziej aktywna.

Pyt.: Czy ma Pan nadzieję, że generał Jaruzelski może doprowadzić do porozumienia narodowego?

L.W.: W Polsce nie ma innej drogi jak porozumienie. Z tej trudnej sytuacji możemy tylko wyjść w porozumienie. Problemem dla mnie jest tylko, kiedy i jakie koszty niepotrzebnie ponosimy. Im dłużej to trwa, im dłużej nie możemy się porozumieć, tym koszty ponosimy jako społeczeństwo większe. Prędzej, czy później do porozumienia musi dojść, a kto będzie siedział po jednej i po drugiej stronie to jest nieważne. Ważne jest porozumienie dla kraju, które będzie wyciągało go z tarapatów w jakich się znalazł.

Pyt.: Jak Pan myśli, dlaczego teraz mielibyście uzyskać to, czego nie udało Wam się uzyskać wcześniej?

L.W.: Dlatego, że im dłużej to trwa, tym bardziej oczywista się staje konieczność istnienia Solidarności. Solidarność potrzebna jest po to, żeby doprowadzić do zwycięstwa pluralizmu. To po pierwsze. A ekonomicznie Solidarność jest potrzebna, aby sprawiedliwie, aby jak najszerzej mas brały udział w sprawiedliwym podziale tego, czego jest tak mało. I tutaj jest potrzebna Solidarność.

Pyt.: Jaka jest różnica między dziś a latami 80 i 81?

L.W.: Różnica jest pod każdym względem. Chociażby dlatego, że w 80 roku Pan do mnie nie dzwonił, społeczeństwo nie znało Solidarności, Lecha Wałęsę i wielu innych rzeczy. Jest obecnie zupełnie inna sytuacja, choć pewne elementy zawsze są stałe, ale inne są płynne.

Pyt.: Czy nie obawiasz się Pan, że znowu będzie wprowadzone to, co nazwano stanem wojennym, że znowu będzie dużo represji?

GDAŃSK

W niedzielę, 21 sierpnia Lech Wałęsa wyraził gotowość zawieszenia zapowiedzianego na poniedziałek rano strajku w Stoczni Gdańskiej, ponieważ za pośrednictwem osób trzecich jakieś nieokreślone bliżej kręgi rządowe zaproponowały rozpozbię rozmów. Lech Wałęsa stanął na stanowisku, że tego rodzaju propozycje powinny mieć charakter publiczny, że społeczeństwo ma prawo dowiedzieć się kto za tym stoi i jakie to są oferty i proponował, ażeby władze wystąpiły z tego rodzaju ofertą potwierdzoną oficjalnie w dzienniku telewizyjnym. Jednakże w dzienniku w niedzielę 21 sierpnia, który Wałęsa oglądał zarówno o 19.30 jak i w dzienniku ostatnim nie było tego rodzaju potwierdzenia. Było natomiast wiele słów krytyki pod adresem strajkujących. W związku z tym w niedzielę późnym wieczorem w Gdańsku zebrał się przedstawiciele komitetu strajkowego z Lechem Wałęsą. Ponownie omówiono sytuację i postanowiono, że zapowiedziany na poniedziałek 22 sierpnia rano strajk pierwszej zmiany Stoczni Gdańskiej rozpocznie się zgodnie z planem o godzinie 7.

W poniedziałek rano załoga Stoczni Gdańskiej przystąpiła do strajku. Akcję ogłoszono na znak solidarności ze stoczniovcami w Szczecinie. Oddziały ZOMO odgrodziły kordonem teren stoczni. W stoczni wstrzymano wszelką pracę. Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa wygłosił przemówienie do załogi przy bramie głównej wiodącej na teren stoczni. Wałęsa wezwał do walki o reformę oraz o zalegalizowanie Solidarności.

W strajku w Gdańsku uczestniczy około 1500 robotników. Strajk wybuchł też we wszystkich z wyjątkiem jednego rejonach Portu Gdańskiego. Źródła niezależne oceniają liczbę strajkujących w Porcie Gdańskim na 3000. Portowcy gdańscy oprócz zasadniczego postulatu reaktywowania Solidarności wysunęli postulaty płacowe, socjalne, a także ekologiczne. Domagają się oni referendum w sprawie budowy elektrowni atomowej w Żarnowcu oraz poprawy stanu ekologicznego Zatoki Gdańskiej. W Porcie Północnym doszło do rozmów członków dyrekcji ze strajkującymi, ale strajkujący odrzucili ofertę dyrekcji i kontynuują strajk.

WAŁĘSA W STOCZNI

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa przyłączył się w poniedziałek do strajkujących w Stoczni Gdańskiej. Wałęsa powiedział na wiecu, że robotnicy muszą walczyć o wolność i Solidarność, bo nie ma innego wyjścia. Wałęsa powiedział też zagranicznym dziennikarzom, że bez Solidarności reformy w Polsce się nie uda. Wałęsa dodał, że nie spodziewał się aż tak dużego entuzjazmu wśród młodych zwłaszcza stoczniovców.

Wałęsa powiedział też, że nie chce być przywódcą strajku w stoczni, ale że popiera wszystkie strajki w kraju. Przewodniczącym Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej jest tak samo jak w maju Alojzy Szablewski. Powiedział on, że stoczniovcy kontrolują cały teren stoczni. Jedynym postulatem strajkujących, oświadczył Szablewski, jest przywrócenie Solidarności. Milicja, która otoczyła stocznie nie dopuszcza nikogo na teren stoczni.

SPOTKANIE BISKUPA GOSŁOWSKIEGO Z MAZOWIECKIM I MICHNIKIEM

W poniedziałek, w gdańskim kościele św. Brygidy doszło do spotkania biskupa gdańskiego Tadeusza Gosłowskiego z doradcami Solidarności Tadeuszem Mazowieckim i Adamem Michnikiem. W wypowiedzi dla zagranicznych korespondentów

Tadeusz Mazowiecki nazwał strajki prawdziwym plebiscytem za pluralizmem związkowym. Mazowiecki oświadczył, że klauzula w ustawie związkowej wykluczająca pluralizm powinna być zniesiona. Mazowiecki potwierdził wobec zagranicznych dziennikarzy gotowość Lecha Wałęsy do rokowań z rządem. Jak powiedział Mazowiecki, Wałęsa uważa, że istnieją sprawy nadrzędne, takie jak dobro Polski.

SZCZECIN

Noc z niedzieli (21) na poniedziałek (22) minęła spokojnie. Największe napięcie panowało w Szczecinie, gdzie strajkujący spodziewali się ataku sił bezpieczeństwa. Około 2000 strajkujących pracowników portu w Szczecinie wzniosło w nocy zapory na wewnętrznych drogach na terenie portu, oraz zabarykadowało bramy, aby utrudnić ewentualny atak sił bezpieczeństwa. Poza tym strajkujący zażądali aby dyrektor portu opuścił jego teren. Prokurator rejonowy w Szczecinie wystąpił w sobotę pod adresem strajkujących z nowymi groźbami. Wezwał on organizatorów strajku do stawienia się w prokuraturze. Twierdził, że postępowanie karne zostało wszczęte wobec osób stosujących przemoc i zagrażających mieniu portu. Prokurator wezwał do stawienia się do prokuratury co najmniej 16 osób. Działalność portu szczecińskiego została w piątek 19 sierpnia zawieszona. W niedzielę, w Szczecinie na terenie portu odprawiono mszę świętą dla strajkujących. Portowcy powiedzieli zachodnim dziennikarzom, że są zdecydowani kontynuować strajk aż do zwycięstwa i że czują się w porcie tak jak u siebie w domu. W Szczecinie strajkują od ubiegłego tygodnia także pracownicy komunikacji miejskiej.

W poniedziałek, w Szczecinie do solidarnościowego strajku przyłączyło się około 1000 pracowników z Przedsiębiorstwa Budownictwa Kolejowego. Władze przerwały połączenia telefoniczne strajkujących zakładów.

BRUTALNA AKCJA ZOMO

22 sierpnia, po raz pierwszy od wybuchu obecnej fali strajku milicja użyła siły w Szczecinie usuwając kierowców autobusów okupujących zajezdnie w Policach, a także tramwajarzy okupujących zajezdnie tramwajową w Mienierzynie i Gołecinie.

Atak ZOMO na trzy szczecińskie zajezdnie opisał przewodniczący komitetu strajkowego w zajezdni autobusowej w Dąbie pod Szczecinem Romuald Ziółkowski. Powiedział on, że około połowa uczestników strajku została wrzucona do milicyjnych Nysek i wywieziona. W każdej zajezdni w chwili szturmu ZOMO przebywało około 100 strajkujących. Z uwagi na przewagę liczbową po stronie atakujących strajkujący stosowali jedynie bierny opór. Wielu z nich zostało brutalnie pobitych. Według Ziółkowskiego, strajkujący obawiają się ataku na dwie inne zajezdnie autobusowe w Planowicy i Dąbiu. W obu przebywa łącznie około 1000 osób.

GÓRNY ŚLĄSK

W niedzielę, 21 sierpnia odnotowano pewne uspokojenie sytuacji na Śląsku. Wielu górników obawiało się ataku sił bezpieczeństwa w nocy z soboty na niedzielę. W 10 strajkujących kopalniach górnicy utworzyli warty, porobili zapory i uzbili się w łomy, młotki, itp. Otrzymałmy wiadomość prosto z Jastrzębia, w której wiarygodny znajomy redakcji, określił nastroje strajkujących jako pełną determinację i walka do końca, do upadłego. Podkreślił, że radykalne nastroje przejawiała zwłaszcza młodzież. Ogólnie strajkujący uważają, że strajkują nie po to,

aby bić się z milicją, czy ZOMO, lecz po to, aby władza uległa i ustosunkowała się do ich żądań. Z drugiej jednak strony podkreślili, że mają prawo do strajku i jeśli partia zdecyduje się na to, co zrobiła w Nowej Hucie w maju, bądź w grudniu 1981 roku w kopalni "Wujek" nie dadzą się zarząć jak stado owieczek.

Dyrektor generalny Wspólnoty Węgieł Kamienny Jan Szlachta zgodził się przywrócić system świadczeń wynikających z Karty Górnika, a zawieszonych od trzech lat. Teleksy w tej sprawie Szlachta przestał do wszystkich kopalni w niedzielę. Na czym polegają te nowe ustępstwa władz w tej chwili nie wiemy. Nie wiemy również jaki charakter mają te świadczenia.

W niedzielę, w kopalni Manifest Lipcowy było spokojnie. Natomiast napięta sytuacja była w kopalni Jastrzębie w Jastrzębiu, gdzie milicja utrudniała dostęp do strajkujących ich rodzinom oraz księżom.

Na Górnym Śląsku został postawiony w stan pogotowia aktyw partyjny oraz służba zdrowia. Nad strajkującymi kopalniami przelatują helikoptery. W rejonie Jastrzębia obok milicji i ZOMO zgromadzono silne oddziały wojska. Połączenia telefoniczne Górnego Śląska z resztą kraju są bardzo trudne. Strajkujące kopalnie są praktycznie odcięte od świata zewnętrznego. Nasila się propagandowa i psychologiczna presja w celu nakłonienia górników do przerwania strajków.

BRANKA DO WOJSKA W JASTRZĘBIU I INNYCH MIASTACH GÓRNEGO ŚLĄSKA

Napłynęły na Zachód informacje o brance jaką władze zastosowały wobec górników. Branka obejmuje górników, którzy odpracowują w kopalniach służbę wojskową. Patrole milicyjne odwiedzają tych górników w ich mieszkaniach prywatnych, wręczając im wezwania do wojskowych komend poborowych. Wezwania otrzymują również górnicy uczestniczący w strajkach okupacyjnych, a rodziny tych górników bądź ich znajomi z miejsca zamieszkania są informowani, że jeżeli górnicy ci nie stawiają się w wojskowej komendzie uzupełnień to podlegają odpowiedzialności karnej i staną przed sądem.

Od starszych wiekiem górników wymaga się deklarowania czy są, czy nie są po stronie strajkujących. W ten sposób władze dążą do rozbicia jedności strajkujących górników.

Jeśli idzie o starszych wiekiem górników najpierw wezwano ich do stawienia się we wskazanych miejscach w celu podpisania lojalności. Prawie nikt się nie stawiał. Wówczas patrole milicyjne ruszyły po mieszkaniach. Górnikom podsuwano do podpisania pismo o treści: "Nie strajkuje. Jestem całkowicie do dyspozycji dyrekcji kopalni". Górnicy szybko dowiedzieli się o tym i po prostu zniknęli z mieszkań. Żony odpowiadały, że nie wiedzą gdzie są mężowie. Były wówczas straszone, żeby się dowiedziały, gdyż dla całej rodziny nieobecność męża może się źle skończyć. Wielu milicjantów straszło: Pamiętajcie "Wujek"? Akcja ta rozpoczęła się w sobotę, 20 sierpnia.

W 14 strajkujących kopalniach na Górnym Śląsku morale podniosła wiadomość o solidarnościowych strajkach w Stoczni Gdańskiej i w innych zakładach na terenie całego kraju. Mimo kordonów milicji otaczających strajkujące kopalnie i mimo intensywnej akcji zastraszania górników i ich rodzin na teren co najmniej dwóch kopalń Andaluzja w Piekarach Śląskich i Manifest Lipcowy w Jastrzębiu weszło we wtorek 23 sierpnia kilkudziesięciu górników, którzy przyłączyli się do strajku. Policja otaczająca strajkujące kopalnie nie dopuszcza do nich

mężczyzn, lecz jedynie kobiety i dzieci. Przeciwno przywódcom strajku w 14 kopalniach Śląska prokuratura rejonowa wszczęła w oparciu o ustawę o związkach zawodowych postępowanie karne o nielegalne organizowanie strajku.

STRAJKI W POZNANIU, WROCŁAWIU, WARSZAWIE, STAŁOWEJ WOLI

W poniedziałek, 22 sierpnia doniesiono o nowych akcjach strajkowych ze Stałowej Woli, w tamtejszej hucie oraz w zakładach ciężkiego sprzętu mechanicznego, a także z zakładów budowy silników okrętowych im. Cegielskiego z Poznania. Zastrajkowała także załoga jednego z wydziałów Zakładów Mechanicznych Ursus pod Warszawą.

O 6 rano w Poznaniu zastrajkował wydział W-9, a o 9 rano wydział W-3 w Zakładach Cegielskiego.

W Hucie Stałowa Wola do strajku na 2 wydziałach przystąpiło około pięciuset pracowników.

W Hucie Warszawa zastrajkowały dwa wydziały: zimna taśma i ciągarnia. W strajku w Hucie Warszawa uczestniczy około pięciuset hutników.

W Zakładach Mechanicznych Ursus Służba Bezpieczeństwa chciała odizolować poszczególne wydziały i zatrzymała trzy osoby, w tym Zbigniewa Janasa i Zdzisława Wiśniewskiego, ale próba niedopuszczenia do przyłączenia się do wiecu dwóch wydziałów nie udała się. Na murach Ursusa można zaobserwować transparenty z napisami strajk trwa.

Natomiast rzecznik rządowy Jerzy Urban zaprzeczył jakoby doszło do strajku w Ursusie.

Studenci Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowali wiec solidarnościowy ze strajkującymi zorganizowany przez Niezależne Zrzeszenie Studentów. Wzięło w nim udział około 100 studentów. Milicja zatrzymała kilka osób.

We Wrocławiu wybuchł strajk w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego. Zastrajkowały setki robotników. Strajkiem zostały objęte także zakłady "Ponar" i Hutmen.

Według informacji z kraju RKW Łódź ogłosiło pogotowie strajkowe w Łodzi. Podobnie jest w Lublinie.

SOWIECKA TELEWIZJA LEPSZA OD URBANA

Rzecznik rządowy Jerzy Urban oświadczył, że w związku z utrzymującą się falą strajkową zatrzymano od poniedziałku 22 sierpnia 49 osób. Oświadczył on, że zatrzymania te miały charakter zapobiegawczy, ostrzegający i w celu otrzymania wyjaśnień. Występując na konferencji prasowej Urban wykluczył możliwość podjęcia przez rząd rozmów z Lechem Wałęsą dopóki przewodniczący Solidarności uczestniczy w strajku w Stoczni Gdańskiej.

Urban powtórzył zasadnicze tezy wystąpienia Kiszczaka z 22 sierpnia, podkreślając, że organizatorami strajków są gracze polityczni, którzy wykorzystują ciężką sytuację gospodarczą Polski dla własnych celów politycznych. Zdaniem Urbana tylko mniejszość robotników daje sobą manipulować. Wśród inspiratorów strajków są m.in. opłacani w dolarach działacze dawnej Solidarności. Dodał, że możliwe są rozmowy z rządem pod warunkiem zaprzestania strajków i uspokojenia sytuacji.

Sowiecka telewizja skrytykowała strajkujących robotników w Polsce, określając ich żądania mianem absurdalnych.

"Nasz system jest przestarzały"

Wyjątki z poufnego pisma sekretarza Kc Mieczysława Rakowskiego do kierownictwa partii. W piśmie tym przedstawił krytykę systemu.

**Czy Moskwa
szykuje nam
kolejnego
I sekretarza
w liberalnej
wersji?**

Mimo iż polski kryzys ma swoje własne prawa, swoje szczególne zabarwienie i tonację, nie wolno przeoczyć tego, że w zasadzie we wszystkich krajach socjalistycznych występują w różnym natężeniu symptomy sytuacji kryzysowej.

Nie tylko Polskę, lecz większości krajów socjalistycznych grozi ześlizgnięcie się na pozycję tych krajów, które właśnie teraz w okresie szybkiego rozwoju technologii w kapitalizmie nie mają żadnych szans by temu dorównać.

Ideologia w życiu naszego społeczeństwa straciła swoją atrakcyjność. Ma to wiele przyczyn, między innymi odsłonięte teraz brutalnie przez Gorbaczowa zmurszałość teorii i praktyki, a także występująca reguła krwawych wstrząsów (NRD, Węgry, Czechosłowacja, Polska, Chiny, Kambodża). Jeżeli chodzi o kurczącą się atrakcyjność naszych haseł, nie bez znaczenia jest to, że narody naszych krajów, przez rozwój środków masowego przekazu, mają możliwość zajrzeć do systemu kapitalistycznego. Z tego stałego zaglądania, odbiorca wyciąga dla socjalizmu niekorzystne wnioski.

Bezrobocie i inne choroby kapitalizmu nie interesują go, bo ich nigdy nie doznał. Jego stosunek do kapitalizmu opiera się na powierzchownych odczuciach. Spoglądając na kapitalistyczny dzień powszedni dochodzi on do wniosku, że kapitalizm jest systemem, w którym zarówno robotnik jak i bogacz mają możliwość korzystać z rozwoju techniki, brać udział w tym współzawodnictwie.

W oczach przeciętnego człowieka dzień powszedni w krajach wysoko rozwiniętych jest dla ludzi lżejszy i wygodniejszy. Nie wolno nam tych odczuć nie doceniać, nie są one bezpodstawne.

Dotychczasowe nieśmiałe próby założeń do racjonalnej produkcji nie doprowadziły do zmniejszenia powstałego dystansu

między stanem rozwoju obu systemów. Spowodowało to odczuwalne pogłębienie nastroju frustracji w naszym społeczeństwie. Dotyczy to głównie młodej generacji, której pojęcie postępu kojarzy się z tym wszystkim co wysoko rozwinięte kraje kapitalistyczne mają do pokazania.

Nie jest to żadną oznaką kompleksu niższości. Wszystkie cechy materialnej cywilizacji jak radar, nylon, telewizor, dzinsy, hod-dogi pochodzą z Zachodu. Natomiast nasz system z tego, co ma oddźwięk na całym świecie posiada dwa symboliczne terminy: sputnik i kozaczok. Pierwszy jest bardzo oddalony od naszego życia codziennego, a drugiego tańczy się w paryskich lokalach (nostalgiczna moda na wspomnienia starej Rosji). Aktualnie doszły dwa nowe terminy, które zna cały świat: głośność i pieriestrojka. Są to jednak także tylko pojęcia z kręgu idei a nie z codziennej egzystencji.

Tymi i wieloma innymi uwarunkowaniami będzie uzasadniona teza, że socjalizm doszedł do punktu mian historycznych. Będzie on musiał mieć wystarczająco twórczych sił, odwagi i fantazji, żeby mógł się sam odnaleźć, aby uwolnić się ze zużytych już dzisiaj pojęć i przestarzałych opinii, w przeciwnym razie skaże się sam na powolne obumieranie.

Jeżeli nie znajdzie się sił na odnowę, to trzeba zdać sobie sprawę, że przyszłość naszego systemu będzie stała pod znakiem wstrząsów i rewolucyjnych eksplozji, których inicjatorem w większości będzie lud.

Interesujące jest pytanie, jak daleko zwolennicy socjalizmu, przede wszystkim ekipa przywódców w krajach socjalistycznych jest świadoma konieczności podstawowych zmian, zmian nie tylko gospodarczych, lecz także w strukturach politycznych

obecnego socjalizmu realnego. Można zamknąć to pytaniem, jak daleko są oni przekonani, że dotychczasowy model socjalizmu jest przestarzały.

Na to pytanie nie ma żadnej jednoznacznej odpowiedzi. Mimo licznych zapewnień o konieczności nowego spojrzenia, trudno rozstać się z wrażeniem, że także dzisiaj jako formacja ideologiczna bardziej skłaniamy się do frazesów, zamiast wziąć byka za rogi.

Kto jest tym bykiem? Jest to wiele problemów. Jednym z głównych jest konieczność precyzyjnej definicji własności socjalistycznej, a także określenie charakteru władzy. Dotychczasowe formy własności (przewaga państwowej) nie gwarantują wystarczającego wzrostu wydajności pracy. W ostatnich latach w niektórych państwach socjalistycznych proponuje się, aby producentów, to znaczy klasę robotniczą, zrobić właścicielami środków produkcji.

Nazywany obecnie "systemem biurokratyczny" wyobcował producentów od środków produkcji, powstały w wyniku tego olbrzymie straty, których nigdy nie będzie można wyrównać.

Jest powiedziane i napisane, iż w systemie socjalistycznych stosunków społecznych wytwórcy mają być podmiotem. Jako podstawę tego porozumienia proponuje się powołać samorząd kierowniczy składający się z załogi i uczynić go właścicielem przedsiębiorstwa.

Także u nas, w Polsce, te żądania są bardzo szerokie, są one zawarte w tezach do drugiego etapu reformy gospodarczej. Przy okazji mówi się także o akcjach jak również o innych środkach, które dadzą producentom poczucie własności środków produkcji.

Uporządkowanie roli producentów jest na pewno jedyną drogą, która prowadzi do efektywizacji socjalistycznego systemu gospodarczego.

Jeżeli do tego dojdzie, partie komunistyczne muszą zdać sobie sprawę z politycznych następstw zmian.

Oplaca się pomyśleć także o tym, czy jeszcze nadal nie pokutuje gdzieś zdanie, że gdyby któregoś dnia doszło do eksplozji, to zawsze możemy powołać się na naszą rację stanu. Można wtedy użyć pogroźki, że ktoś może się w nasze sprawy wnieść. A co nastąpi jeżeli ten ktoś, ze względu na własne interesy, wcale nie będzie chciał się mieszać.

Nie możemy uniknąć pytania, czy wszyscy towarzysze na kierowniczych stanowiskach w partii i w państwie, wyciągają właściwe wnioski z nowej konstelacji politycznej, która powstaje we wspólnocie socjalistycznej.

W polityce musi być jasność, kto jest za, a kto jest przeciw. Inaczej mówiąc: linia podziału między zwolennikami reform a przeciwnikami musi być wyraźnie widoczna. Czyżby u nas nie było "socjalistycznych konserwatystów"?

Każda analiza aktualnego układu sił musi wziąć także pod uwagę szerokie wpływy opozycji antysocjalistycznej. Bez uwzględnienia okoliczności, że opozycja, która powstała w latach osiemdziesiątych

jest dużo silniejsza zarówno liczebnością jak i siłą od tej z połowy lat siedemdziesiątych.

Nie możemy zapominać o tym, że wtedy nieliczne małe grupy zwolenników KOR-u poruszyły całe Wybrzeże. Dzisiaj liczba aktywnych przeciwników liczy się na tysiące. Mają także obecnie takie warunki do aktywności, o których wtedy im się nawet nie śniło.

Co by się nie mówiło o sankcjach, pozostaje faktem, że w obecnej dekadzie struktury opozycyjne powstały i urosły, działają w szerokim zakresie i właściwie bez istotnych utrudnień. W rzeczywistości mamy w Polsce do czynienia z podzielonym życiem politycznym.

Głównym celem opozycji na dzisiaj jest otrzymanie prawnych gwarancji dla ich egzystencji i działalności. Czy należy to dążeń zaszerzować do pobożnych życzeń?

Zwolnienie tak zwanych więźniów nie kryminalnych, tolerowanie "drugiego obiegu kultury" (podziemna prasa, wydawnictwa jak i przedstawienia poza cenzurą), tolerowanie organizowania przez opozycję konferencji i spotkań, niektóre nawet o charakterze międzynarodowym - wszystko to oznacza, że w rzeczywistości uznaliśmy opozycję jako trwały element na politycznej mapie naszego kraju.

Jest więcej niż pewne, że Zachód nie przestanie popierać opozycji moralnie, politycznie, a także finansowo; ponieważ dokładnie tak jak opozycja życzą oni sobie zmiany systemu.

Oczywiście, żaden z polityków i ideologów świata kapitalistycznego nie myśli o tym, że jest to cel szybki do osiągnięcia, lecz społeczno-polityczny rozwój w obozie socjalistycznym tłumaczony jest w ten sposób, że nie należy rezygnować.

Czego należy oczekiwać w najbliższych latach? Kontynuacja obecnej sytuacji? Czy ewentualnie dojdzie do pluralizmu związkowego? Czy nie istnieje możliwość, że z tych wielu nurtów opozycyjnych wykrystalizuje się ruch opozycyjny, który można będzie akceptować i być zmuszonym by dopuścić go do wyborów?

Dramat obecnej sytuacji polega także na tym, że wiara w realia, które mają urzeczywistnić cel, który postawiliśmy sobie na Zjeździe, nie jest silnie zakorzeniona. Zarówno miliony bezpartyjnych, jak i członkowie partii przyzwyczaili się do myśli, że kryzys w Polsce będzie trwał jeszcze wiele lat.

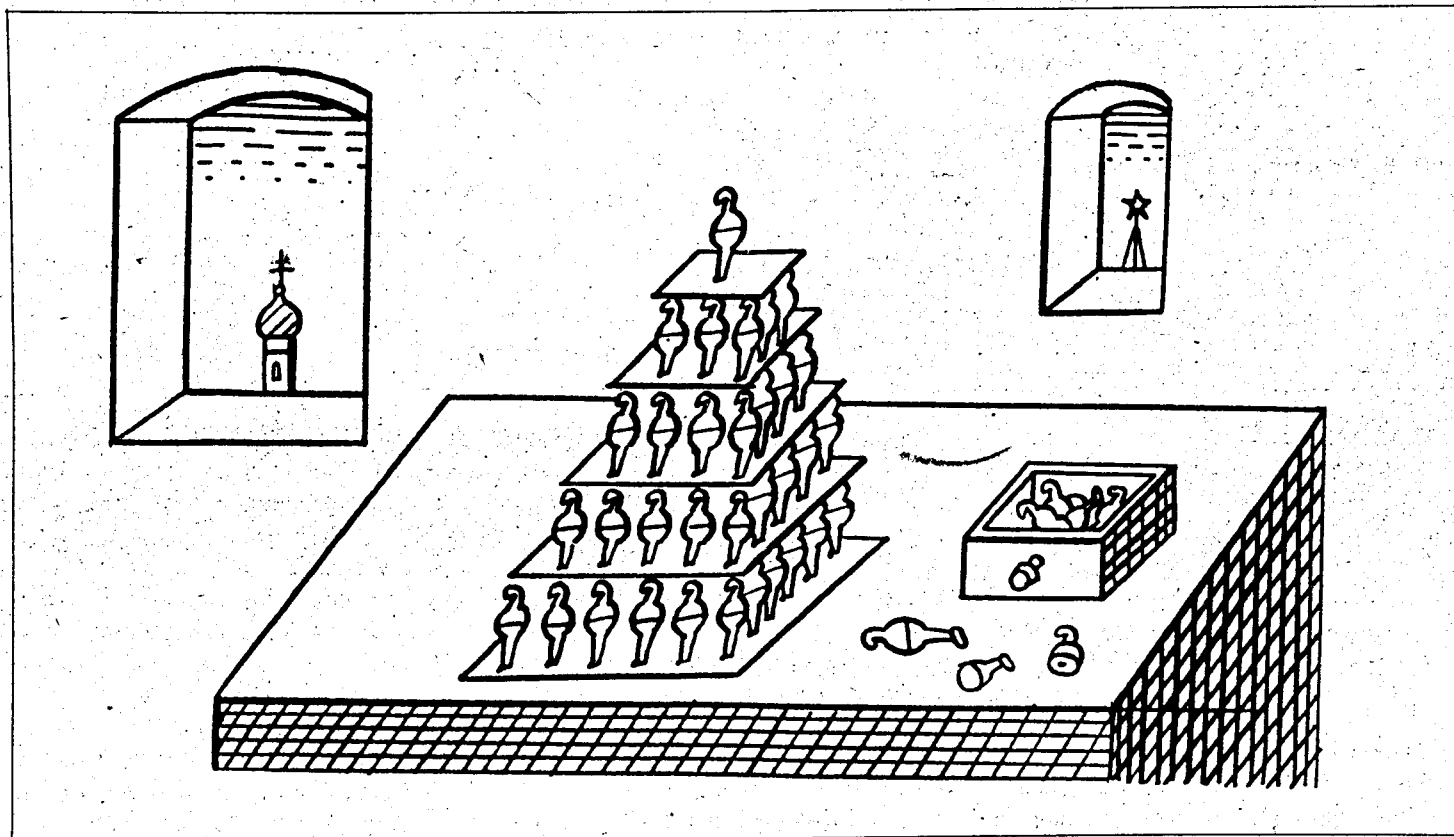
Zarówno bezpartyjni jak i członkowie partii mają krytyczny stosunek do najwyższego kierownictwa. Nie wierzą, że rząd i kierownictwo partii są w stanie przeprowadzić przełom w społeczno-politycznej sytuacji w kraju. Zarówno miliony bezpartyjnych, jak i członkowie partii patrzą sceptycznie na zapewnienia, że socjalizm jest w stanie przełamać swoje słabości.

Tłum. S.CECH

Der Spiegel

Mieczysław Rakowski

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

Dzwoniła do mnie Natalia Gorbaniewska, by oznajmić, że otrzymała wizę na wjazd do Polski. Kim jest Natasza? Jest to znakomita poetka rosyjska od lat żyjąca na emigracji - po demonstracji na Placu Czerwonym przeciw inwazji Czechosłowacji kilka lat spędziła w jednym z najgorszych więzień sowieckich, w szpitalu psychiatrycznym. Polski zna świetnie: opowiadała mi swego czasu o wieczorze, w czasie którego w jednym z mieszkań moskiewskich młodzi pisarze rosyjscy czytali polskie wiersze - w jej pokoleniu znajomość polskiego jest stosunkowo częsta: polski zna znakomicie laureat nagrody Nobla Josig Brodski: dzieje się tak dlatego, że możliwość prenumerowania polskiej prasy i kupowania książek wydanych w Polsce, w tym także przekładów literatury zachodniej, była jedynym "oknem na Zachód" dla inteligencji sowieckiej po roku 1956. W jednym ze wspomnień pisała Gorbaniewska o tym, że wielką rolę odegrał w kształtowaniu ich obrazu świata "Przekrój", pismo prezentujące sporo wiadomości z zagranicy.

Gorbaniewska przełożyła na rosyjski wiele utworów literatury polskiej, w tym szczególnie trudny, wymagający świetnej orientacji w całym dorobku naszego pisarstwa, "Traktat poetycki" Czesława Miłosza. Kiedyś zupełnie odruchowo skarciła mnie, łapiąc na błądnie w cytowanym fragmencie wiersza polskiego poety. Jest bez wątpienia jednym z tych ludzi, którzy życie swoje poświęcili zbliżeniu naszych narodów.

Mieszka w Paryżu i pracuje w redakcji jednego z najlepszych tygodników wydawanych na Zachodzie - "Russkoj Mysli". Jest autorką świetnych, wnikliwych komentarzy dotyczących tego, co dzieje się w Polsce: rzadko w naszej prasie, czy to podziemnej, czy emigracyjnej można przeczytać równie głębokie analizy polskich wydarzeń. Rzeczowa, ostra w ocenach, całkowicie niezależna od dzielących polską opozycję podziałów - potrafiąca stanąć ponad nimi - tworzy swoistą "polską kronikę" lat ostatnich. Mam nadzieję, że znajdą się ludzie, którzy podejmą trud przetłumaczenia i opublikowania tej książki po polsku. Byłaby to dla

nas znakomita lekcja.

Decyzja o wpuszczeniu Nataszy do Polski jest zdumiewająca. Choć z natury ostrożny, jestem skłonny uznać to za sygnał rzeczywistych zmian politycznych w PRL. Przeceniać tego faktu nie należy, niemniej byłoby ślepotą zamykanie nań oczu.

...

Ostatnia przesyłka "Tygodnika Mazowsze" przynosi interesującą wymianę zdań. W wywiadzie udzielonym pismu Bronisław Geremek stwierdza: "Póki istnieje pojałtański układ, nie ma możliwości wolnych wyborów. Gdyby był tylko taki wybór: albo pełna wolność polityczna, albo realny socjalizm w obecnym kształcie, to polityczna debata nie miałaby dziś sensu. Trzeba umieć wytworzyć kontrolę społeczną, reprezentację, w której społeczeństwo cywilne wypowiada się poza układem przedstawicielskim". Trzy numery później doradcy "Solidarności" odpowiada jeden z czytelników: "Prof. Geremek uważa wolne wybory za iluzję. Twierdzi, że z postulatem tym wystąpiła nieliczna grupa. Otóż chyba nie czytuje prasy niezależnej, w której postulat ten przewija się od dawna. (...) A niby dlaczego ma to być iluzją? Wolne wybory są niesprzeczne z konstytucją, gwarantuje je układ jałtański, są normalną sprawą w każdym normalnym państwie, a za takie przecież mamy uważać PRL. Zamiast mówić, że wolne wybory są iluzją, lepiej tworzyć ruch wokół zmiany ordynacji wyborczej, pozyskiwać opinię światową, tworzyć presję wewnętrzną i zewnętrzną".

Postulat wolnych wyborów w Polsce pojawił się wraz z zakończeniem wojny. Od tego czasu, zwłaszcza po roku 1956, powracał w różnych ruchach emancytacyjnych. Przecistawiali się jego formułowaniu ludzie, którzy uważają się za "politycznych realistów", do których, jak się zdaje, należy także Bronisław Geremek - przynajmniej jeśli chodzi o tę właśnie sprawę. Można go zresztą zrozumieć - akurat problem zmiany ordynacji wyborczej na pewno nie należy do zagadnień, którymi powinien zajmować się

związek zawodowy, a wszak Geremek jest doradcą "Solidarności", a nie jakiejś opozycyjnej partii politycznej. Niemniej nie oznacza to, że z postulatem tym nie mogą i nie powinni występować przedstawiciele pozostałych ugrupowań. Jeżeli opozycja polska ma zamiar nadal używać w swym samookreśleniu przymiotnika "demokratyczna", wówczas domaganie się wolnych wyborów jest sprawą oczywistą i nie podlegającą dyskusji. W niczym to nie przeczy wysuwaniu przez Geremka jako zastępcy postulatowi budowania systemu społecznej kontroli nad działalnością państwa - takiej kontroli wymaga zarówno państwo typu realnego socjalizmu, jak też normalne państwo demokracji typu zachodniego. Nie ma więc między tymi postulatami żadnej sprzeczności. Co więcej - znakomicie się one uzupełniają. Budowa społeczeństwa cywilnego jest procesem, który obserwować można od dawna także na Zachodzie. Nikt przy zdrowych zmysłach nie wyciąga z tego wniosku, że skoro funkcjonują systemy społecznej kontroli nad administracją państwową, to tym samym można zrezygnować z wolnych wyborów. Podejrzewam zresztą, choć nie jestem w tej dziedzinie specjalistą, że społeczna kontrola nad państwem w kraju, gdzie możliwe są wolne wybory, jest łatwiejsza niż w komunizmie. Nadto w tym systemie siły występujące z żądaniem wolnych wyborów znakomicie wspierają inicjatywy, o których Geremek wspomina, zwiększając możliwości manewru.

Osobiście nie jestem przekonany o słuszności tezy Geremka, iż wolne wybory to dziś iluzja. Tak może było jakieś dziesięć lat temu. Od tego czasu sporo się zmieniło zarówno w Polsce, jak i na świecie. Tych zmian nie należy przeceniać, jednakże byłoby szaleństwem odrzucanie możliwości ich wykorzystania, wygrania dla sprawy polskiej demokracji. Sądzę, że postulat wolnych wyborów winien być jednym z podstawowych żądań polskiej opozycji, choć niekoniecznie z żądaniem tym powinna występować "Solidarność". Nie może go jednak odrzucać.

Pytanie natomiast, które trzeba postawić z całą wyrazistością, brzmi następująco: czy opozycja w Polsce ma wystarczające kadry polityczne, by mogła brać udział w wolnych wyborach? Kogo - personalnie, z imienia i nazwiska - mogłaby w takich wyborach wysunąć? Jaki program - czy programy - mogłaby społeczeństwu zaprezentować? Bez odpowiedzi na te pytania żądanie wolnych wyborów jest nie tyle fikcją, co po prostu nieporozumieniem.

Dotarło do mnie oświadczenie RKW NSZZ "Solidarność" Regionu Mazowsze datowane na 26 czerwca 1988. Czytam w nim co następuje: "Wiosenne strajki ujawniły również słabość organizacyjną i programową NSZZ "Solidarność". I tak w naszym regionie obserwujemy (...) niesprawność organizacyjną RKW NSZZ "Solidarność" regionu Mazowsze i nieumiejętność zainicjowania i upowszechnienia przez ostatnie dwa lata modelu jawnej działalności związkowej w zakładach pracy". Godne to pochwały słowa samokrytyki. Tylko co z nich wynika? Oświadczenie formułuje również odpowiedź na to pytanie. Postuluje się odbudowę Związku poprzez tworzenie jawnych struktur w poszczególnych zakładach pracy - podobnie jak to ma miejsce w innych regionach w kraju. "Następnym krokiem odbudowy NSZZ "Solidarność" regionu Mazowsze - czytamy w oświadczeniu - będą wybory do władz regionalnych przeprowadzone w oparciu o działające jawnie struktury "Solidarności" w zakładach pracy". Jest więc i wyjście. Tylko dlaczego znów "mądry Polak po szkodzi"? Dlaczego wcześniej - mimo dość wyraźnej krytyki działań RKW - władze regionu na postulaty zmian działalności nie reagowały? Dlaczego nie wyjaśniono, na czym polegała "niesprawność organizacyjna" tego gremium? Kto za to ponosi odpowiedzialność? Odpowiedź na te pytania jest ważna. W obecnych władzach związkowych Mazowsza jedynie Zbigniew Bujak piastuje swe stanowisko z mandatu wyborców. Działaczami z wyboru są Wiktor Kulerski i Henryk Wujec, choć do władz regionu zostali dokooptowani w czasie stanu wojennego. Pozostali znaleźli się w tym gremium na skutek układu sytuacyjnego, który premiował odwagę i aktywność w latach 1981-88. Ale przynajmniej od dwóch lat, od chwili podjęcia decyzji o "wychodzeniu na powierzchnię", problem konieczności w miarę demokratycznego - jak na dość trudne warunki - wyboru nowych przedstawicieli Związku nie został jasno postawiony. Czy wybory takie były niemożliwe? Jeśli tak, to dlaczego?

Nie ulega wątpliwości, że nasze oświadczenia są trudne również z tego powodu, że nie mają żadnego precedensu. Uczyć się musimy na błędach, czasem bardzo kosztownych. Dlatego poza ich nazywaniem po imieniu - za co chwala tym, którzy się na to zdecydowali - konieczna jest ich pogłębiona analiza. Nie po to, by kogośkolwiek piętnować, lecz po to, by nowa rzeczywistość społeczna, o którą się upominamy, mogła stać się faktem realnym.

Na zakończenie krótka, lecz bardzo ważna wiadomość. Ujawniony został skład działającego dotąd w konspiracji Komitetu Helsińskiego. Oto on: Piotr J.L. Andrzejewski (prawnik), Halina Bortnowska-Dąbrowska (filozof), Jerzy Ciemniowski (prawnik), Janusz Grzelak (psycholog), Jarosław Kaczyński (prawnik), Marek A. Nowicki (prawnik), Jan Rosner (prawnik), Stefan Starczewski (filolog), Andrzej Stelmachowski (prawnik), Zofia Wasilkowska (prawnik), Janina Zakrzewska (prawnik), Tadeusz Zieliński (prawnik)*. Pracy i odwadze tych ludzi winniśmy wdzięczność.

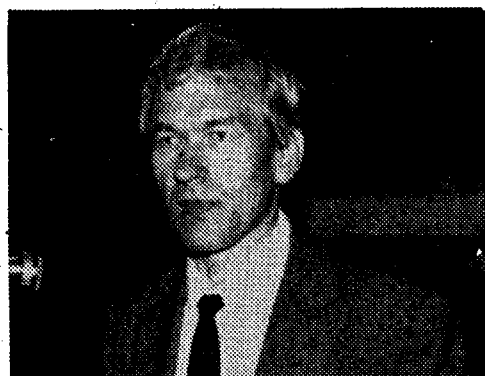
* Listę tych osób zamieściliśmy już w jednym z ostatnich numerów E.-T.P.

SW, "Nasza wizytówka", Wrocław,
13 grudnia 1982r.
Za Radę Solidarności Walczącej:
Kornel Morawiecki

To "pośrednie" uznanie SW za organizację typu terrorystycznego stanowić powinno lekcję historyczną dla całego nurtu niepodległościowego opozycji w kraju. Po pierwsze - żaden krajowy autorytet niezależny nie zabrał głosu aby odrzucić absurdalny zarzut terroryzmu wobec SW. Po drugie - tak jak AI, tak i cała zachodnia opinia publiczna karmiona przez mass-media, ma pewne gotowe i łatwe do przyswojenia kategorie pojęciowe, w które układa postrzeganą rzeczywistość polityczną i społeczną - czy to jest Angola, czy Etiopia, czy PRL. Wolno więc nam upominać się o prawa ludzkie i obywatelskie, mamy prawo domagać się demokracji, możemy nawet strajkować i wołać "chleba i wolności".

Uważamy, że społeczeństwo ma obowiązek obrony uciskanych ludzi i nieszczonych wartości. W sytuacji nasilenia represji ze strony reżimu, w wypadkach państwowego terroru lub obcej interwencji - podejmemy, jako organizacja, czynną samoobronę. Chcemy, na ile potrafimy, przygotować się na takie surowe okoliczności.

Odrzucaliśmy się od terroryzmu wszelkiej postaci - od uderzeń na oślep, zasady zbiorowej odpowiedzialności, brania niewinnych zakładników itp. W samoobronie i obronie społeczeństwa przed prześladowaniami chcemy wzorować się na chlubnej tradycji AK - z uwzględnieniem zupełnie odmiennych sytuacji i warunków walki.

28 SIERPNIa po Mszy św. za Ojczyznę, odprawianej o godz. 12 w parafii św. Teresy przy 10th Street Lakeshore i Islington, odbędzie się **SPOTKANIE PUBLICZNE Z KORNEŁEM MORAWIECKIM**.

WOJCIECH M. WOJNAROWICZ

• • •

Od grudnia 1981 roku, do długiej listy poległych i pomordowanych - ofiar komunizmu w Polsce - powstańców Warszawy, żołnierzy AK, BCh i NSZ, działaczy WiN, aktywistów PSL, robotników Poznania '56 i Wybrzeża '70 - dopisujemy nowe nazwiska. Ciągłe dopisujemy nowe... Po 44 latach istnienia PRL nie jest prawie zaskoczeniem, że giną "w niewyjaśnionych okolicznościach" ludzie mający odwagę głosić prawdę. Celem systematycznych ataków SB są: szeregowi działacze zakładowi "S", odważni księża, młodzież szkolna, studenci, działacze chłopscy, intelektualści - a jeżeli nadarzy się okazja, to także bezbronny tłum na ulicach, w kościołach; w zakładach pracy.

...

...

Mówiąc o walce SW ma na myśli różnorodne, aktywne formy działania. SW zdecydowanie odrzuca terroryzm - ale postuluje zdecydowane działania obronne w wypadku zagrożenia poprzez terrorystyczne służby państwa.

Czy przypadkiem w samej idei Solidarności nie zawiera się myśl, więcej - nakaz moralny wspólnej obrony przed złem, osłaniania słabszych przed zagrożeniem, samopomocy wobec brutalnego bezprawia?

**Przewodniczący
Solidarności Walczącej
KORNEL MORAWIECKI**

Nowy Jork, 19 sierpnia 1988 r.

"THE LAST TEMPTATION OF CHRIST"

Martin Scorsese, jeden z najciekawszych i najbardziej utalentowanych twórców dzisiejszego kina, reżyser tak znakomitych obrazów jak m.in. "Mean Streets", "Taxi Driver", "Raging Bull", tak oto wyjaśnia powód dla którego nakręcił wielce kontrowersyjny film "The Last Temptation Of Christ": "... chciałem w ten sposób lepiej poznać Boga...". Scorsese bardzo poważnie potraktował swój zamiar, poświęcając na realizację filmu prawie 15 lat życia (ściślej rzecz biorąc, samo kręcenie trwało zaledwie pół roku, zaś resztę tego czasu wypełniło pisanie scenariusza i przekonywanie producentów, że ten film warto jednak zrobić). Jaki uzyskał efekt? No cóż, jeśli wierzyć jego zapewnieniom, Scorsese odkrył na nowo Biblię i ponownie stał się praktykującym katolikiem, co oczywiście powinno dziwić - zwłaszcza w obliczu faktu, iż ostatnio był on w kościele jako 10-letni ministrant.

Mniejsza wszakże o osobiste transformacje reżysera; nikt ich na pewno nie stwierdzi, ani nie zarejestruje. Natomiast to, co faktycznie dzieje się wokół filmu "The Last Temptation..." pozostaje już poza sferą spekulacji i domysłów - jest to mianowicie ogromna burza, istna wojna w której ściera się różne religie, postawy, poglądy, gusta... i Bóg raczy wiedzieć co jeszcze. A oto kilka ilustracji owego zamętu:

- organizacja chrześcijańska pod nazwą Campus Crusade for Christ zaoferowała wytwórni Universal Pictures \$10 milionów za zniszczenie wszystkich kopii filmu;
- przed domem szefa MCA (Universal jest częścią MCA) L. Wassermana śleczą liczne pikiety obnoszące antysemityczne hasła;
- w czasopiśmie "Wall Street Journal" ukazało się płatne ogłoszenie nawołujące udziałowców MCA do sprzedaży - w akcie protestu - ich akcji;
- rzecznicy Kościoła katolickiego zapowiedzieli, że film przypuszczalnie otrzyma miano "moralnie nagannego";
- przeciwko filmowi wypowiedzieli się bez wyjątku wszyscy telewizyjni ewangelis-

ci;

Co leży u źródeł tej awantury? Skąd to oburzenie? Dlaczego akurat Scorsese, reżyser dotychczas lubiany i podziwiany, popadł w podobne tarapaty?

Żeby odpowiedzieć na te pytania trzeba by cofnąć się do roku 1955, kiedy to na rynku wydawniczym ukazała się książka Nikosa Kazantzakisa nosząca ten sam tytuł, co dzisiejszy film. Była to jakby wariacja na tematy biblijne, napisana w oparciu o Biblię, a więc profanująca tę Biblię, czemu Kazantzakis - Grek ortodoksyjnego wyznania - wcale nie zaprzeczał. Darujmy sobie szczegółowe rozważania nad tą powieścią... Dla ludzi, którzy wierzą w Chrystusa, interpretacja jego ziemskiego żywota w wydaniu Kazantzakisa, była więcej niż obraźliwa i musiała być taką skoro, po pierwsze wymyślono w niej wątek małżeńskiego związku Jezusa z Marią Magdaleną, po wtóre zaś okraszało to wszystko dialogami, które - najogólniej rzecz ujmując - są po prostu straszne (vide, Jezus do Magdaleny: "Oto Bóg śpi między twoimi nogami").

Uptęło kilkanaście lat zanim aktorka Barbara Hershey (gra w filmie Marię Magdalenę) rozpoczęła kampanię na rzecz zekranizowania książki Kazantzakisa. Największe zainteresowanie tym pomysłem wykazali Martin Scorsese i jego scenarzysta Paul Schrader. Przy finansowym wsparciu wytwórni Paramount realizacja filmu nabierała rozpędu. I właśnie wtedy zniknął gotowy już scenariusz "The Last Temptation...". Znacząco to tyle, że nazajutrz o planach Paramount, Scorsese i Schradera wiedziała cała Ameryka. Natychmiast rozpoczęły się protesty, Paramount wycofał swoje pieniądze, a dla Scorsese stało się jasne, że jeśli chce nadal zrobić ten film, to musi bardziej zdystansować się od powieści Kazantzakisa.

Dla reżysera obsesyjnie zabiegającego o realizację tematu, podobny kompromis nie przedstawiał większego problemu, zwłaszcza w sytuacji gdy znalazł się producent. Pod pieczęcią kurateli Uniwersalu, Scorsese

dokonał wszystkich zmian o które go poproszono, a następnie przystąpił do pośpiesznego (100 dni) kręcenia, by w ten sposób uniknąć kontrofensywy m.in. Jerry Fallwella i jego fundamentalistów. Pośpiech zdał się w sumie na niewiele: Universal zasypało morzem listów żądających wstrzymania dystrybucji filmu. Scorsese wołał w tej sytuacji nie ryzykować - zmienił datę premiery skracając okres wyczekiwania o całe dwa miesiące.

Do Toronto "The Last Temptation Of Christ" przybył podobnie, jak do wszystkich większych miast USA: cichaczem i w pancernej kasce dźwiganej przez dwóch uzbrojonych strażników. Podobna też była sceneria wyświetlania filmu: tłumy przed kasą oraz nieustające pikiety przed kinem.

Cała ta "oprawa" natychmiast stawała się asumptem do rozważań, kto tutaj ma rację: czy Scorsese zaklinający się, że swym filmem nie chciał obrazić nikogo, czy też ci dzierżący transparenty z wypisanymi nań hasłami, które raczej nie zachęcały do obejrzenia filmu.

Oczywiście jakiegokolwiek próby rozstrzygnięcia tej kwestii, to nie temat na krótką recenzję. Wydaje mi się wszakże, że zanim pochwalimy bądź potępimy ten film, trzeba go najpierw obejrzeć.

Jakie zatem były moje impresje po blisko 3 godzinach seansu? Zaczęć może od tego, co budzi w tym filmie największe kontrowersje: 35-minutowa sekwencja tuż przy końcu filmu, w której Jezus, już ukrzyżowany, po raz ostatni w swym ziemskim życiu jest kuszony przez Szatana. Ma to postać snu, dokładnie takiego, jaki czasem nawiedza człowieka. Chrystus śni więc, że poślubi Marię Magdalenę, że dochodzi między nimi do zbliżenia, że ma z nią dzieci, że po jej śmierci żyje z inną kobietą, itd. Ostatecznie, w nadludzkim wysiłku Jezus przerywa swój sen, a zatem pokonuje Szatana i umiera na krzyżu. Pokusa pozostała tylko pokusą...

No więc właśnie, czy tylko.... Otóż we

Willem Dafoe w roli Chrystusa

mnie, ten niewielki fragment filmu pozostawił nie tylko niesmak (wszak jestem katolikiem), ale i przekonanie, że był zupełnie niepotrzebny, że zakłócił całą harmonię filmu, że Scorsese mógł tę samą myśl pokazać lepiej i ciekawiej.

"The Last Temptation Of Christ" ma, obok opisanej przeze mnie sceny, szereg innych momentów, czy sugestii burzących krew w żyłach wielu chrześcijan.

Dla przykładu, Judasz jest tutaj bohaterem z elitem, największym przyjacielem Chrystusa, ostatnim człowiekiem, który popełniłby zdradę. Jeśli w końcu godzi się na nią, to tylko pod wpływem nalegań swego Mistrza, że ktoś przecież musi wypełnić wolę Boga (podobnie, choć z pewnością daleko ostrożniej, przedstawił Judasza Norman Jewison w filmie "Jesus Christ Superstar").

Dalej, najwyraźniej podążając w kierunku maksymalnego uczłowieczenia Chrystusa, Scorsese przedstawia jego wewnętrzne rozdarcie, jego rozterkę w tym, czego mianowicie powinien nauczać: - czy - upraszając sprawę - ma to być nawoływanie do miłości, czy też do powstania przeciwko Rzymianom.

Nie ma chyba sensu, bym przytaczał pełną listę ewentualnych "punktów zapalnych" pojawiających się w filmie Martina Scorsese. Wystarczy stwierdzić, że jest ona bardzo długa. Z drugiej strony jednak, wahałbym się przed pełnym spisaniem na straty tego filmu. Gdyby nie owe nieszczęsne 35 minut ostatniego kuszenia, stwierdziłbym, że obraz Scorsese to jeden z najciekawszych filmów religijnych, jakie dane mi było obejrzeć.

"The Last Temptation Of Christ" nie tylko irytuje i odraża - pełno w nim także takich scen, które zostaną na zawsze w pamięci widza, jak chociażby samo ukrzyżowanie Chrystusa, czy też Jego modlitwa przed pojmaniem. Scorsese stwarza tutaj serię obrazów, z których każdy jest arcydziełem - coś, co można by porównać jedynie z filmem Zeffirellego "Jesus of Nazareth".

Zupełnie osobną sprawą jest w filmie "The Last Temptation Of Christ" gra aktorów, a szczególnie Willema Dafoe (Chrystus) i Harveya Keitel (Judasz). Dafoe to aktor, którego pamiętamy z filmu "Platoon" O.Stone'a. Rolę Chrystusa, zarówno w złych jak i w dobrych partiach filmu, gra niezmiennie sugestywnie, dynamicznie; odnosi się wrażenie, że Dafoe eksplloatuje się w niej do granic fizycznej i psychicznej wytrzymałości, że upaja się tą rolą. Końcowy efekt jest doprawdy szokujący.

Czy zatem warto iść do kina? Sądę, że tak. Tylko wtedy bowiem będziemy mogli uczciwie oburzać się, protestować, ale też czasem - zachwycać.

JANUSZ PIETRUS

Ciąg dalszy
ze str. 3

**Z
I
A**

nie wycofywałby obecnie swych wojsk.

ZSSR wiedział od początku inwazji na Afganistan skąd płynie prawdziwe niebezpieczeństwo. Pakistan został poddany regularnemu terroryzmowi, kierowanemu przez KGB, a w większości wykonywanemu przez agentów afgańskich i miejscowych komunistów. Zia przeżył kilka zamachów na swe życie. Na arenie międzynarodowej Zia i Pakistan byli bez przerwy oskarżani przez ZSSR i państwa prosowieckie o prowadzenie militarystycznej polityki w Azji Zachodniej. W kwietniu br. agenci sowieccy wysadzili w powietrze w samym Islamabadzie olbrzymi arsenał broni i amunicji, z czego 80% było przeznaczone dla mullaheddinów. Lotnictwo sowieckie i afgańskie dokonywało częstych bombardowań przygranicznych rejonów Pakistanu. Ostatnio Zia

był oskarżany przez Sowietów o łamanie z premedytacją umowy genewskiej.

Generał pozostawał jednak niezłomny. Co więcej, gdy wśród partyzantów afgańskich powstał dylemat jak się zachować wobec opuszczających Afganistan oddziałów sowieckich, Zia poparł fundamentalistów z ugrupowania Hizb-e-Islami, stawiających na kontynuowanie ataków na wycofującą się Armię Czerwoną.

KGB postanowiło zrobić wszystko, żeby się go pozbyć. Może to nigdy nie wyjść na jaw, ale ZSSR jest najbardziej logicznym sprawcą sabotażu. Śmierć Zia może bowiem także oznaczać zachowanie wpływów sowieckich przynajmniej nad częścią Afganistanu, jeśli dojdzie w końcu do utworzenia Północnego, komunistycznego i południowego, antykomunistycznego Afganistanu. Żyjącym generałem ul Haqem

sowieckie nadzieje na utworzenie marionetkowego, prosowieckiego państwa demokracji ludowej w północnym Afganistanie malały z każdym dniem.

Oceniając Zia ul-Haqa trzeba pamiętać także, że był on dobrym przyjacielem i sojusznikiem Zachodu, zwłaszcza zaś Stanów Zjednoczonych. Na Zachodzie zbroił coraz lepszą i efektywniejszą armię pakistańską, amerykańscy doradcy wojskowi byli częstym widokiem na pakistańskich poligonach i w pakistańskich sztabach.

Gdy umiera dyktator, naród, który był przez niego ciemiony powinien wydać westchnienie ulgi. Tymczasem zdecydowana większość 100 milionów Pakistańczyków - wbrew temu, co zapowiadała opozycja na czele z Benazir Bhutto - okryła się szczerym bólem i żałobą.

ŚWIATOWIT

Mija kolejna rocznica Cudu Nad Wisłą. Przedstawiamy poniższe opracowanie, przygotowane przez krajowego autora na podstawie książki jego pióra, która ukazać ma się w rocznicę uzyskania przez Polskę niepodległości.

Ciekawostką jest, iż książka wychodzi w obiegu oficjalnym i przeszła już przez pierwsze czytanie cenzury i mimo dość kontrowersyjnego tematu jaki stanowi kalendarium niepodległej Polski nie została poważnie pocięta.

Autor prowadzi rubryki popularnohistoryczne w szeregu pism krajowych.

WOJNA POLSKO-SOWIECKA

1919

Styczeń - luty

Oddziały sowieckie zajęły obszary na wschodzie ewakuowane przez Niemców, wchodząc do Lidy, Nowogródka, Baranowicz, Wołkowyska, Słonimia, Łunińca, Pińska i Sarn.

9 - 14 lutego

Oddziały polskie przesunęły się przez strefę okupacji niemieckiej i obsadziły linię od Skidla pod Grodnem przez Zelwę i Prużanę do Kobrynia.

16 lutego

Kawaleria polska opanowała stację Maniewice na linii kolejowej Kowel - Sarny. Pierwsze regularne walki wojsk polskich z oddziałami Armii Czerwonej.

5 marca

Oddziały polskie zajęły Pińsk.

7 marca

Sejm uchwalił ustawę o poborze rekruta (6 roczników z lat 1896-1901).

15 kwietnia

Początek ofensywy wojsk polskich na Wilno zajęte przez Armię Czerwoną.

16 - 17 kwietnia

Ciężki bój polsko-sowiecki pod Lidą.

18 - 21 kwietnia

Oddziały Wojska Polskiego zdobyły Nowogródek, Wilno i Baranowicze.

maj

Oddziały sowieckie zepchnęły wojska atamana Semena Petlury w kierunku południowo-zachodnim, wkraczając do zajętych dotąd przez Ukraińców miast: Równego, Dubna, Krzemieńca. Od wschodu Armia Czerwona zbliżyła się do Zbrucza.

31 lipca

Wysłana do Taganrogu na rozmowy z gen. Antonem Denikinem misja polska potwierdziła, iż wprowadzie Denikin pragnie pomocy polskiej w walce z władzą sowiecką, lecz uchyła się od jakichkolwiek obietnic w sprawie przyszłego przebiegu linii granicznej.

9 sierpnia

Semen Petlura zwrócił się do strony polskiej o pomoc; propozycja zmiany charakteru dotychczasowych stosunków polsko-ukraińskich: zamiast antagonizmu i walki - współdziałanie.

Oddziały polskie zdobyły Krzemieniec, Dubno i Mińsk.

29 sierpnia

Wojsko Polskie w Bobrujsku.

10 września

Oddziały Polskie przekroczyły Berezynę i zajęły Borysów.

22 - 28 września

Oddziały polskie zajęły Połock i Dyneburg.

9 października

W Mikaszewicach koło Łucka rozpoczęły się rozmowy pomiędzy Aleksandrem Więckowskim (następnie Ignacym Boernerem) ze strony polskiej a Julianem Marchlewskim ze strony sowieckiej w sprawie wymiany jeńców i zakładników oraz w sprawie stosunków politycznych między obydwojema państwami.

8 grudnia

Deklaracja Rady Najwyższej Głównych Mocarstw w sprawie tymczasowych granic wschodnich Polski, zalecająca przebieg granicy nazwany później linią Curzona.

12 grudnia

Kłeska armii gen. Antona Denikina. Armia Czerwona zdobyła Kijów.

22 grudnia

Propozycja Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych Sowietów rozpoczęcia rokowań pokojowych z Polską.

1920

28 stycznia

Z oświadczenia Rady Komisarzy Ludowych skierowanego do rządu i narodu polskiego: "rząd Sowietów nie zawarł ani z Niemcami, ani z żadnym innym krajem jakiegokolwiek umowy lub traktatu, który by był skierowany bezpośrednio lub pośrednio przeciw Polsce (...) charakter i duch polityki międzynarodowej władzy Sowietów wyklucza nawet możliwość podobnych traktatów"; podtrzymanie propozycji pokojowych z 22 grudnia 1919 r.

4 marca

Grupa wojsk polskich pod dowództwem płk. Władysława Sikorskiego zdobyła Mozyrz, Kalenkowicze i Rohaczew.

27 marca

Nota polska o zgodzie na rozpoczęcie rokowań pokojowych. Odbływałyby się one, bez zawieszenia broni, w Borysowie.

28 marca

Odpowiedź sowiecka na polską notę z poprzedniego dnia proponującą wstrzymanie działań wojennych na całym froncie i miejsce rokowań w Estonii.

29 marca

Z przemówienia Włodzimierza Lenina na dziewiątym zjeździe komunistycznej partii Rosji: "Wiemy, że każdy miesiąc przynosi nam gigantyczny wzrost sił. Siły te nie przesłaniają wzrostu... Mamy przed sobą formalną propozycję pokojową przedstawioną przez Polaków. Musimy sobie stanowczo powiedzieć, że bez względu na propozycję pokojową nie odrzucamy możliwości wojny. Stąd nasze wysiłki pokojowe powinny postępować równoległe z wytężonym przygotowaniem do wojny".

1 kwietnia

Odpowiedź polska na notę sowiecką z 28 marca odmawiająca zawieszenia broni i obstająca przy Borysowie jako miejscu rokowań.

21 kwietnia

Podpisanie umowy politycznej z atamanem Semenem Petlurą, w której rząd polski "uznaje prawo Ukrainy do niezależnego bytu państwowego".

24 kwietnia

Podpisano układ wojskowy z Semenem Petlurą o wspólnej kampanii przeciwko Rosji Sowieckiej.

25 kwietnia

Początek ofensywy armii polskiej z głównym kierunkiem uderzenia na Kijów (tzw. wyprawa kijowska).

26 kwietnia

Oddziały Wojska Polskiego zajęły Żytomierz, Korosteń i Radomyśl.

Z odezwy Józefa Piłsudskiego do "mieszkańców Ukrainy": "Wierzę, że naród ukraiński wyteży wszystkie siły, aby z pomocą Rzeczypospolitej Polskiej wywalczyć wolność własną".

7 maja

Oddziały polskie zajęły Kijów.

11 maja

Ogólnorosyjski Centralny Komitet Wykonawczy oraz Rada Pracy i Obrony wydały dekret o środkach walki z polską ofensywą. W 24 guberniach europejskiej części Rosji ogłoszono stan wyjątkowy.

14 maja

Siedem dywizji sowieckich uderzyło na linię polskiej obrony na północy, w rejonie Lepla i Uszacza.

18 maja

Powrót naczelnika państwa Józefa Piłsudskiego z "wyprawy kijowskiej" do Warszawy. Po odprawieniu mszy dziękczynnej w kościele św. Aleksandra na pl. Trzech Krzyży oficerowie wyprzęgli z powozu konie i sami odwieźli wodza do Belwederu. Owacja w sejmie.

28 maja

Początek kontrofensywy sowieckiej na Ukrainie.

5-10 czerwca

Przerwanie frontu polskiego między 6 a 3 armią przez I Konną Armię Siemiona Budionnego. Armia Czerwona weszła do Żytomierza, Berdyczowa i Kijowa.

1 lipca

Sejm jednogłośnie powołał Radę Obrony Państwa; przewodniczącym naczelnik państwa Józef Piłsudski.

3 lipca

Z odezwy Rady Obrony Państwa wzywającej naród do współdziałania: "Zastępy najjeźdźców ciągnące aż z głębi Azji usiłują złamać bohaterskie wojska nasze, by runąć na Polskę, strącić nasze niwy, spalić wsie i miasta i na cmentarzysku polskim rozpocząć swoje straszne panowanie".

4 lipca

Pod kierunkiem gen. Józefa Hallera rozpoczęło się formowanie armii ochotniczej (osiągnęła stan ponad 100 tys. żołnierzy). Początek ofensywy Armii Czerwonej na Białorusi; dowódcą gen. Michaił Tuchaczewski.

7 - 29 lipca

Odwrót oddziałów Wojska Polskiego na północy; armie sowieckie zajęły: Mińsk, Wilno, Grodno, Słonim, Ossowiec, Białystok, Bielsk i Czeremchę. Oddziały polskie na południu cofały się na tereny Wołynia i Małopolski.

10 lipca

Podpisanie w Spa (Belgia) układu między państwami Ententy a Polską, na którego mocy Polska zobowiązała się m.in. rozpocząć rokowania, podpisać umowę o rozejmie z Rosją sowiecką oraz wycofać wojska na linię demarkacyjną z 8 grudnia 1919 r.

11 lipca

Nota ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii George'a Curzona do sowieckiego komisarza spraw zagranicznych Georgija Ciczierina z propozycją zawarcia natychmiastowego rozejmu z Polską za pośrednictwem Wielkiej Brytanii. Nota określała linię graniczną, za którą miały się cofnąć wojska polskie (rozpocznęła się od Grodna i biegła na południe zgodnie z linią wytyczoną 8 grudnia 1919 r., tzw. linia Curzona). Zastrzeżenie, że jeżeli oddziały Armii Czerwonej przekroczą Bug, mocarstwa zachodnie "będą się czuły zniewolone do wsparcia narodu polskiego".

14 lipca

Wojska Armii Czerwonej w Wilnie.

19 lipca - 7 sierpnia

W Moskwie obradował II Kongres Międzynarodówki Komunistycznej. Za główne zadanie partii komunistycznych uznano przygotowanie rewolucji socjalistycznej i warunków do przejęcia władzy państwowej przez proletariatu. Z uchwały: "Zadanie proletariatu wszystkich krajów polega na tym, by przeszkadzać rządowi Anglii, Francji, Włoch i Ameryki w okazywaniu przez nie pomocy Polsce".

22 lipca

Polska nota do rządu sowieckiego w sprawie rozejmu i rozpoczęcia rokowań pokojowych.

Nota niemiecka do sowieckiego rządu: przyjmująca do wiadomości oświadczenie sowieckiego przedstawiciela w Niemczech, "że wojska rosyjskie walczące przeciw Polsce będą uznawały nietykalność starej granicy niemieckiej".

23 lipca

Dyrektwa Naczelnego Dowództwa Armii Czerwonej do Michaiła Tuchaczewskiego nakazująca kontynuowanie ofensywy oraz "zadanie nieprzyjacielowi ostatecznego ciosu i nie później niż 12 sierpnia zajęcie Warszawy".

24 lipca

Powołanie koalicyjnego rządu obrony narodowej pod przewodnictwem Wincentego Witosa.

25 lipca

Do Polski przybyła wojskowo-polityczna misja doradcza Ententy z gen. Maximem Weygandem na czele.

29 lipca - 2 sierpnia

Bój oddziałów Wojska Polskiego z I Armią Konną Siemiona Budionnego (Styr, Radziwiłłów, Brody).

30 lipca

W Baranowiczach rozpoczęły się polsko-sowieckie rokowania rozejmowe.

W Białymstoku utworzono Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski (w składzie m.in. Feliks Dzierżyński i Julian Marchlewski).

1 sierpnia

Wojska Armii Czerwonej w Brześciu nad Bugiem.

5 sierpnia

Z odezwy białostockiego Komitetu Rewolucyjnego Polski skierowanej do proletariatu Warszawy: "Młoty w dłoń! Warszawa przez was samych zdobyta być winna! Sztandar czerwony nad pałacem Zygmuntowskim i Belwederem przez was powinien być zatknięty, zanim Czerwona Armia rosyjska do Warszawy wkroczy".

6 sierpnia

Rozkaz Józefa Piłsudskiego przegrupowania wojsk polskich do uderzenia znad Wieprza.

Z odezwy rządu do armii: "Przekleństwo narodu ścigać będzie pamięć tych, co z pola walki haniebnie uciekli przed wrogiem! Ich własne rodziny cierpiąc ucisk bolszewicki przeklną ich! (...) Idźcie! Walczcie! Wróćcie zwycięzcami".

8 - 9 sierpnia

Na konferencji przedstawicieli Wielkiej Brytanii i Francji w Hythe omówiono przedstawione przez przewodniczącego sowieckiej delegacji handlowej w Londynie warunki

ki rozejmowe dla Polski: jej granica wschodnia miałyby się zgadzać "w głównym zarysie" z linią Curzona; Polska natychmiast miałaby przystąpić do demobilizacji siły zbrojnej; Rosji sowieckiej miałyby przysługiwać prawo "bezwartunkowego i swobodnego transportu przez terytorium Polski ludzi i wszelkiego rodzaju towarów".

10 sierpnia

Premier Wielkiej Brytanii David Lloyd George uznał w Izbie Gmin warunki przedstawione przez Lwa Kamienieva za "uzasadnione" i "usprawiedliwione". Przeszło

13 sierpnia

Front zbliżył się do Pragi. Zacięte walki pod Radzyminem, początek bitwy nad Wisłą (tzw. bitwy warszawskiej).

14 sierpnia

5 armia polska (gen. Władysław Sikorski) przeszła do natarcia; początek bitwy nad Wkrą.

I Armia Konna przebiła się przez front; rozpoczął się wyścig z polskimi pułkami o osiągnięcie Lwowa.

15 sierpnia

Wojska polskie przejęły inicjatywę nad Wisłą. Oddziały Armii Czerwonej opuściły Radzymin i Nowe Miasto.

16 sierpnia

Uderzenie grupy wojsk polskich (5 dywizji) znad Wieprza pod dowództwem Józefa Piłsudskiego (okazało się decydujące o losach bitwy).

17 sierpnia

I Armia Konna dotarła do Lwowa.

W Mińsku rozpoczęły się rokowania polsko-radzieckie.

18 - 20 sierpnia

Rozpoczął się odwrót Armii Czerwonej na całym froncie.

19 sierpnia Siemion Budionny rezygnując z opanowania Lwowa rozpoczął ofensywę na Krasnystaw i Lublin.

22 sierpnia

Wojska polskie zajęły Białystok.

27 sierpnia

Rada Obrony Państwa podjęła uchwałę o przekroczeniu linii Curzona.

28 - 30 sierpnia

Bitwa I Armii Konnej z przeciwuderzającą polską 3 armią; wojska Budionnego zmuszone do odwrotu.

1 września

Sowiecka nota do rządu polskiego o zgodzie na polską propozycję prowadzenia rokowań pokojowych w Rydze.

16 września

Oddziały polskie zajęły Łuck i Równe.

20 - 28 września

Zwycięska dla strony polskiej bitwa nad Niemnem; po walkach w rejonie Grodna, Brzostowic, Wołkowyska oraz Druskiennik polska "grupa skrzydłowa" wyszła na tyły wojsk sowieckich.

21 września - 5 października

W Rydze toczyły się rokowania o traktat preliminacyjny zakończone podpisaniem protokołu o osiągnięciu porozumienia we wszystkich zasadniczych punktach traktatu o preliminariach pokojowych między Polską a sowiecką Rosją i sowiecką Ukrainą.

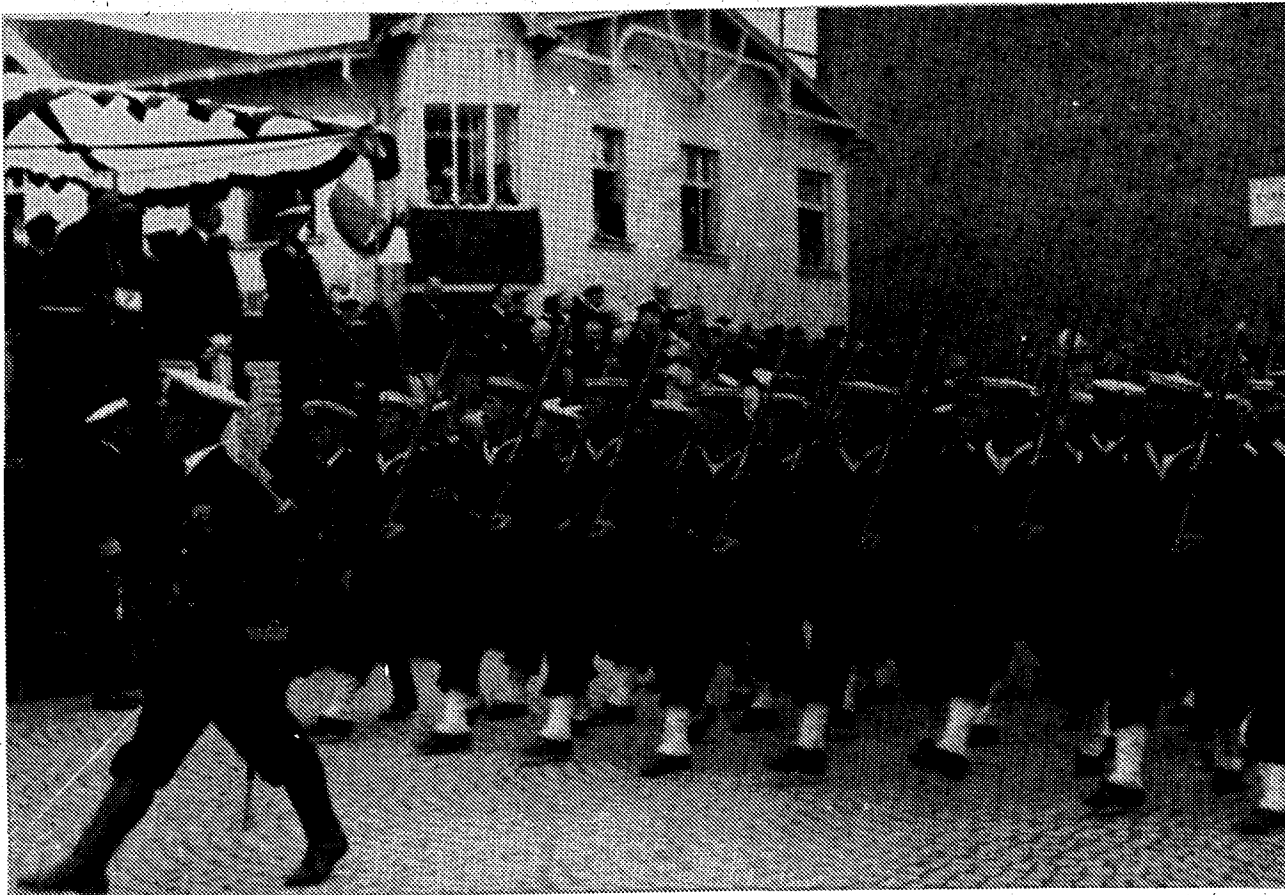
Zakończył się pościg za cofającymi się oddziałami sowieckimi na froncie północnym; rozbito cztery armie.

18 października

Oficjalne wstrzymanie działań na całym froncie polsko-sowieckim w myśl układu o zawieszeniu broni.

18 marca 1921

W Rydze podpisano traktat pokojowy między Polską a Rosją sowiecką i sowiecką Ukrainą; uznanie przez Polskę niepodległości Ukrainy i Białorusi; zrzeczenie się wzajemnych pretensji do terenów leżących poza linią przyjętej granicy; wzajemne poszanowanie suwerenności; zwrot dzieł sztuki i zabytków kulturalnych wywiezionych z Polski w okresie rozbiorów; wypłacenie przez stronę sowiecką 30 mln rubli w złocie jako rekompensaty za wkład ziem polskich w rozwój gospodarczy Rosji.

MARYNARKA WOJENNA II RZECZYPOSPOLITEJ

Zbliża się 70-ta rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę. Niezaprzeczalnie 11 listopada 1918 r. był wspaniałym dniem dla Polaków. Kończyła się ponad stuletnia niewola pod batem i bagnetem zaborców.

Zbliża się rocznica, która powinna łączyć i jednoczyć wszystkich rodaków w dalszej walce o te piękne i wzniosłe ideały, dla których walczyli nasi dziadkowie i ojcowie.

11 listopada 1918 r. jest początkiem tworzenia państwa nowoczesnego na miarę XX wieku. I chociaż ogromne problemy integracyjne, wynikające ze scalania w jeden organizm państwowy ziem trzech zaborów wcale nie ułatwiały wykonania tego zadania, tym niemniej wielkie dzieło podjęto. Wymarzony dom Polaków, o który walczyli piórem i Mickiewicz i Słowacki i Norwid, a zrealizowali Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Paderewski i inni wielcy i zasłużeni dla Ojczyzny rodacy—powstał.

Dzień 11 listopada 1918 r. zatrzymał się na przystanku "Niepodległość". Ale już niebawem Polacy zostali postawieni przed wielką próbą. Gdy Armia Czerwona stała w sierpniu 1920 r. u wrót Warszawy, a Wisła stanowiła ostatnią rubież obronną, zjednoczyli wszystkie siły, porzucili spory i waśnie i obronili dopiero co uzyskaną własną państwowość.

Zbliża się rocznica, o której my Polacy winniśmy pamiętać. Pamiętać o trudnościach i wspaniałych momentach. Wielkim osiągnięciem było zbudowanie pełnomorskiego portu w Gdyni. Podjęto ambitne dzieło stworzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego, który miał być motorem napędowym dla dalszej rozbudowy kraju.

I pomimo tego, iż młodemu państwu dane było istnieć tylko 21 lat, to tych wielkich osiągnięć w sferze duchowej i gospodarczej nie był w stanie wymazać ani Wrzesień 1939 r., ani ponowna okupacja ziem polskich.

O tym wszystkim powinniśmy pamiętać, gdyż nie wystarczy żyć dniem codziennym, nie dostrzegając przeszłości. Szukajmy więc własnych korzeni i pielęgnujmy i czcijmy historię naszych dziadków i ojców. By młode pokolenie poznało prawdziwy obraz trudnych, ale także wspaniałych lat Polski Odrodzonej.

Starajmy się w miarę swoich możliwości pomagać tym, którzy podjęli inicjatywę godnego uczczenia 70-tej rocznicy odzyskania Niepodległości.

Właśnie z okazji tej rocznicy przygotowywana jest do druku książka dr Mirosława Kułakowskiego, pod tytułem "Marynarka Wojenna II Rzeczypospolitej". Jest to dwutomowa praca, która w sposób rzetelny, rzeczowy, a jednocześnie poparta bogatym materiałem archiwalnym omawia poruszaną problematykę. Uwzględniono w niej w bardzo szerokim zakresie sprawy gospodarcze i polityczne II Rzeczypospolitej, mające wpływ na wszystkie dziedziny życia społeczno-politycznego. Napisana została językiem przystępnym i zrozumiałym dla każdego.

Książka powinna ukazać się w rocznicę Odzyskania Niepodległości, to jest 11 listopada 1988 roku.

Zwracamy się do wszystkich Polaków, do całej Polonii północno-amerykańskiej. Zwracamy się do stowarzyszeń kombatanckich, fundacji i innych organizacji polonijnych. Pomóżcie wydać nam tę książkę! Nawet mała dotacja finansowa będzie osobistym wkładem do realizacji tej pięknej inicjatywy. Niezależnie od tej drobnej pomocy już teraz można zamówić subskrypcję na dwa tomy "Marynarki Wojennej II Rzeczypospolitej". Cena dwóch tomów — Can \$ 39.98, z przesyłką w Kanadzie Can \$ 44.00, inne kraje Can \$ 48.00.

Na koniec niech nam będzie wolno przytoczyć motto, które autor zamieścił:

By czas nie zaćmił pamięci...

Czeki lub przekazy pocztowe (money orders) prosimy przysyłać na adres:
Mirosław Kułakowski, 2219 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6S 1N5

Informacji udziela: MIROSLAW KUŁAKOWSKI

TEL. 364 - 5018

ETIENNE BRULE - KOLUMB WIELKICH JEZIOR

Rodzi się saga rzeki Świętego Wawrzyńca

(I.)

"Na tym miejscu stał w roku 1615 Etienne Brule, pierwszy biały człowiek nad brzegiem jeziora Ontario". (Tablica pamiątkowa w okolicach ujścia rzeki Humber na zachodzie Toronto).

Kim był tajemniczy człowiek, o którym skąpo piszą historycy a niechętnie kronikarze? Dlaczego wokół tego nazwiska trwa zмова milczenia?

Rysunek znanego artysty C.W. Jeffery's "Brule u ujścia Humber", przedstawia słusznego wzrostu mężczyznę. Oparty o pień sosny uważnie bada okolicę. Spod kapelusza opadają na ramiona gęste włosy, kurta z jeleniej skóry, za pasem nóż-kordelas, dobrze umięśnione nogi opinają skórnie po kolana, w ręku rusznica-arkebuza gotowa do strzału. Otacza go kilku Indian podobnie przybranych, z łukami w dłoniach, z tobołami na plecach. Na wszystkich twarzach napięta uwaga. Nic dziwnego. Zza każdego krzaka, zza każdego pnia, mogą polecieć strzały i oszcypy.... Ostrożnie podsuwają się do plaży zmywanej pianami. W raie napadu opuszczają canoe i na wodzie poszukują ratunku. Jest późne lato. Dwudziestokilkuletni Etienne Brule odbywa ryzykowną wyprawę na czele kilku ludzi. Dążą na południe prze z strony zamieszkane przez irokezkie szczepy Cayuga i Seneca. Niosą przyjaznemu plemieniu Andantes osiadłemu w okolicy dzisiejszych Syrakuz wiadomość, że wielki biały wódz i przyjaciel Francuz Champlain ruszył znad "wielkiej słodkiej wody" (jezioro Huron) na czele wielu setek wojowników, przeciw irokezkim psom. Niech natychmiast czerwoni bracia - Andantes ciągną pod Fort Onondaga, dokąd wiedzie wojenna ścieżka Huronów i białych sprzymierzeńców...

Było po nim wielu. Odkrywców, misjonarzy, tropicieli śladów, gubernatorów, żołnierzy i oficerów, heroin pokroju Madeleine de Vercheres, osadników, kupców, urzędników, administratorów - gloryfikowanych, sławionych przez kroniki "Nowej Francji". Na równi z Cabotem, Cartierem, Champlainem, Marquette, Grosseilleur, Radissonem, La Salle, Frontenakiem... O Etienne Brule pisano mało i to w najczarniejszych barwach. Dlaczego? Odpowiedź przynoszą studia tej epoki, wieku XVII, najkrwawszego, ale i najbardziej bohaterskiego i romantycznego okresu w historii Kanady.

Etienne Brule pierwszy i bodaj najwybitniejszy z długiego szeregu Coureurs de bois - strzelców leśnych, odkrywców pierwszych ścieżek w puszczy, kiedy zginął straszną śmiercią w wieku 41 lat, miał za sobą osiągnięcia jakimi nie mógł się pochwalić żaden ze współczesnych mu awanturników i śmiałków.

Był pierwszym białym człowiekiem który dotarł do wszystkich pięciu Wielkich Jezior, oglądał pierwotne knieje nad rzekami Ottawa, Mattawa, St. Mary's, French River, przeciął w wąłym canoe Jezioro Ontario, dotarł aż do słonych zalewów Chesapeake Bay.

Wiek siedemnasty rodził ludzi twardej, gwałtownej, folgujących "upałom krwi". Ten plebejski Francuz przypomina nieco Bogusława Radziwiłła z "Potopu". Odważny do szaleństwa, wściekły ryzykant, wielka inteligencja, zdolność posługiwania się fortelami, krańcowe zepsucie i cynizm, skłonność do zdrady, brak patriotyzmu. Ale nie oceniamy tego typowego przedstawiciela swej epoki na podstawie dzisiejszych zasad moralnych i etycznych. Jeden z nie liczonych apologetów Brule, Benjamin Sulte

pisze w "Annals of the Ottawa": "W owych czasach zdrada była zjawiskiem powszechnym. Patriotyzm narodził się dopiero razem z Francuską Rewolucją".

Moralność? Etienne Brule przeżył 23 lata wśród Huronów. W kraju, który nie znał dziesięciu przykazań. Przejął ich kodeks moralny i seksualny. Mieszkał z nim, jadł, polował, kochał indiańskie kobiety, bobrował po puszczech i jeziorach, narażał życie. Z czasem zapomniał o religii i zasadach którymi kierują się cywilizowani ludzie, zdziczał, zdegenerował się zupełnie. Dla franciszkańskich i jezuickich misjonarzy zachowanie i prowadzenie młodego desperado było żywą negacją tego wszystkiego co usiłovali zaszczyścić prymitywnym plemionom. Piszą o nim z niechęcią i chociaż zawdzięczają mu wiele jako tłumaczowi, przewodnikowi, łącznikowi między przedstawicielami nowej wiary a światem barbarzyńskiego zabobonu - obsmarowują na każdym kroku.

Podobnie Champlain, w którego cieniu żył Etienne Brule, sługa i poddany. Wiele z jego zasług i osiągnięć zapisano na konto gubernatora, który choć z początku wystawia mu w swych pamiętnikach dobre świadectwo, nazwie go w końcu "libertynem i zboczeńcem". Jakżeż inaczej mógł napisać surowy i purytański gubernator o młodym człowieku, który rzeczywiście często pozwalał sobie na grube ekscesy?

Ostatecznie jednak pograżyła Brule w oczach współczesnych nieszczęsną sprawą zdrady Champlaina i Francji. W roku 1629 Etienne dostał się w ręce Anglików i za cenę własnego życia ułatwił im zdobycie Quebecu. Tego rodacy nie zapomnieli mu nigdy chociaż dzisiejsi badacze zapatrują się nieco inaczej i niemal zupełnie usprawiedliwiają Brule.

Tak czy inaczej przejście na stronę Anglików kosztowało go życie. Pogardliwie traktowany przez swoich i obcych powrócił do Huronów. Ale i Indianie nie widzieli już w nim dawnego przyjaciela i druha. Zdrada Champlaina uwielbianego "białego ojca" odwróciła od Brule wszystkie serca. W czerwcu 1633 roku niedawni bracia z huronickiego Szczepu Niedźwiedzia umęczeni go, poćwiartowali, ugotowali i... zjedli. Etienne Brule pierwszy coureur de bois, dostąpił wątpliwego wyróżnienia którego na pewno nie pragnął. Pierwszego Europejczyka zjedzonego przez Indian Północnej Ameryki, na północno-zachodnim brzegu Zatoki Penetanguishen, w nieodkrytym dotąd grobie spoczywają jego szczątki.

Od Gulfu St. Lawrence, od Wyspy Magdaleny, ostrożnie omijając skały Gaspé i przybrzeżne prądy u Chandler i Cap Chat, wchodziły w ujście potężnej rzeki żaglowce wiozące osadników i zaopatrzenie.

Z pod palisad Quebecu, Trois Rivières, Montrealu, wymykają się na wielką arterię wodną czołna podróżników, awanturników, odkrywców. Przed nimi rozciąga się olbrzymi system wodny, zasobny w wielkie rzeki, zapleśniały trzęsawiskami i rozlewami, nad którymi szumi dzika, odwieczna puszcza. W wodach rzecznych i jeziornych nieprzebrane bogactwo rybne, w borze zatrząsienie zwierzyny, w bagnach, rzeczulkach i strumieniach niezliczone żeremia bobrowe.

ADAM TOMASZEWSKI

Bóbr... Zupełnie słusznie razem z klonowym liściem stał się symbolem Kanady. To on spowodował rewolucyjne zmiany w historii Północnej Ameryki, pchnął na Atlantyk armady szkunerów i brygów, wyzwolił dziką, odkrywcą pasję nakazującą śmiałkom różnego pokroju i konduity, pchać się z głównych rzek na dopływy, na rozgałęzienia, na coraz niklejsze strużki.

Na polerowanych dworach europejskich, w stolicach, w antychambach wielkich monarchów i wielkich kurtyzan, zapanowała właśnie nowa moda. Na futra i czapki z bobra. Zrobił się krzyk w całej ówczesnej Europie. Otwierały się chętnie trzosi i mieszkali na widok brązowych skór o aksamitnym połysku, popłynęły strumyczki złotych "ludwików" do chciwych łap faktorów i handlarzy. Królestwo za bobra!

Koło omgłonych brzegów Nowej Funlandii, w pobliżu podwodnych wyniesień, gdzie już za czasów wikingów rybacy szukali ławic dorsza i śledzia - płyną nowe żaglowce. Wiozące żywność, broń ochotników szybkiego zubożenia się, nade wszystko nagłe listy od pośredników i domów handlowych. Bobra, więcej bobra!

Nad puszcza - a Bóg jeden wie gdzie puszcza się kończy - wisi już groza Irokezów. Seiki złowrogich czerwonoskórych czają się po bagnach i głębiach leśnych, gotują zasadzki wzdłuż rozlewisk. Rzeki Świętego Wawrzyńca i Ottawy. Jakichże to cudów odwagi, jakichże to forteli trzeba używać, by wynieść z obieży nie tylko własną skórę, ale i dowieźć transport cennych skór?

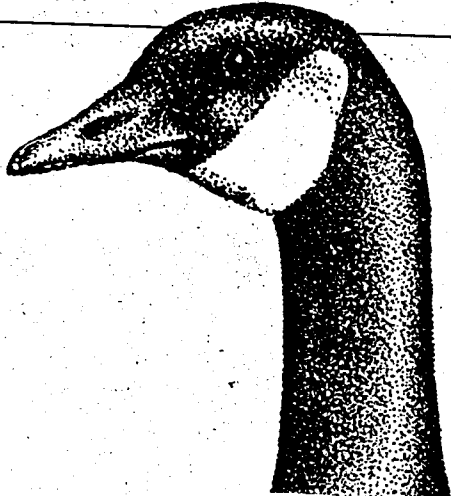
W tych nieustannych szarpaninach, w nieustannym wyścigu determinacji i szaleńczej odwagi, rodzi się saga wielkiej rzeki, leśnego strzelca - coureur de bois, kanadyjskiego canoe.

Szumi rzeka Świętego Wawrzyńca. Dawnymi pieśniami szumi... Od rozlanego szeroko ujścia, daleko w głąb napierają oceaniczne przypływy. W górę rzeki wędrują delfiny. W rzeczonym nurcie pulsuje daleki Atlantyk, na grzbiecie fali o dużym zasoleniu, niesie ryby i morskie wodorosty aż do Murray Bay.

Dopływy... Ileż tych dopływów rzeki - gościńca, o nazwach rezonujących echemi historii? Wokół każdego z nich, przez wieki całe owijała się legenda. Riviere du Loup. Wilcza rzeka.... Jakież to zapomniane tragedie kryje ta ciemna wstęga wody? Malownicza, głęboka Saguenay. Gdzie samotna jodła wyrosła na uszoku skały sięga - wydaje się - strzępiastej chmury, cwałującej po zimnym, północnym niebie. Montmorency spętana wodospadami staczającymi się z hukiem w piany kipiące w dole.

St. Anne, St. Francis, Ottawa, St. Maurice. Dzika Richelieu - rzeka Irokezów niosąca czołna i mordercze siekiery ku śladom białych.

Szumi rzeka Świętego Wawrzyńca. Pod niebem kraju, przez który płynie, odmierzały się pierwsze dni kanadyjskiej glorii.

O, KANADA!

Wielu naszych Czytelników w rozmowach telefonicznych twierdzi, że Echo ma najlepszy dział spraw kanadyjskich. Najlepszy, ale nie doskonały. W końcu tu przyszło nam żyć i wiedza o tym kraju potrzebna nam jest na co dzień. Niewiele bowiem wiemy o historii, geografii, strukturze społecznej i politycznej tego kraju. Pragniemy wyjść tym oczywistym oczekiwaniom naprzeciw.

W najbliższym czasie czeka Państwa nie tylko seria kanadyjskich opowieści i legend, ale i krótki kurs historii kanadyjskiej z wnioskami na teraz oraz kilka pytań i odpowiedzi jakie mogą zadawać Czytelnicy na kanadyjskie tematy. Pytania proszę kierować pod hasło "O! KANADA".

Ponadto zamierzamy rozszerzyć dział poradnictwa społeczno-prawnego oraz przedstawić koncepcje polityczne partii kanadyjskich.

Dziś pytanie za 1.25 z geografii:

Jak duża jest Kanada? Jak z pogodą?

Kanada jest największym krajem strefy zachodniej, drugim co do wielkości na świecie po Związku Sowieckim. Zajmuje 9,976,139 kilometrów kw. Jest więc około 20 razy większa od Polski. Najdalej wysuniętym punktem na północy jest przylądek Columbia i wyspa Ellsmere, najdalej na południe Wyspa Środkowa na jeziorze Erie w Ontario. Odległość między tymi punktami wynosi 4 634 km. Najdalej wysunięty na wschód jest przylądek Spear w Nowej Fundlandii, na zachód góra Mount St. Elias na Yukonie. Odległość między tymi punktami wynosi 5,514 km.

Centrum geograficzne Kanady znajduje się w głębokiej prowincji. Jest nim ESKIMO POINT na Terytoriach Północnych, położone na zachodnim brzegu zatoki Hudsona. Kanada jest wystarczająco duża, by objąć kilka stref klimatycznych. Jest ich 5. Strefa arktyczna obejmuje większość Yukonu i północno-Zachodnich Terytoriów.

Strefa tundry obejmuje część północną prowincji preriowych, Ontario i Quebec. Prerije mają swoją kontynentalną strefę klimatyczną.

Wyodrębnia się klimat Gór Skalistych oraz klimat wybrzeża Pacyfiku i wysp Brytyjskiej Kolumbii. Przewodniki nie mówią nic o klimacie południowego Ontario, który jest wystarczająco dotkliwy, by go wyróżnić i nazwać suchym, a kontynentalnym. Najzimniejszym miastem kraju jest Yellowknife NWT ze średnią temperaturą -

5°C, najcieplejszym - Vancouver - średnia 8°C. Rekord upałów należy do Yellowknife w Saskatchewan i padł nie w obecnym roku, lecz przed blisko 50 laty, 5 lipca 1937 roku i wynosił 45°C. Najzimniej było w Yellowknife N.W.T. 5 lutego 1947 roku - -63°C.

Najmłodszy jest w Grand Bank w Nowej Fundlandii. Mgły ciągną się przez 120 dni w roku. Deszczu najwięcej spadło w 1931 roku w Henderson Lake w B.C. - 812.24 cm.

Najwięcej śniegu w Revelstoke w B.C. w latach 1971-1972 - 2,446.53 cm. Najsilniejszy wiatr wiatr powiódł o sile 203 km/godz. w Cape Hopes w Quebec w listopadzie 1931 roku.

MICHAŁ WOJCIECH CZUMA -

Sprawy Sądowe (Karne i Cywilne)

LESŁAW SOSNOWSKI -

Głównie sprawy handlowe, spółki i korporacje, a także odszkodowania za wypadki samochodowe i inne; oraz sprawy emigracyjne, rodzinne i karne (także Magister Prawa - Uniwersytet Warszawski)

FIRMA ADWOKACKA O 100-LETNIEJ TRADYCJI ANDERSON SINCLAIR

DWAJ DOŚWIADCZENI POLSCY ADWOKACI

MISSISSAUGA
2000 Argentia Rd.
Plaza 1 - Suite 200
Mississauga, Ont.
L5P 1P7
821-8522

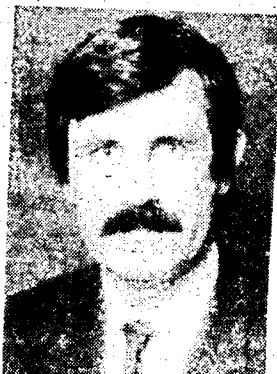
TORONTO
3416 Dundas St.W.
Suite 209
Toronto, Ont.
M6S 2S1
767-2127

Zwracaj się z pełnym zaufaniem;
MÓWIMY PO POLSKU I ANGIELSKU

ADVANCE REAL ESTATE LTD.
1655 BLOOR ST. W.
(naprzeciw "Związkowca")
534-9246

DANUTA KOTAPKA
dom 769-5394

JERZY KARPOWICZ
dom 766-7822

Okolica High Park - Murowany "semi-det", piętrowy, 3 sypialnie, 2 kuchnie. Możliwość wynajmu. Idealna lokalizacja.
Queensway - Park Lawn - Wolno stojący, murowany, piętrowy dom, 3 sypialnie, 2 kuchnie, 2 łazienki. Apartament w piwnicy. Kompletnie odnowiony.
Mississauga - Dundas/Cawthra - Wolno stojący, murowany bungalow, 3 sypialniowe mieszkanie + pełny apartament w piwnicy z oddzielnym wejściem. Garaż. Piękny, ogromny ogród pełen drzew owocowych. Całość świetnie utrzymana. Blisko szkół, sklepów i komunikacji a można czuć się jak na wczasach. Cena \$ 219,000

video kontakt

Jak Rakowski został gosposią u Waleśów...
dowiesz się kupując najnowszą kasety video JACKA FEDOROWICZA pt. "Wieczór autorski".
Znakomite monologi satyryczne i parodie programów TV.
Cena - tylko \$ 35.00
Zamówienia z załączonym M.O. przyjmuje i kasety wysyła oficjalny przedstawiciel Video Kontaktu na Amerykę Płn. Richard Heith,
3312 Sorrel Pl. Surrey, B.C. V3S 5H7

WYDAWNICTWO KASET VIDEO
Wspomaga niezależne wydawnictwa Kaset video w Polsce ▶ rozpowszechnia ich kasety za granicą ▶ realizuje filmy oparte na materiałach w kraju nieosiągalnych • przeznacza dochód ze sprzedaży kasety na rozwój kultury niezależnej w Polsce • proponuje filmy o związanej z Polską tematyce politycznej, historycznej, kulturalnej i społecznej • osobom zainteresowanym wysyła My ulotki reklamowe z opisem POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

UWAGA: Obniżka cen
Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

PIGULKI PCAG

KORNEL MORAWIECKI W TORONTO

Za "jedne" \$20 mamy okazję spotkać się i zjeść obiad przy jednym stole z legendarnym przywódcą "Solidarności Walczącej". Do spotkania przyczyniło się PCAG - organizator bankietu, Zarząd Główny Kongresu Polonii Kanadyjskiej, pod którego patronatem spotkanie się odbędzie oraz niejaki Wojciech Jaruzelski, który Morawieckiego wbrew jego woli wyrzucił z Polski, i jak dotąd, uniemożliwia mu powrót. Piątek 26 sierpnia, godzina 8 wieczorem w sali SPK przy Beverley Street. Miejsca można rezerwować telefonicznie w biurze KPK na Beverley, prosząc p. Elę Barecką (tel. 979-2634; 979-9639 od 10. do 16, w czwartki aż do godz. 21).

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubisky, tel. 925-8128. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

MSZA ŚW. ZA OJCZYZNĘ

- 28 sierpnia o godz. 12 w kościele św. Teresy. Po mszy - spotkanie z KORNELEM MORAWIECKIM.

SPOTKANIA CZWARTKOWE.

Niech żałują ci, którzy na pierwszym z serii czwartkowych spotkań PCAG nie byli. Frekwencja dowiodła, że spotkania są potrzebne, bowiem przyszli nie tylko aktywni członkowie PCAG, ale także sporo osób po prostu zainteresowanych. Wszyscy dowiedzieli się rzeczy ciekawych i ważnych: w Polsce działa cały szereg organizacji i partii niepodległościowych, "Solidarność" musi ograniczać się do roli związku zawodowego, a koła zbliżone do

PRESS RELEASE

Znów władze komunistyczne w Polsce starają się udowodnić, że siłą mogą zmusić Naród polski do posłuszeństwa. Mimo wielu obietnic sytuacja polityczna i ekonomiczna w Polsce nie poprawiła się, a przeciwnie doprowadziła do fali poważnych strajków we wszystkich regionach kraju.

Załogi obiektów przemysłowych w Polsce wszczęły strajki widząc w nich jedyną broń, która może doprowadzić do rozmów z władzami. Nasi rodacy żądają uznania Solidarności i doprowadzenia do rozwiązania problemów politycznych i ekonomicznych kraju. Reżym odpowiada na to ograniczeniem swobód obywatelskich. Polonia kanadyjska i całego wolnego świata zaniepokojona nową falą represji w Polsce zwraca się do rządu Kanady o użycie wszelkich możliwych wpływów na reżym warszawski, ażeby przywrócił legalność Solidarności, rozpoczął rozmowy z jej przedstawicielami i zaprzestał brutalnych represji. Jest to jedyny sposób ratowania kraju Ojców Naszych.

Podpisane:
JERZY BURSKI
I wiceprezes KPK

POLSKIE WYDAWNICTWO

drukuje książki, pamiętniki, zbiory wierszy, magazyny, służy fachową radą i pomocą graficzną, załatwia "copyright" i inne rejestracje, oferuje porady marketingowe, ułatwia sprzedaż. Po informacji należy pisać:

LESZEK ZIELINSKI

ARTEX PUBLISHING, INC.,

P.O.Box 202, Dept. A, STEVENS POINT, WI 54481
TEL. (715) 341 - 6959

BEZPŁATNE KURSY JĘZYKA ANGIELSKIEGO DLA DOROSŁYCH POD PATRONATEM KATOLICKIEGO WYDZIAŁU OŚWIATY

OD 6 WRZEŚNIA 1988

Zróżnicowane poziomy.
Zajęcia poniedziałek - piątek w godz. 9 rano do 2:30 po poł.

POLISH CULTURAL CENTRE (Klub SPK)
206 Beverley Street
Rejestracja w Klubie - Ośrodek Pomocy Imigrantom TEL. 979-9634
oraz od 20 sierpnia
TEL. 757 - 4474 od 6 - 8 wiecz.

DLA ZAINTERESOWANYCH WSTĘPNE WIADOMOŚCI NA TEMAT KOMPUTERÓW I ICH UŻYTKOWANIA

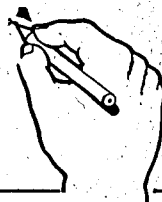
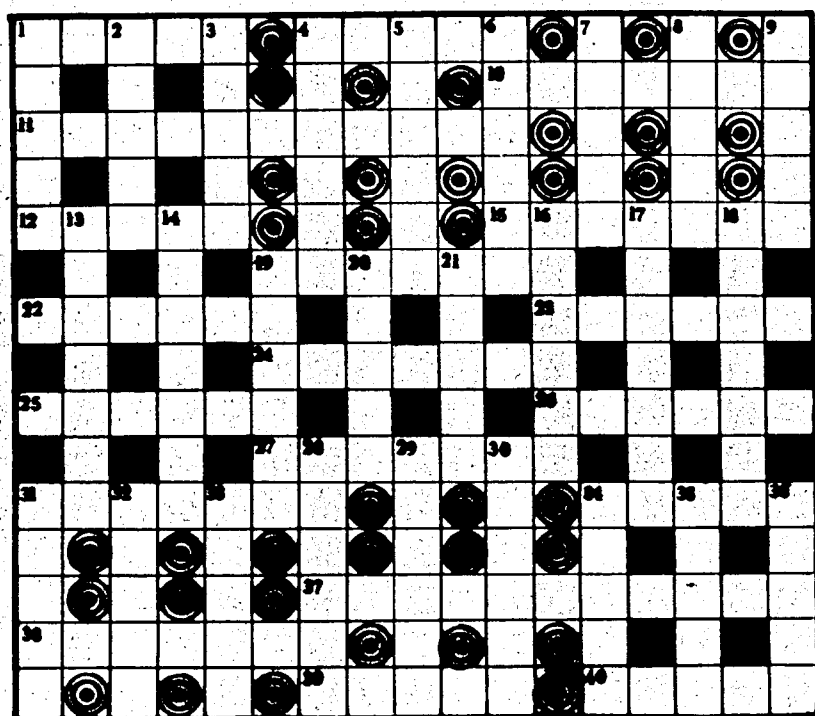
Papieża Jana Pawła II ostro krytykują polski episkopat za uległość wobec władzy i stawianie po jej stronie w konflikcie między władzą a społeczeństwem polskim. Spotkania czwartkowe odbywają się w każdy drugi czwartek miesiąca. Początek mniej więcej o 7.30 - 8. Przed spotkaniem, w restauracji SPK można zjeść kiełbasę z kapustą lub pierogi.

JUBILEUSZ PIGULEK.

Przeszedł cicho i spokojnie. Poprzedni numer nosił liczbę 100. Otrzymałszy cały szereg telegramów z gratulacjami (od Przyjaciół) i pogrózkami (od nieprzyjaciół). Pierwszych nie drukujemy przez skromność, drugich, żeby nie sprawić tym ostatnim przyjemności. Obecny, sto pierwszym numerem rozpoczynamy nową epokę

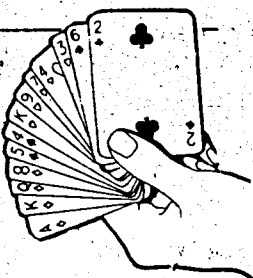
w służbie naszych Czytelników i Przyjaciół.

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K

BRYDŻ

ODCINEK 12

♠ D 10 ♠ A W 3
♥ A 6 5 ♠ 9
♦ D 8 7 4 3 ♠ K 6 5 2
♣ A W 2 ♠ K D 10 9 4

Jak W powinien rozgrywać 5 karo, skoro po otwarciu jeden trefl przez E, S wszedł 1 kier, a N zaatakował dziesiątkę kier?

ROZWIĄZANIE

Wejście S do licytacji nie daje jeszcze pewności, że u niego jest as karo. Jeżeli tego asa ma N, wówczas król pikowy na pewno będzie u S. Grozi więc wpadka, gdyż N, po dojściu asem, wyjdzie w piki i jeśli atu są rozłożone 3:1, już nic nie uratuje kontraktu. Zabezpieczenie przed tą groźbą polega

na zagranu w karo z ręki do króla. Jeżeli asa karo zastaniemy u S, nie będzie problemu z realizacją kontraktu. Nie grozi bowiem podegranie pików, więc zdążymy odutować, po czym zrzucić pika na trefle. Wygramy również, gdy asa karo ma N, nawet przy tak niekorzystnym układzie jego ręki: piki: xxxxx kiery: 10 9 x kara: A W 10 trefle: xx

N oczywiście nie wskoczy asem, gdyż z miejsca opuściłby grę. Dochodzimy więc królem do stołu i zgrywamy trzy razy trefle. N przebijając trzecie trefle i podgrywa piki. Bijemy asem, na czwarte trefle zrzucamy pika, po czym już pokazujemy karty.

DAMA PIK

KĄCIK SZACHOWY

Nr 17

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 16

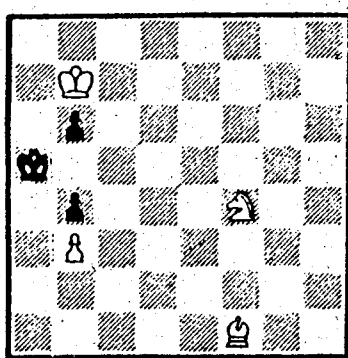
1. Se1 - f3!! nie mogą bić czarne tego skoczka ani pionem "e" ani pionem "g", bo będzie mat gońcem na "d3" lub na "h3", nie mogą ruszyć się koczkiem z "g6" bo będzie mat skoczkiem na "h4", w tej chwili grozi mat skoczkiem na "h6" lub skoczkiem na "d4". Jedyna obrona to:

1. - " - Sg7 - e6
2. Ha6 - d6! nie można bić hetmana gońcem, bo będzie mat skoczkiem na "h6"
2. - " - c7 d6

3. Ka1 : a2! i tak czarne znalazły się w "przymusie" tzn. muszą wykonać ruch, a każdy wykonany przez nich ruch powoduje dostanie mata, co pozostawiam Wam Szanowni Szachiści do znalezienia. (Tym, co nie rozwiązali w całości tego zadania).

ZADANIE NR 17

J.B.Orzech
Kurier Warszawski 1895 r.

Białe zaczynają i dają mata w 4 ruchach.
Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

POZIOMO:

- 1 Błazen
- 4 Tasiemki w bieliźnie
- 10 Leopard, pantera
- 11 Rzemiosło zajmujące się wyrobem biżuterii
- 12 Naszyjnik z drogich kamieni
- 15 Artystka sceniczna
- 19 Otwór gębowy zwierzęcia
- 22 Wdzięk, powab
- 23 Nisko położona okolica
- 24 Gra hazardowa z kulką
- 25 Ujmująca powierzchowność
- 26 Wszelka płaszczyzna
- 27 Aktorka w roli zakochanej
- 31 Ochronna warstwa kości
- 34 Przewód z prądem rzeki
- 37 Potomek starego rodu
- 38 Część doby
- 39 Rozgardiasz
- 40 Rzymski wódz, polityk i pisarz

PIONOWO:

- 1 Rodzaj łodzi sportowej
- 2 Sprzęt domowy
- 3 Kwiatostan kukurydzy
- 4 Cel do strzelania
- 5 Stołt ofiarny do odprawiania mszy
- 6 Wynik dzielenia
- 7 Oddzielanie nasion od słomy
- 8 Nieżyt nosa
- 9 Zasłona okienna
- 13 Centralny punkt czegoś
- 14 Rwa kulszowa

- 16 Wyścielany mebel
- 17 Sprzęt lekkoatletyczny
- 18 Pieśń liryczna
- 19 Płot
- 20 Salut armatni
- 21 Przytoczony fragment innego tekstu
- 28 Twórca obrazów
- 29 Naturyzm, chodzenie na golasa
- 30 Broń ręczna z otworami na palce
- 31 Łańcuchy, kajdany
- 32 Król ptaków
- 33 Zjawisko atmosferyczne
- 34 Projekt rysunkowy
- 35 Błagier
- 36 Prąd powietrza

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: czekanie, pokłosie, imbryk, relik, aluwium, haracz, altana, sagan, toporek, ambicja, łgarz, chimera, wrzątek, draga, miasto, okrasa, gobelin, izomer, ustawa, Gwiazdka, płanerz.

PIONOWO: chichot, korba, nakaz, etiuda, panika, karma, omlet, estrada, replika, chrzest, lubczyk, ascetka, skład, gwara, nazwa, camping, kramarz, robota, Gallup, samba, ogród, onuca, ruten.

KALENDARYUM

25 sierpnia - czwartek

Wschód Słońca: 05.15 Zachód Słońca: 18.50
Wschód Księżycy: 18.13 Zachód Księżycy: 02.25

Imieniny obchodzą: Lucylla, Ludwik, Luiza, Namysław, Patrycja i Radek

1908 - Urodził się Bronisław Czech, jeden z najwszechstronniejszych narciarzy świata, trzykrotny olimpijczyk, w czasie okupacji kurier tatrzański, zginął w Oświęcimiu w 1944 r.
1938 - Zmarł Karol Capek, pisarz czeski (ur. w 1890 r.)
1948 - Rozpoczął się we Wrocławiu Światowy Kongres Intelktualistów w Obronie Pokoju.

26 sierpnia - piątek

Wschód Słońca: 05.16 Zachód Słońca: 18.52
Wschód Księżycy: 18.41 Zachód Księżycy: 03.51

Imieniny obchodzą: Dobromiega, Konstantyn, Liberat, Maria, Wiktor, Zefir i Zefiryna

1880 - Urodził się Guillaume Apollinaire (właśc. Wilhelm Apolinary Kostrowicki), poeta francuski pochodzenia polskiego (zm. w 1918 r.)
1938 - Zmarł Teodor Axentowicz, malarz, autor m.in. portretów, scen z życia Hucuków i kompozycji historycznych (ur. w 1859 r.)

27 sierpnia - sobota

Wschód Słońca: 05.18 Zachód Słońca: 18.50
Wschód Księżycy: 19.03 Zachód Księżycy: 05.18

Imieniny obchodzą: Cezary, Józefa, Monika i Ottokar

55 pne. - Juliusz Cezar wraz z 8000 rzymskich żołnierzy wylądowali w Anglii.
1635 - Zmarł Feliks Lope de Vega, pisarz hiszpański, twórca teatru narodowego (ur. w 1562 r.)
1770 - Urodził się George Hegel, filozof niemiecki, twórca wielkiego systemu filozoficznego (zm. w 1831 r.)

28 sierpnia - niedziela

Wschód Słońca: 05.19 Zachód Słońca: 18.48
Wschód Księżycy: 19.24 Zachód Księżycy: 06.43

Imieniny obchodzą: Adelina, Augustyn, Aurelia, Patrycja i Wyszomir

1765 - Urodził się Tadeusz Czacki, działacz gospodarczy i oświatowy, historyk, współzałożyciel Liceum Krzemienieckiego (zm. w 1813 r.)

29 sierpnia - poniedziałek

Wschód Słońca: 05.20 Zachód Słońca: 18.46
Wschód Księżycy: 19.45 Zachód Księżycy: 08.06

Imieniny obchodzą: Jan, Kandyd, Racibor i Sabina

1831 - Michael Faraday odkrył indukcję elektromagnetyczną.
1938 - Zmarł Stanisław Szober, wybitny językoznawca polski (ur. w 1879 r.)

30 sierpnia - wtorek

Wschód Słońca: 05.21 Zachód Słońca: 18.44
Wschód Księżycy: 20.06 Zachód Księżycy: 09.28

Imieniny obchodzą: Feliks, Gaudencja, Rebeka, Róża i Szczesny

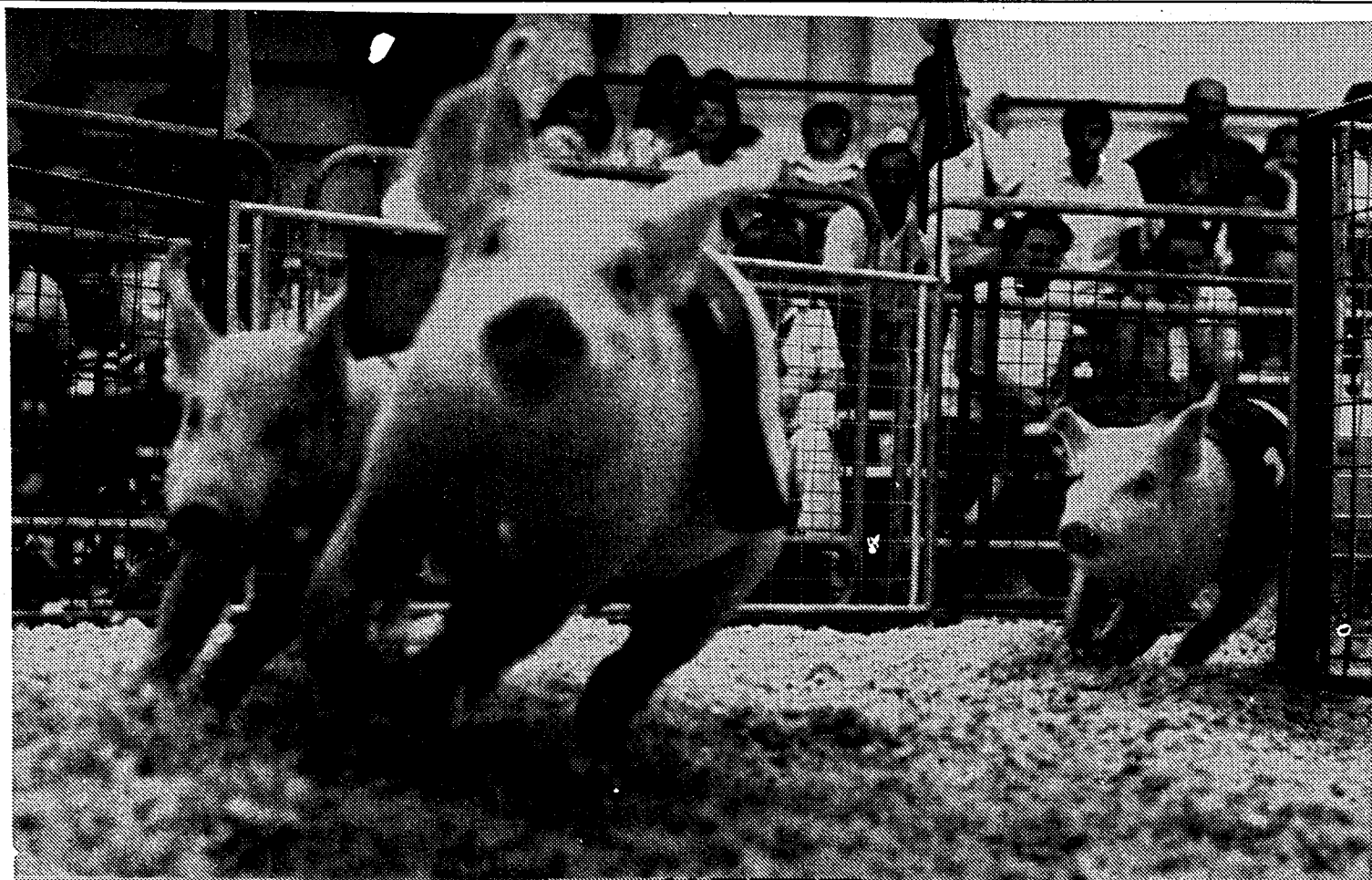
1935 - Zmarł Henri Barbusse, francuski pisarz i dziennikarz, redaktor "L'Humanite" (ur. w 1873 r.)
1940 - Zmarł Joseph John Thomson, fizyk angielski, twórca podstaw nauki o budowie materii i strukturze elektryczności, odkrywca elektronu, laureat Nagrody Nobla w 1906 r. (ur. w 1856 r.)

31 sierpnia - środa

Wschód Słońca: 05.22 Zachód Słońca: 18.43
Wschód Księżycy: 20.32 Zachód Księżycy: 10.49

Imieniny obchodzą: Bogdan, Izabela, Paulina, Rajmund i Świętosław

1945 - Zmarł we Lwowie Stefan Banach, matematyk, współtwórca analizy funkcjonalnej (ur. w 1892 r.)
1980 - Podpisanie Porozumień Gdańskich. Po raz pierwszy władza komunistyczna zgadza się na niezależny związek zawodowy.

PIRAMIDALNA BZDURA

Wydawało się, że gorączka przeszła, że ludzie zabrali się za normalną pracę, przestali gonić w pletkę. Kluchowie z gorączki wyszli nawet cało. Nie kupili wagonu proszku do prania na handel, mokradła po drugiej stronie Hudson, wyspy na morzach koralowych. Kluchy ostrożne były. A już szykowały się problemy. Jak zwykle, przez Szprota. Gdzież by tam Klucha sama na to wpadła. W życiu nie wyścibiła nosa poza zwykły etat z dodatkami. Kluch miał być ten energiczny w rodzinie, ale okazało się, że też strachliwy. Szprota to co innego. Obrotna jak policki cruise. Zawsze wiedziała co powiedzieć, gdzie pójść, do kogo napić. Ryzyko nie istniało.

"Kupicie wakacje Kluchy". Szprota już uwijała się z umową. Wakacje to Kluchy miały w Latynie - niedawno, 3 lata temu. Strachliwy pracował na okrągło świątek i piątek. A Szprota swoje:

Ponad dwa kola z góry i wakacje na całe życie. A jeszcze drobniarz. Trzeba płacić przelot, ubezpieczenie i utrzymać wille w Hiszpanii. Zachnęła się Kluchowa - jakże, to tyle pieniędzy. A willa to czyja? Nasza? Co w papierach stoi?

Dumały Kluchy, przymierzały się dzień i dwa. Szkoda na Was czasu - orzekła Szprota przy kolejnej wizycie. - Z Polakami to tak zawsze. Gdyby się tak dali namówić. Przelecieliśmy firmę, zagarnęli szmal i w nogi. Klucha zrobiła odbitkę umowy z tych wakacji. Poprosiła kolegę, żeby przetłumaczył. Ale tak dobrze. Słowo w słowo. Żadnej własności w Hiszpanii nie było. Prawo do spędzania wakacji. Już ją namawiać nikogo nie będę - powiedziała Szprocie przy następnej okazji. Szprota tylko prychnęła: jak nie inwestujesz, nie masz pieniędzy. I znikła. Dała Kluchów na straty. Z takimi interesu się nie robi.

Przycichło rzeczywiście. Wyszła afera z wakacjami. Jacyś ludzie wycofali się, inni się wycofać nie mogli. Potracili pieniądze.

Szprota latała do adwokata na czele tłumy. I co teraz zrobicie, zagadnęła Kluch na Ronceswółce. Puściła siaty, zamachała ręką. "Skarżyć złodziei".

Ta ma energię, powiedział Kluch do żony kiedy wrócił z kielbasami do domu. Nie to co my. My możemy spokojnie spać - pocieszała się. Cieszyli się, że przycichło. Ktoś tam jeszcze dobijał się z katalogami, z klubami, z obiadami za pół ceny - ale bez przebicia, bez entuzjazmu. Wywijali się z wielkim strachem.

Przez dobre pół roku nikt ich nigdzie nie zaprosił. Raptem wyszła impreza. Człowiek się musi rozerwać.

Jak to u Polaków bywa, poszło o sprawy zasadnicze. W kraju to była polityka, a tu pieniążki kochane. Ten tu, ten tam, ten już sprzedał, ten już kupił. "Nie nadaję się na ten Zachód - wyznała Klucha ze wstydem - nie mam drygu do interesu".

Ależ masz! - powiedział kolega Pepitka. Nie ciągnie cię do drobnicy. A tu się robi nie takie pieniądze. Są tacy, co obrócili dwa razy po piętnaście za miesiąc. Czego - spytała Klucha, a oczy zrobiły jej się wcale okrągłe. Gentlemani nie rozmawiają o pieniądzach - wygiął się z gracją Pepitka i zniknął za palmą. Pogadamy później - dobiegło zza egzotycznego krzaka.

Pepitka zadzwonił na drugi dzień. Kluchy nie ochłonęły jeszcze. Rodzina co grzeszyła niewinnym 6-49 i czytaniem horoskopów poczuła smak wielkiej gry. Zadzwonili do Kazika. Robił grosiwo w bingo i na koniach. Kazik powiedział, że zna tę loteryjkę. I że owszem, okazja. - Ja się próbowałem tam dostać, do Kanadoli, że dwa lata temu, nie wyszło. Zamknięte jakieś jak do szmalu przyjdzie. Jak się dostaniecie dajcie znać i jedziemy!

Kazik miał u Kluchów opinię eksperta. Odkąd stracił na ostatnim krachu, unikał w towarzystwie tematów finansowych, ale nie stracił tej opinii, bo i też nie tacy jak on

stracili. Dość, że u Kluchów był gość.

Także po tej rozmowie Kluch, który zwykle chował się przed gośćmi, poleciał po boksa Molsona na zakąskę i pierśowieczkę Smirnowa. Pepitka zjawił się punktualnie. Witajcie w klubie gentlemanów - zawołał od progu. Kluchy zbarniały.

Jaka inwestycja? - spytała gospodyni, gdy już wychylił po jednym. Nie więcej jak 2200. Pewne. Pepitka wyjął z kieszeni 14 centówek, znanych tu z brzydka penisami. Dolożył nikłową dziesiątkę i pstrykając w nią zaczął. - To jest prezes. Zaczynamy wielką grę. Prezes kompletuje klub. Znalazł dwóch wiceprezesów. Pod 10 centówką pojawiły się w równej odległości dwa miedziaki. Wiceprezesi szukają sekretarzy. O, już mają, każdy po dwóch. Położył równiutko 4 pieniążki w następnym rzędzie. A teraz sekretarze szukają zwykłych członków. W ostatnim rzędzie wyrosło osiem pieniążków. No i mamy klub gentlemenów. Członkowie płacą składkę. Voila! Każdy po 2.200. Wiceprezesi zgarniają, prezes dostaje.

I co! Znika. 17 600 w kieszeni. Czyściutko. Bez pokwitowania. Acha, pamiętajcie. Prezes kiedyś był szarym członkiem. Włożył swoje 2.200. Miesiąc, góra dwa, ma 15 400 z powrotem.

Kluch wpatrywał się przez moment tępo w stożek monet na stole. Na czubku błyszczał prezes. A gdzie my możemy być? - zapytał po chwili milczenia. Członkowie rzecz jasna - odparł Pepitka. Ale awans szybki. Miesiąc, góra dwa. Byle szybko znaleźć tych dwóch z pieniędzmi i żeby i ci działali jak trzeba.

A jak to dalej leci? Prezes wyskakuje. Wiceprezesi teraz Prezesi. Każdy ma swoją piramidę. I tak to idzie. Chcecie zobaczyć człowieka jak dostaje pieniądze? Przyjdźcie w środek, będzie wręczanie. Tylko ci chosza. W tym głupim kraju to jest nielegalne.

Kluchy polknęły haczyk. Duży lokal. Kupa ludzi. Sporo takich, których znali. Oni też? - no to czemu my nie. Zabrali Kazika. Ten od razu nadział się na swoich kanadyjskich

kumpli. Zrobił im przed nosem przechadzkę. "Ja też tu jestem". Kumple udawali, że nie widzą. W końcu napchało się tych etników w dobrą loteryjkę dla yuppies. Oni ją nazywają inaczej - samolocik. Nie prezes, a pilot. Pilot kompletuje załogę. Jak zbierze za bilety za spadochron i śru....

I tak na oczach zgromadzonej wielojęzycznej publiczności odbyło się wręczanie banknotów. Szedł szampan, zakąski. Towarzystwo eleganckie, chłopcy pod muchą. Pierwsza klasa. Z daleka mignęła w wieczorowej sukni Szprota i kilka postaci szacownych polonijnego miasteczka oraz większe i mniejsze bąble intelektualnej śmietanki na ciężkim dorobku. Klucha po latach dłubania "jedną igłą" po nocach, weszła w wielki świat.

W kasie pożyczkowej dziwili się trochę, że ktoś znowu bierze 2200. Oszałeli ci Polacy, czy co? Ale dali nawet bez żyrantów. Pod meble.

Jak już było powiedziane, na kolejnego wskoczył Kazio. Ale był jak raz bez forsy. Poszło na Woodbine. Poleciał do kasy, a tam blokada. Miał słabych żyrantów bez domu i coś za uszami. Zawziął się, zaparł. Kazio zwątpił. Odechciało mu się pożyczać. Kumpel go postraszył, że złapano na piramidzie Mary z ofisu. Gnębia teraz tę Mary, a ona Kanadyjka głupia sypie wszystkich naokoło. Niedobrze - mówi Kazio, ja się zwiżam.

Na drugą miała być Zaba. Poleciała do kasy i dopiero się sypło. Zaba żyrowała tam sponsorowanym. Sponsorowani przysli. Pożyczka została. Dali Zabi pożyczkę i szybciutko zdjęli z konta. Zaba płaci! Nową pożyczkę brać - ciężka decyzja. Zadzwoniła do Kluchów, że się rozmyśliła.

Zalamała się Kluchowa piramida. Kogo nie zapytali - mówił, że owszem słyszał, ale że strach się w to pchać. Rynek siada. Niby loteryjka, a można dostać dwa latka. Trudno złapać, to racja, ale z Polaczkami nic nie wiadomo. Godności nie mają. Stracą to leca od razu na policję. Taka to nasza biedna polska mafia. Włosz to co innego. W rodzinie zostanie jakby co. A u nas od razu krzyk. Walą się stolki, świeczki leca z świeczników.

Kluchów zatrzęsło. Pieniądze poszły, ale nie stracili przyjaciół. Odmówili im udziału w kanadyjskim cudzie gospodarczym. Wielu powiedziało, że nie podoba im to się z zasady.

A Szprota. Jak przeleci jeszcze piramidkę z nawrotem, źródelko wyschnie, wyskoczy i to z hukiem. Jeszcze ją Kluchy zobaczą. Będzie grzmieć. Pryncypialnie i polonijnie. Że wstyd, hańba i złodziejstwo. Tymczasem w Star ukazał się reportaż o ludziach z samolotu. Jakoś się Kanadyjczycy wygrzebali, skończyło się na karach. Nie to, co w Chicago z Polakami. Wpadli na bankiet "prezesa" w sile kilku policjantów. Dogadać się nie mogli, zwinęli wszystkich. Koło dwóch setek.

Kluchy znowu siedzą w domu. Nigdy się w tej Kanadzie nie dorobią.

GRAFA

Fot. ANDRZEJ STAWICKI

"TO BYŁ WSPANIAŁY TURNIEJ"

Adam Polański - były współpracownik "E-TP", obecnie wydawca popularnego miesięcznika sportowego "Kulisy Sportu" przebywał niedawno w Chicago, gdzie odbywał się polonijny turniej piłkarski. Oto fragmenty rozmowy jaką przeprowadziliśmy ostatnio z A. Polańskim:

"E-TP" - Czy ten turniej piłkarski był aż tak wysokiej rangi, że postanowiłeś pojechać do Chicago?

A.P.: Tak, był to naprawdę interesujący turniej polonijny, w którym udział wzięło aż 21 zespołów. Głównym jednak powodem mojego wyjazdu był udział drużyny All Stars, w której zagraли m.in. Włodzimierz Lubański, Kazimierz Deyna, Robert Gadocha, Jan Tomaszewski, czy Adam Nawalka. Trenerem tego zespołu był Kazimierz Górski.

- Jednym słowem miałeś okazję zobaczyć z bliska gwiazdy polskiej piłki?

Tak, to była wiela przyjemność widzieć ich jeszcze raz w akcji. Grali naprawdę doskonale, a po akcjach Lubańskiego, Gadochy, czy Deyny publiczność wiewatowała z zachwytem. Wierzyć się nie chciało, iż piłkarze ci są już po czterdziestce. Drużyna ta wygrała zresztą ten turniej. Osobiście dla mnie był to bardzo owocny wyjazd, bo miałem okazję spędzić wspólnie dużo czasu z Włodkiem Lubańskim, czy Robertem Gadochą i czytelnicy "Kulisy Sportu" będą mieć atrakcyjne wywiady. Zresztą w sumie chyba zrobiłem 12 wywiadów ze znanymi piłkarzami.

- Może powiesz parę słów o tym, co robią ci znani piłkarze i jacy są prywatnie?

Są różni od siebie. Indywidualnością nr 1 jest oczywiście Włodek Lubański. Jest to niesamowicie inteligentna i sympatyczna postać piłkarska. Cieszył się w Chicago największą popularnością i kibice nie odstępowali go na krok. Włodek nadal mieszka w Belgii. Dużo fajnego czasu spędziłem także z Robertem Gadochą. Ma on duże poczucie humoru i jest kapitalnym gawędziarzem. Obecnie mieszka na Florydzie.

- A Deyna i Tomaszewski?

Z Jankiem Tomaszewskim chodziliśmy do tej samej szkoły średniej, ale wspólnych profesorów raczej nie wspominaliśmy. Zmienił się, bardzo przytył, trochę nawet posiwiał. Najbardziej ulubionym tematem jego rozmów jest trener Łazarek. Bardzo go nie lubi.

Tomaszewski jest obecnie działaczem Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Kazio Deyna z kolei nadal mieszka w San Diego, prawie nic się nie zmienił. Jest spokojny, mało się odzywa, jakby był zagubiony, ale on taki był zawsze. Na boisku nadal pokazywał kapitalne podania na 50 m.

- Twój pobyt w Chicago miał także i inne podłoże?

W dużej mierze pojechałem tam w związku z wejściem "Kulisy Sportu" na rynek amerykański. Już sierpniowe wydanie tej gazety ukazuje się także w USA. Pomagać mi tam będzie znany sportowy dziennikarz - Zenon Książek, mieszkający w Chicago.

- Wracając jeszcze do tego polonijnego turnieju, to podobny odbył się niedawno w Toronto.

Tak, z tym, że były to dwa różne turnieje. W Chicago była doskonała organizacja, dużo widzów, np. w pierwszym dniu było 3 tys. Nie można nawet porównywać. Tam jednak jest inna Polonia. Jest większa, bardziej scementowana i łatwiej tam coś zrobić. Tutaj jest gorzej, jesteśmy jakby bardziej rozbici, żyjemy bardziej indywidualnie i dlatego nie tworzymy jakiejś całości i trudno do wszystkich "dojść". Wierzę, że to się jednak zmieni, bo "w kupie" jest przecież dużo łatwiej i łatwiej.

- Dziękujemy Ci za rozmowę.

Ja również i korzystając z okazji polecam wszystkim "Kulisy Sportu", w których każdy miłośnik sportu znajdzie coś dla siebie.

Od grudnia ub. roku ukazuje się polski miesięcznik sportowy "KULISY SPORTU"

redagowany przez

Adama

POLAŃSKIEGO.

Znajdują się w nim publikacje, tłumaczenia z prasy zagranicznej, wywiady ze znanymi sportowcami oraz wiele innych niespodzianek.

Osoby zainteresowane prenumeratą roczną w cenie TYLKO \$20

proszone są o kontakt na adres:

KULISY SPORTU
150 Paisley Blvd. W.
Apt. 1508
MISSISSAUGA, ONT.
L5B 1E8

RAJD MŁODYCH (i nie tylko młodych)

Wyjechał 21 sierpnia rano spod budynku ZPWK na Lakeshore w sile 30 samochodów, dojechał na południe. Na zwycięzców czekała nagroda Prezesa Związku Motorowego w Toronto - Wojtki Grabowskiego. Przegrani dostali nagrodę pocieszenia - tort.

W rajdzie uczestniczyła polska telewizja torontońska i Foto Studio Barbara, które nakręciło stosowny filmik z całego wydarzenia. Samochodziarze mieli szereg frajd na miejscu, bawiono się do późnej nocy.

**FOTO
STUDIO
BARBARA**
TEL. 279-5144
3590
Kanef Cress.
#502

Enterprises Ltd.

**121 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. M6R 2K9
TEL. (416) 531-8786**

- Paczki morskie
- Paczki lotnicze
- Owoce cytrusowe i żywność
- Ubezpieczenia wizytujących
- Termin ubezpieczenia niezależny od daty przyjazdu wizytora
- Pieniądze na konia i do rąk
- Zaproszenia, telegramy, telexy
- Ziola Herbapolu

- dostawa do domu 8 tyg.
- dostawa do domu 3 tyg.
- dostawa do domu 3 tyg.

\$ 144.00 90 dni

WSZYSTKO MOŻNA ZAŁATWIĆ TELEFONICZNIE
LUB U NASZEGO UPRAWNIIONEGO DEALERA W:

MISSISSAUGA 2560 Shepard Nr 2 TEL. 897 - 0695	HAMILTON 774 Barton St. E. TEL. 549 - 8652	LONDON 96 Rectory St. TEL. 434 - 4025
OSHAWA 555 Ritson Rd. S. TEL. 728 - 7647	HAMILTON 833 King St. E. TEL. 545 - 5822	LONDON 549 Hamilton Rd. TEL. 433 - 5177
SARNIA 850 Colborne Rd. TEL. 337 - 6724	GUELPH 130 Silvercreek Pkwy 10 TEL. 763 - 2397	EDMONTON, AB. 10158 116 St. TEL. 488 - 8472
WINDSOR 1332 Hall Ave. TEL. 254 - 4035	BRANTFORD 208 Market St. TEL. 753 - 9753	WINNIPEG, MAN. 284 Selkirk Ave. TEL. 582 - 4202
WINDSOR 1818 Ottawa St. TEL. 254 - 2101	CHATHAM 163 McAlhous Nr 1 TEL. 352 - 6723	VANCOUVER, B.C. 421 Abbott St. TEL. 681 - 0510
CAMBRIDGE 215 Beverli TEL. 740 - 3803	KITCHENER 28 Gruhn St. TEL. 745 - 2324	DARMOUTH, N.S. 9 Pioneer Court TEL. 434 - 5015

UWAGA OSOBY NA WIZYCIE !

Atrakcyjne ceny i szeroki wybór ubezpieczeń
dla osób przebywających na wizycie.

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont., M6R 2L6
Tel. 537-7914

Posiadamy również na składzie szeroki wybór
słowników, kaset i książek do nauki angielskiego

RESTAURACJA

621 - 6050

Kobi's

LLBO

195 The West Mall, Etobicoke

HOROSKOP

BARAN

Tydzień wielu możliwości. Zająd sytuację i układy, które mogą skomplikować od dawna planowane przedsięwzięcie. Natomiast ryzykowne posunięcia wróżą powodzenie. Ważne będzie umiejętne wybranie właściwej chwili do podjęcia inicjatywy. Licz zarówno na własne doświadczenie, jak i w pewnym stopniu na swoją intuicję... Znak ważny - Skorpion, unikaj Bliźniat. Dzień miły - środa, cyfra - 5.

BYK

Ewentualne trudności, które pojawią się na początku tygodnia, przymij bez zniecierpliwienia, bo miną nadszperkując szybko. Dalszy bieg wypadków powinien skłaniać do optymizmu. Szczególnie jakaś sprawa zawodowa wróżyć będzie korzystny obrót. Nadto szansa na udowodnienie własnych możliwości i talentów. Jeśli nawet spotkasz się z czyjąś dezaprobatą, staraj się dociec czy to aby nie zazdrość? Znak sprzyjający - Wodnik, unikaj Wagi. Dzień ważny - poniedziałek, cyfra - 8.

BLIŹNIATA

Zarysują się w tym tygodniu dobre widoki w sprawach, które interesują Cię na co dzień. Trzeba jeszcze będzie dopiąć to i owo, a także postarać się o sympatię i życzliwość osób, z którymi będziesz mieć do czynienia. Strzeż się plotek, uciekaj od intryg! Ta droga może Cię bowiem zaprowadzić w fatalnym kierunku i z dotychczasowych szans - nici. Znak popierający - Rak, unikaj Ryb. Dzień miły - sobota, cyfra - 7.

RAK

Spotkasz się z propozycją interview wartą uwagi. Zostaw sobie jednak trochę czasu na odpowiednie przygotowanie, bo wygląda to na Twoją wielką szansę. Dobrze byłoby też poznać zdanie bliskich, bowiem oni będą mieli coś istotnego do powiedzenia. Znak miły Waga, unikaj Strzelca. Dzień ważny - środa, cyfra - 5.

LEW

Dni wypełnione licznymi obowiązkami, przekraczającymi zwykłą pracowitą normę tygodniową. Te dodatkowe zajęcia wypłyną dość nieoczekiwanie, ale spotkają się z Twojej strony z aprobatą. Będziesz narzekać, że masz dużo roboty, ale nie będzie cię opuszczać zadowolenie, bo sprawy warte wysiłku. Znak ważny - Kozirożec, unikaj Barana. Dzień miły - niedziela, cyfra - 3.

PANNA

Czyjaś sympatia i życzliwość unaocznia Ci słusność własnego postępowania w sprawie, która właśnie teraz wypłyne na pierwszy plan. Natomiast w bliskim otoczeniu zawodowym trzeba będzie przeanalizować swoją opinię na temat planów czy zamierzeń dotychczas mało cenionych. Nowa inicjatywa będzie pilnie potrzebna. Znak sprzyjający - Wodnik, unikaj Wagi. Dzień miły - środa, cyfra - 4.

25 sierpnia

WAGA

Natłok zajęć i pilnych terminów. Tak można w skrócie określić najbliższy tydzień. W dodatku dadzą o sobie znać jakieś nie załatwione sprawy i wszystko to spiętrzy się naraz! Na szczęście ktoś zechce Ci pomóc i zdejmie z głowy część obowiązków. Niemniej zostanie jeszcze niemało. Trzeba się będzie dobrze nabiedzić, by wybrać na czas. Znak ważny - Lew, unikaj Raka. Dzień miły - piątek, cyfra - 5.

SKORPION

Możesz znaleźć się teraz między młotem i kowadłem. Z jednej strony spotkasz się z uznaniem dla własnej działalności. Twoje zdanie będzie podobne. Ktoś inny, kto też ma na ten temat coś do powiedzenia nie doceni w pełni Twojego postępowania. Musisz umiejętnie przebrnąć przez tę niewygodną sytuację. Na pewno taktownie i spokojnie. Warto swoich racji bronić, ale niech argumenty będą żelazne... Znak, na który możesz zawsze liczyć - Ryby, unikaj Byka. Dzień ważny - czwartek, cyfra - 2.

STRZELEC

Tydzień zapowiada się bardzo dobrze. Czeka Cię sprawy nowe i interesujące. Nie najgorzej powinna się też układać sytuacja materialna, choć wydatków może być sporo. Rozmowa z kimś Ci przychylnym da Ci wiele, pomoże zrozumieć sprawy, które wydawały Ci się skomplikowane, a okażą się zupełnie proste. Znak sprzyjający Bliźnięta, unikaj Skorpiona. Dzień miły - sobota, cyfra - 4.

KOZIOROŻEC

Najbliższe dni upłyną pod znakiem nowych pomysłów i dobrych chęci. Zechcesz, aby nabrały konkretnego kształtu, a są szanse, które Ci to ułatwią. Niech to tylko nie będzie słomiany ogień. Tym bardziej że warto będzie się przyłożyć, bo plany okazać się rzeczywiście sensowne. Znak ujmujący - Lew, unikaj Raka. Dzień ważny - wtorek, cyfra - 6.

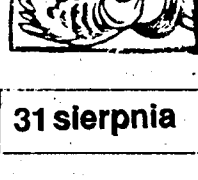
WODNIK

Znani ludzie, ale nowe sprawy. Zetkniesz się z problemami, które powinny Cię zainteresować. Niektóre po prostu z ciekawości, ale inne dlatego, że warto się nimi zająć. Nie daj się więc ubiec komuś, kto będzie w podobnej sytuacji, a zechce być szybszy od Ciebie... Szkoda byłoby zmałować okazję. Znak sympatyczny - Panna, unikaj Barana. Dzień miły - sobota, cyfra - 8.

RYBY

Dobra atmosfera przeplatać się będzie z chwilami napięć. Nie będzie ich aż tyle, żeby załamywać ręce i upadać na duchu. Staraj się działać energicznie i być optymistą! Taka metoda szybko da wyniki, na których Ci zależy. Znak popierający - Bliźnięta, unikaj Wagi. Dzień miły - poniedziałek, cyfra - 3.

31 sierpnia

SINCE 1972

Realtor

TEL. 532 - 4444

24 HOUR

ACTION CENTRE III

**TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.**

**Podajemy do wiadomości:
Firma założyła szybki i łatwy
do zapamiętania numer
telefonu**

532 - 4444.

Poprzedni numer

532 - 4441

jest teraz drugą linią.

**217 RONCESVALLES
Avenue
TORONTO, M6R-2L6**

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA :

• Na ekrany kin Toronto w tym tygodniu weszły: Roberta Hosseina "Le Caviar Rouge", on też występuje w roli głównej i jest wraz z Frederikiem Dard autorem scenariusza, "Married to the Mob" z Matthew Modine, Michelle Pfeiffer, i Dean Stockwell w rolach głównych, w reż. Jonathan Demme.

• Do 31 sierpnia otwarta jest wystawa francuskich plakatów. Yaneff Gallery, 119 Isabella St. (924-6677). Takie nazwiska jak Chevet, Mucha, Steinlen i inni.

• Do 23 października coprawda będzie czynna w ROM, ale polecamy ją już dziś, wystawa miniatur rzeźby japońskiej pt. "The Gould Collection of Netsuke: Miniature Sculptures from Japan". Ponad 200 egzemplarzy w większości z XVIII i XIX w.

• "Chicago w Kingswood Music Theatre 30 sierpnia w Canada's Wonderland, Hwy 400 i Rutherford Road (832-8131).

• Coroczna parada samolotów "Canadian International Air Show" - 2-5 września o godz. 13:30 CNE (Lake Shore Blvd.W., 393-6300).

• Musical z 1955 r. pt. "Damn Yankees" na deskach "Royal Alexandra Theatre, 260 King St.W. (593-4211). Tylko do 3 września.

• Trochę z cyrku, trochę z ulicznego teatru ma przedstawienie "Cirque du Soleil". Do końca sierpnia na Queens Quay na zachód od Spadiny (872-2277).

• Festiwal latynoamerykański w Toronto! 2 - 5 września w Shipdeck Stage i Water's Edge Cafe, 235 Queens Quay W. (973-3000).

• Wystawa poświęcona baseballowi od 9 września - 11 września w Ontario Science Centre Sport, 770 Don Mills Rd., 429-0193.

• Wystawa psów i tresury w dniach 30 sierpnia - 2 września w Metro- Convenience Centre, 255 Front Str.W. (585-8000 lub 763-4396).

• Od 8 września do 17 września w To-

ronto Międzynarodowy Festiwal Filmowy.

Bilety do nabycia już: Festiwal Box Office, Second Floor, The Colonnade, 131 Bloor Street W. Tel. 968- FILM.

I DZIECIOM

• Znana dzieciom Howie the Owl czeka na milusińskich z różnymi atrakcjami 27 sierpnia od 14 do 16 w Scarborough Civic Centre, 150 Borough Dr.

• Dziecięcy Festiwal Filmowy w siedmiu kinach Famous Players: Runnymede (Bloor & Runnymede), Yorkdale (Yorkdale Shopping Centre, Cedarbrae (Lawrence & Markham Rd.), Bayview (Bayview & Sheppard), Uptown Backstage (Yonge & Bloor), Cumberland (Bloor & Avenue Rd.) i Towne & Contrye (Yonge & Steeles). 1 i 2 września od g. 10 do g. 12.

SPECJALNA WAKACYJNA OFERTA PRENUMERATY PRZED JESIENNĄ PODWYŻKĄ CEN.

**Czy wiesz, ile płacisz za "Echo" w sklepie?
Wraz ze specjalnymi numerami świątecznymi
koszt roczny - \$ 66,50 !!!**

**SKORZYSTAJ WIĘC Z NASZEJ WAKACYJNEJ OFERTY
I PRZYŚLIJ CZEK NA SUMĘ \$46,50
A OSZCZĘDZISZ OKRĄGLE 20 DOLARÓW
I BĘDZIESZ DOSTAWAŁ SWOJĄ ULUBIONĄ GAZETĘ
DO DOMU PRZEZ CAŁY ROK!**

PÓLROCZNA PRENUMERATA - \$ 23.

**SPIESZ SIĘ, BO OD WRZEŚNIA PRENUMERATA ROCZNA
KOSZTOWAĆ BĘDZIE \$55, PÓLROCZNA \$ 28.**

**Wytnij naszą ofertę, załącz czek i podaj na kopercie swój adres
wraz z informacją czy jesteś naszym nowym,
czy starym prenumeratorem.**

**Czeki prosimy wystawiać na Echo-Tygodnik Polski,
adres str. 23.**

**Przypominamy, że nowo przybyli mogą otrzymywać gazetę bezpłatnie
przez 3 miesiące - wystarczy napisać do redakcji z podaniem adresu.**

OBIE STRONY SĄ ZDETERMINOWANE

Jacek Kuroń powiedział 21 sierpnia, że w obecnej, napiętej sytuacji w Polsce "wyraźnie widać jak obie strony są zdeterminowane. Strona robotnicza nie ma innego wyjścia. Walczy o swój byt, o byt swoich rodzin.... druga strona walczy o swoją władzę. To nie jest walka o władzę partii, to jest walka o władzę ekipy, która za nic na świecie nie chce się cofnąć".

MAŁY STAN WOJENNY

Rzecznik Solidarności Janusz Onyszkiewicz oświadczył, że władze PRL usiłują wystraszyć strajkujących robotników poprzez wprowadzanie małego stanu wojennego. Onyszkiewicz powiedział to w Londynie w wywiadzie dla amerykańskiej sieci telewizyjnej NBC. Stwierdził on, że sposób postępowania władz wobec obecnej fali strajków przypomina wprowadzenie stanu wojennego w 1981 roku, chociaż nie na tak dużą skalę. Onyszkiewicz podkreślił, że taka polityka zastraszania nie powiedzie się, ponieważ robotnicy są zdecydowani wygrać strajki. Powiedział, że siłą przewodnią akcji strajkowych są młodzi ludzie co jest zachęcającą oznaką ponieważ byli oni zbyt młodzi aby mieć doświadczenie z okresu Solidarności, a mimo to uznają ją za swój związek.

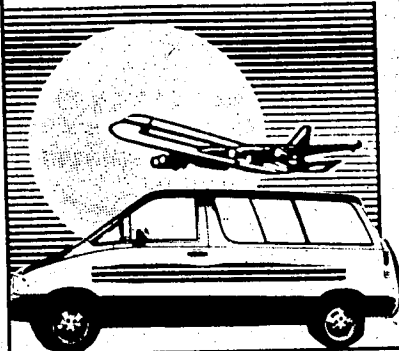
KRÓTKO

O STRAJKACH:

23 sierpnia w wieczornym dzienniku telewizyjnym ZSSR podano, że strajkujący usiłują doprowadzić do destabilizacji Polski. Telewizja poinformowała, że strajkujący domagają się prawie 100% podwyżek płac oraz emerytur od 38 roku życia.

Biuro polityczne PZPR odbyło posiedzenie we wtorek 23 sierpnia na temat sytuacji w kraju. Telewizja polska, która poinformowała o tym wydarzeniu w wieczornym dzienniku nie podała szczegółów.

Pan Tadeusz TRANSPORTATION

NAJSTARSZA FIRMA PRZEWOZOWA

Przewóz pasażerów na trasie
Lotnisko Mirabel-Toronto-Lotnisko Mirabel
Jedyna polska firma przewozowa, której
możesz powierzyć bliskich

- ☐ odwożenie i przywożenie pod dom
- ☐ pomoc w przenoszeniu bagaży
- ☐ komfortowy autobus z klimatyzacją i podwójnym ogrzewaniem
- ☐ rezerwacja odlotów, ubezpieczenia
- ☐ ponad 5 lat doświadczenia

Wygoda, bezpieczeństwo, troskliwa opieka

TADEUSZ WIELGOLAWSKI

275-7747

239-9411

Paris Studio

Andrzej z Warszawy
zaprasza do swojego
salonu fryzjerskiego
2007 Bloor St. West, Toronto
Tel: 766-0660

lolanta interiors

- * załóżkę pościel i planowa
- * wyposażenie kuchni i łazienek
- * modne dodatki do mieszkań
- * nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- * srebrna biżuteria
- * upominki z importu
- * zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto, Ont. M6S 1P5 tel. 762-9638 762-9880

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914

1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

□ OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ SAMOCHODY

□ LEKI □ GOTÓWKA □ WĘGIEL □ ŻYWNOSĆ

□ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

UWAGA: EDMONTON I OKOLICE
Lokalnym przedstawicielem POLIMEX

POL-MAK

Services of Alberta Ltd

10916 - 97 Str., EDMONTON, Alta TEL. (403) 424 - 1094

ZDOBYCIE LISTY FIRM

Jest kilka publikacji opisujących firmy, ich profil produkcyjny, właścicieli, kierownictwo, wielkość i lokalizację. Do najbardziej znanych publikacji należą: Canadian Trade Index - cena \$ 119 (posiadam kopię), Traser Trade Directories - cena \$ 129, Scott Directory - can \$208, Canadian Key business - cena \$ 395. Wszystkie one są dostępne w głównych bibliotekach miejskich. Po wypisaniu listy firm można, oczywiście, wysłać resume, lecz znacznie skuteczniejsze jest telefonowanie dla "schwycenia" kontaktu lub też wizyta przez zaskoczenie.

W małych biurach można dotrzeć w ten sposób bezpośrednio do szefa działu, czasem właściciela. Warto pomyśleć, jak zrobiłby to Sienkiewiczowski Zagłoba. Według myślenia: bez fortelu ani rusz. Pomysłowy sposób na dojście do szczytów opisał kiedyś jeden z tutejszych polskich przedsiębiorców. Gdy w latach 50 znalazł się na końcu długiej kolejki bezrobotnych szukających pracy, wpadł na genialny pomysł dotarcia do właściciela fabryki. Znał już wcześniej jego nazwisko i przy bramie powiedział, że jest polecony przez Smitha z Lodnyu i chce się zobaczyć z właścicielem. Gdy znalazł się w gabinecie, fabrykant długo i bezskutecznie szukał w swej pamięci Smith'a z Anglii. Smith był oczywiście wymyśloną postacią. Dla świętego spokoju, by jakiś gdzieś tam Smith, którego kiedyś może

MIROSLAW HURYN

PRACA W KANADZIE

spotkał, nie rozczarował się co do szlachetności fabrykanta. Ofiarował mu pracę. Nasz rodak przez wiele lat pracował w fabryce, awansował, zebrał spory kapitał i otworzył własny interes.

Żeby dotrzeć do ważnych osób trzeba odrobić polotu, luzu i troszeczkę natarczywości. Prostolinijne stwierdzenie, że się szuka pracy, często spotka się z formułą "We will call you". A to, jak wiemy, rzadko się zdarza.

NAPISANIE DOBREGO RESUME

Resume jest naszą wizytówką zawodową. Jak dotychczas skompletowałem ponad 300 przykładów resume w różnych zawodach. Często przeczytanie kilku przykładów, pozwala na wybranie właściwej formy. Resume jest naszą wizytówką i ideałem byłoby napisanie nowego resume na każde stanowisko. W przypadku prac lub stanowisk, na których nam szczególnie zależy, resume powinno być przeredagowane pod kątem firmy lub stanowiska. Niewielu z nas zadaje sobie trud zdobycia wielu informacji o firmie, w której mamy interview. Jeśli firma produkuje pompy, to wskazane jest przed interview przestudiować książki i katalogi, dotyczące pomp.

Podobnie jeśli inna firma produkuje turbiny to warto przed interview dowiedzieć się jak najczęściej o turbinach. W reakcji na potrzebę zacząłem już gromadzić katalogi przemysłowe, z których z czasem będzie można korzystać u mnie w biurze za jakąś małą symboliczną opłatą. Kopiarka dostępna na miejscu.

ZACHOWANIE SIĘ PODCZAS INTERVIEW

Najważniejsza rada - umieć słuchać i pytać. Najlepiej interview wychodzi tym, którzy mają naturalne i entuzjastyczne zainteresowanie firmą i potrafią słuchać pilnie prowadzącego interview, rozwijając pytaniami tok jego myśli.

Pamiętam jak kilka lat temu miałem chyba 8 interview, w krótkim czasie i z tego 6 ofert pracy. Wtedy dopiero uświadomiłem sobie tę zasadę, gdyż na żadnym interview nie padło żadne pytanie techniczne. W jednym przypadku wicedyrektor dużej korporacji prowadzący ze mną interview tak się rozpedził w swoich myślach, widząc we mnie wiernego słuchacza (pytającegogo słuchacza), że na koniec z czystej sympatii

stwierdził: "Nadajesz się", mimo iż ja o sobie nie powiedziałem nic.

Trzeba też uważać na podchwytliwe pytania, np. Jakie są twoje wady? Na to pytanie najlepiej odpowiadać ogólnie, wymijająco, np. w stylu: "nigdy o tym nie myślałem", lub też "I like to work to hard". Wiadomo, że jest to zaleta.

Ilustrowany słownik budowlany

angielsko-polski z wymową nagraną na taśmie.

Obrazowe przedstawienie najważniejszych terminów, zwrotów i wzorów używanych w Kanadzie i USA. Bezcenny dla wszystkich pracujących w budownictwie, projektowaniu i handlu nieruchomościami.

Słownik przyspieszy o kilka lat lub wręcz umożliwi sukces zawodowy. Sprzedaż i informacje HURYN PROFESSIONAL DEVELOPMENT

610 The Queensway, Toronto, Ontario M8Y 1K1
TEL. 252-7634

Do nabycia: Inne słowniki z taśmami. Mechaniczny, elektryczny, komputerowy, prawniczy i biologiczno-medyczny są w druku. Już można składać zamówienia, gdyż pierwsze wydanie jest ograniczone.

program 60+

Oferuje osobom w wieku lat 60 i powyżej szereg ulg i udogodnień

- Bezpłatne operacje na kontach czekowych
- Wolne od opłat uiszczanie należności w ramach płacenia świadczeń (światło, woda, etc.)
- Bezpłatne czeki Credit Union (tzw. Bank Drafts) oraz "Money Order"

A także:

- O 0,5% wyższą stopę procentową na kontach oszczędnościowych srebrnych i dziennych

Pytaj o program 60+ we wszystkich oddziałach

Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza

220 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2L7
Telephone: 537-2181

12 Denison Avenue
Toronto, Ontario M5T 2M4
Telephone: 863-0996

2987 Bloor Street West
Toronto, Ontario M8X 1C1
Telephone: 236-1225

2661 Kingston Road
Scarborough, Ontario M1M 1M3
Telephone: 266-9024

4260 Cawthra Road
Mississauga, Ontario L4Z 1V8
Telephone: 848-4303

56 Shanley Street
Kitchener, Ontario N2H 5N9
Telephone: 745-6393

11 Traynor Avenue
Kitchener, Ontario N2C 1W1
Telephone: 893-4471

180 Wyndham Street, North
Guelph, Ontario N1H 4E8
Telephone: 837-1077

411 Olive Avenue
Oshawa, Ontario L1H 2P9
Telephone: 437-2200

POLSKIE BIURO PODROZY JERZEGO LUCKIEGO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 Stacja kolejki Dundas West TEL. 533-9496-7
 Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane zlecenia w
 katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia
 Wycieczki krapkowate, sanatoria, wakacje na południu.

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia
osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Pomoc w przenoszeniu bagaży, dowożenie
pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe
mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim
doświadczeniem.

TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

FIRMA PRZEWOZOWA

ORZEŁ

- Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montrealu
lub z lotniska do domu
- Nowe klimatyzowane samochody
- Osobny samochód dla niepalących
- Pomoc przy przenoszeniu bagaży

10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM

TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

Przewóz osób na trasie

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

- Oferujemy:
- pomoc w przenoszeniu bagażu
 - serwis pod dom
 - komfortowe mikrobusy
 - konkurencyjne ceny
 - bezpłatny posiłek z kawą i napojami
chłodzącymi

TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

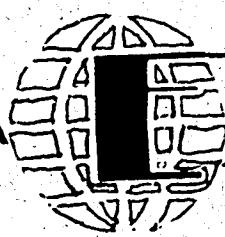
AIR CANADA

POLISH AIRLINES

185 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6P 2G5 TEL. (416) 536-3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KULAK

EMPRESS

TRAVEL AGENCY Ltd

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY

DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)

- **BILETY LOTNICZE**, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne
do Polski i wszystkich krajów świata

- **PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA**

Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach
(Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

- Wysyłamy **PACZKI ŻYWNOŚCIOWE** i artykuły pierwszej potrzeby
do Polski

- **UBEZPIECZENIE** dla przybywających z wizytą do Kanady, od \$132 za
3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)

- **Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe**

- **Akta notarialne, legalizacje**

- **Upoważniony Dealer PEKAO** - pieniądze na konto A, bony, gotówka
samochody - szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa.

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

on CITY TV
KANAL 57, KABEL 7
w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

ADRES: POLISH STUDIO
c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
431 RONCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie
uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie
życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czeki, które powinny
być wystawione na POLISH STUDIO.

**POLISH
STUDIO**

UNIPAP GmbH

Szanowni Państwo

Uwaga

PROPONUJEMY

korzystniejszą od wszystkich innych
formę pomocy rodzinie w Polsce lub ulo-
żenie pieniędzy w granicę dewiz.
Firma "UNIPAP" umożliwia przeprowadzenie
w pełni legalnej transakcji: przewidywanie
złotowej, po najkorzystniejszym kursie:
1 US\$ = 2740 zł

Wypłaty ulegały podwyższeniu wraz ze
wzrostem walutowego kursu w Polsce.
- Wszystko załatwiamy za Was
- Wieloletnia działalność firmy
- Pełne gwarancje, solidność
w obsłudze.

**WSTĄP - ZADZWOŃ - NAPISZ
ZAPRASZAMY**

Szczegółowych informacji udzielają nasze biura handlowe:

BERLIN ZACH	LONDYN
KURFURSTENSTRASSE 106	290 PENTONVILLE ROAD
1000 BERLIN 30	KINGS CROSS LONDON N1
TEL. 211 54 37	TEL. 833 81 13 - 14
FAX. 211 55 50	FAX. 833 31 02
TIX. 186 487	TIX. 926 562

UNIPAP GmbH

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI

TEL. biuro: 743-7722 dom: 890-2145

Północne Etobicoke - przepiękny wolno stojący tzw. "sidesplit", garaż, prywatny jazajad, duża parcela i basen. Cena wyw. \$ 259,900.
 Eglinton/Scarlett - bardzo ładna kawalerka do sprzedania w polskiej kooperatywie "Krakus". Cena wyw. \$ 67,900.
 Południowe Etobicoke/Royal York - wolno stojący 2-piętrowy dom z apartamentem do wynajmu w "basementie", 2 piece, 2 łodówki, etc., podwójne garaże. Cena wyw. \$ 239,900.
 Lansdowne/St. Clair - 12-pokojowy 3-piętrowy dochodowy dom, dochód roczny \$ 33 200. Cena wyw. tylko \$ 249,000.
 Business (sprzątanie i czyszczenie) z kontraktami. Duży dochód, \$ 14,900.
 Royal York/Lakeshore - 2-sypialniowy apartament w kooperatywie z przepięknym widokiem na jezioro. Cena wyw. \$ 104,900.
 Garden Av./Roncesvalles - bardzo ładny murowany dochodowy dom, 2 kompletne duże apartamenty plus możliwość zrobienia 3-go w basemencie, może być dla właściciela i do wynajmowania. Cena wyw. \$ 274,900.
 Keele/Wilco - nowe tzw. "industrial units" (fabryczki) o powierzchni 1875 kw. stóp. Ceny \$ 235,000 do \$ 245,000. (Bardzo dobre miejsce do wynajęcia lub otwarcia biznesu).

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej pomocy w sprzedaży, kupnie, wynajmowaniu, finansowaniu i wycenie wszelkich nieruchomości w Metro Toronto

TEL. biuro: 690-6363 dom: 423-9540

24-godzinny serwis

BOŻENA'S CATERING SERVICE

poleca swoje usługi w zakresie organizacji przyjęć na różne okazje. Posiada wieloletnie doświadczenie i znakomite przepisy polskie i kanadyjskie. Oferuje ciekawe dania kuchni zimnej i gorącej. Na zamawiających przyjęcia czeka niespodzianka. Proszę dzwonić Bożena Abratowski TEL. 823-7981

HIGH TOP PHOTO LAB

Profesjonalne wywoływanie filmów, obróbka laboratoryjna zdjęć. TEL. 252 - 9934

3043 Lakeshore Blvd. West, Etobicoke MÓWIMY PO POLSKU

RE/MAX
realty properties inc. realtor

• KUPNO • SPRZEDAŻ
• OSZACOWANIE
• ZAŁATWIENIE SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH

JACEK GOGOLA
biuro: 272 - 3434 dom: 826 - 0747

• Etobicoke - 2-sypialniowy apartament do wynajęcia.
 • Mississauga - 3-sypialniowy apartament do wynajęcia.
 • 3175 Kipling - townhouse, ogródek, garaż, wykończona piwnica.
 • 30 Queen Str. - dom w budowie, możliwość otwarcia biznesu, cena \$ 380,000.
 • 831 Main Str. - 33-apartamentowy dom 150 tys. dochodu, cena 1 milion 150 tys.
 • 61 Proctor - Fourplex, 25 tys. dochodu. Tylko \$ 219 tys.
 • Blisko Wasaga - motel, restauracja, dom, parcela 1,5 akra. Tylko \$ 185 tys.
 • 122 Rosslyn Ave. - Fourplex, 25 tys. dochodu. Cena \$ 229 tys.
 • Etobicoke - sklep delikatesowy, wyposażony. B.dobry dochód. Cena \$ 149 tys.
 • Mississauga - Townhouse, tylko 15 tys. wplaty.
 • Mississauga - Backsplit dla dwóch rodzin. Pokój rekreacyjny i rodzinny z kominkiem. 2 wejścia.
 • Etobicoke - dom do kapitalnego remontu, duża parcela.
 • Blisko Midland - Cottage wyposażony, 4 sypialnie. \$ 90 tys.

ANNA KRYSIAK

RE/MAX

udzieli rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów. Pomagam przy otrzymaniu wszelkich mortgages, nawet przy minimalnym downpayment. Bezpłatne oszacowanie nieruchomości.

Cottage na 25 akrowej działce, przy Sclemon Lake. Cena \$ 64,000; Możliwość podziału ziemi.
 Laurance i Royal York - Duży, 2-sypialniowy bungalow. Wykończony basen z pełną łazienką. Cena \$ 192,900.
 Mississauga - 3-sypialniowy apartament, wynajmowany za \$975 miesięcznie - dobra inwestycja.
 Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$ 132,900

TEL. biuro: 231-0600; dom: 858-0129

EAGLE
REAL ESTATE LTD.

NIERUCHOMOŚCI

• SPRZEDAŻ
• KUPNO
• FINANSOWANIE
INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Mississauga - 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego, cena \$144,900.
 Etobicoke - 3-sypialniowe bungalow z apartamentem w piwnicy. Duży garaż. Cena \$ 259,800
 Dundas/Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$ 114,800
 Bloor-Spadina - 9-apartamentowy dom. Duża działka. Cena \$1,490,000.

TORONTO... ETOBICOKE... MISSISSAUGA...

Mi & Le
Profesjonalnie, tanio i szybko!

• urządzamy
• projektujemy
• tapetujemy
• malujemy
(z zewnątrz i wewnątrz) wszelkiego typu pomieszczenia
TEL. 253 - 0687

SZYBKO - SOLIDNIE - TANIO

• Remonty wnętrz
• Przebudowy - basementów -
• kuchni - łazienek
• Elektryka
• Hydraulika
• Układanie kafelek
• Malowanie - tapetowanie
TEL. 793 - 9453

DOMINION HARDWOOD FLOORING

INSTALOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODŁÓG DREWNIANYCH

• TANIO • SZYBKO
• SOLIDNIE
TEL. 427 - 8248

Montreal Trust
247-7884

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Oferuję swoją pomoc przy załatwianiu formalności finansowych i prawnych

Islington - Dixon - condo 3-sypialniowe, 2 łazienki. Właściciel pozostawia piec, lodówkę.
 Balkon na południową część miasta, \$ 139 tysięcy.
 Farma w okolicy London - 83 akry, dom 4-sypialniowy, pełna łazienka, stodoła, silos - \$ 124,900
 100 akrów ziemi w okolicy St. Thomas - rzeka i woda źródłowa. Świetne miejsce na hodowlę koni lub ryb. Cena \$ 110 tys.
 Pomyśl o wakacjach lub emeryturze. Floryda, okolice St.Petersburg. Piękne nowe 2-sypialniowe domy, condominium, townhouses, 2 łazienki, klimatyzacja, baseny, korty, sale gimnastyczne, sale do zabaw. Condo - tylko 44 tys.900 US; dom - 49 tys.900 US, pożyczka na 8%.
 Wiele atrakcyjnych domów i posiadłości.

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.

Prosimy dzwonić:
Alec Murray
 Real Estate Co. Ltd.
 (416) 639-8004
 - czynny całą dobę
 TEL. domowy (416) 332-8119

RE/MAX

4195 Dundas Street West, Toronto, Ont. M8X 1Y4

MARK GORLEWSKI
M.Sc., M.B.A., P.Eng.
Bus. 231 - 0600 Res. 769 - 9440

SPRZEDAŻ I KUPNO NIERUCHOMOŚCI
• Residential • Commercial • Industrial • Mortgages
• Investments • Appraisals

SHERLOCK HOMES
REAL ESTATE INC.

MAREK REJNIAK

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington - dwupoziomowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny - \$2,400. Cena \$223,900.
 Delikatery - w polskiej dzielnicy, znakomity "business" dla rodziny.
 Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja

Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić
 Biuro 534-7788, oraz Pager Dom 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto, M6R 2N3

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY

ANDRZEJ PATOCZKA

Countrywide
EXECUTIVE REALTY INC.

TEL. Bus. (416) 897-8888; Res. (416) 849-6679
 257 Dundas Str. E. Mississauga, Ont. L5A 1W8

CENTURY 21
Parkland Ltd.

ERIK TURSKI

• Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych
 • Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki
 • Kupno, sprzedaż domów, condominiumów, biznesów.
 • Townhouses i condominiuma w cenie od 79.000 \$
 • Dochodowe domy w rejonie High Park - Parkdale.

222 Bay Yorkville - w pobliżu Yonge Str. Boutique. Cena 28 tys. Lease tylko 890 miesięcznie.
 1111 R.D. - wolno stojący 2-piętrowy, z cegły, 4-sypialniowy, 3 łazienki, 3 kuchnie, cena 185 tys.

RENEWAL Construction and Renovation

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic. Bezpłatna wycena.

TEL. 249-5212 lub 742-1302

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION

• kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
 • fachowe porady oraz wyceny gratis
 • ściany, sufity, prace wykończeniowe
 • stolarka, malowanie, instalacje

TEL. (416) 271-7029

PAIN/ACUPUNCTURE CLINIC

Wojciech Filipowicz, P.Ac.
Member of Acup. Foundation of Canada
Consultations Treatment
2239 Dundas St. W., Toronto, Ont.
TEL (416) 537-7223

DENTURE THERAPY CLINIC

JAN M. WIŚNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystyczna

2337 Dundas St. W., Toronto.
M6R 1X6
(Bloor-Dundas Square Building)
TEL. (416) 533-8811

DENTYSTYCZNE PROTEZY

NOWE NAPRAWY
4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)

URSZULA I. BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

Dr. Maria RACZYŃSKA
lekarz rodzinny
z długoletnim doświadczeniem w chorobach zylaków
uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego oraz kliniki zylaków:
2000 Credit Valley Rd.
Suite 506, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 828-4812, 828-4813

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
TEL. 828-0038

dermaton
ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp.
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakościowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie

TEL. 766 - 1867
2198 Bloor St. W., Toronto

ADAM
RADIO - TV - REPAIR

Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radii, magnetofonów, video, konwerterów

TEL. 626 - 0620

PRUSIŃSKI
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

V związku z przewidywaną zmianą kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie - niezależnie od ich obecnego statusu - że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12 - 7 wiecz.

92 GARDEN AVENUE
TEL. 588 - 1659

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej w Toronto przy 22 Roncesvalles Ave.
Proszę dzwonić pod:
531-8887

Wszelkie porady medyczne, wypadkowe, rodzinne, stress-relaxing, psychoterapia, wizyty domowe

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNA OGÓLNA

6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish General)

TEL. (514) 342-4522, 342-4525

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny.
t.j. "Family Doctor"
w gabinecie przy
190 Fern Ave.
naprzeciwko Credit Union
TEL. 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem w schorzeniach stawów i kręgosłupa oraz komplikacjach pourazowych

dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto

2199 Bloor West TEL. 762-4136

KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD.

HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC
2342 Bloor St. W., Toronto
TEL. 762 - 5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko kwalifikowanych polskich rzeźników, według tradycyjnych polskich receptur.
CENY KONKURENCYJNE

ARMADALE Meats Product (Mfg.) Ltd.
1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
TEL. 625-832/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych bezpośrednio w masarni

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHŁEB
dostarczamy do sklepów i do domu
739 Queen St. W.
Toronto, Ont.
TEL. 368-4235

POMOC W UZYSKANIU STATUSU IMIGRANTA W KANADZIE
Niezależnie od tego, jaki masz status - NIE ZWLEKAJ - nawiąż kontakt z
D.L.B. IMMIGRATION CONSULTANTS
POPRZEDNIO KIEROWNIK RZĄDOWEGO PROGRAMU IMIGRACYJNEGO
DLA POLAKÓW W TORONTO
LINDA LEVER
240 Richmond St. West,
Suite 304
Toronto, Ont. M5V 1W1
TEL. (416) 971-9914

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str.
(budynki szkoły HOWARD PARK)
TEL. 533-5471

Czynne: pon., wtorki, czwartki i piątki, godz. 10.00-4.00

POMOC I PORADY WE WSZYSTKICH SPRAWACH
Legalizacja dokumentów i uwierzytelnianie podpisów.

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Wellinsberg
Tłumacz przysięgły

236 Buryers St.
Ottawa, Ont. K1N 3E5
TEL. (613) 233-6570

BIURO ADWOKACKIE Y.R. BOTIUK, Q.C.
Sprawy: SĄDOWE • SPADKOWE
• PRZEJMOWANIA NIERUCHOMOŚCI
• NOTARIALNE

Dokładna znajomość języka polskiego.
2323 Bloor St. West (przy Windemere)
TORONTO, ONT. M6S 4W1
TEL. 763 - 4333

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

FIRMA UBEZPIECZENIOWA the co-operators
Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU, SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA
Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem.
Mówię po polsku.

366 Bloor St. E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967 - 6633 res: 742 - 0384

PIOTR CHWALISZ
HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
TEL. (416) 861-9046; 530-0305

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP • Annuity (emerytury)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515, dom: 858 - 0129

INCOME TAX SERVICE FINANCIAL PLANNING

ZOFIA ADAMCZYK, M.B.A.
TEL. 822 - 6826

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych.
Bezpłatne konsultacje i porady.
Jeżeli jesteś nowo przybyłym, też należ Ci się kredyty.

Mutual of Omaha Insurance Company

- 1250 dol. miesięcznie wolny od podatku dochód w razie choroby choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

JERZY MAJEWSKI M.Sc.
TEL. bus.: 631-6523; home: 452-7239

Halina Baranowska, M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dotychczasowe renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus. 622-1115

Montreal POLONIJNA KASA KREDYTOWA
65 Sherbrooke St. E. ste. 103
TEL. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie
poniedziałek - środa 10-15
czwartek i piątek 10-20

SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. W.
TEL. 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu słynne na całe Toronto polskie kiełbasy
Szyunki, kabanosy, wędliny, mięsa, różne delikatesy

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER
2374 Bloor W.
Toronto, Ont.
TEL. 769-4488

Zdjęcia i portrety na różnego okazję

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING & INCOME TAX SERVICES

TEL. (416) 762-5891

Profesjonalne i solidne księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw
wypełnianie formularzy
ANDRZEJ SZCZERBA

EUROPEAN ESTHETICS
natural skin care
NOWOCZEŚNIE WYPOSAŻONY ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Leczenie przeciwzmarszczkowe
- Pielęgnacja twarzy
- Masaż kosmetyczny
- Manicure i pedicure, waxing
- Makijaż oraz inne zabiegi

TEL. 240-9177
1692 Jane Str. Unit 4
(Skrzyżowanie LAWRENCE AV. W. / JANE ST.)

SKIN CARE STUDIO
DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA Z WARSZAWY
zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA

Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
TEL. 848 - 4835
(okolice Queensway E. and Cawthra)

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in.:
nażerstwa przez pełnomocnika, rozwoju w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne sprzedaż, kupna i darowizny domów, gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sądów i urzędów

3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO M8V 1M4
TEL. 255-5954
lub 259-9234
po telefonicznym uzgodnieniu

Polska Księgarnia Wysyłkowa "OD NOWA"
oferuje najtańsze polskie książki w Kanadzie. KATALOGI wysyłamy na życzenie.

4100 Pony Trail Drive, Apt. 606
MISSISSAUGA, ONT.
L4W 2Y1
TEL. 629 - 7857

Karl's Butcher & Grocery
właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze

105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 531-1622

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanio ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpisze gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

PASSPORT

ON THE QUEENSWAY 1629

OPTIMA - IMARK - TROOPER
Oprac. Konst. OPEL, ISUZU

Bez cła - najlepsze światowe
samochody

mgr **KAROL KUBIK**

TRENER ŻEGLARSTWA

B. - 253-5008

H. - 424-2144

Dzwoni

o poradę

DOUBLER TRUCKDRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A i D

ocena umiejętności i doskolenia dla kierowców
nauka od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd. (na pld. od 401)

244-2725

TOYOTA

TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSID
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ

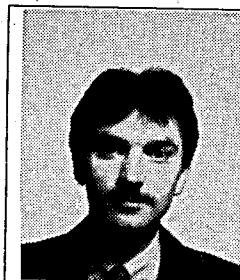
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu
DO ZOBACZENIA I

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.

481 - 5216

(tuż obok przystanku metra)

**JACK
KLIMCZAK**

Tel. domowy: 762-9421

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

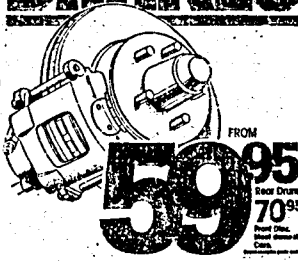
z pełnym zamontowaniem

BRAKES

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES Ltd.**

483 Dupont St.

Wszystkie prace objęte
gwarancją
1 roku lub 25,000 km
Kompletne naprawy
obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri
537-2529
537-5857

AUTO

DRIVING SCHOOL

"THE HELPFUL
PROFESSIONALS"

**WOJTEK
ANTCZAK**

Licencjonowany Instruktor jazdy
udziela lekcji oraz przygotowuje
do egzaminów państwowych
(Kat. "G")

TEL. (416) 270-8145 res.;

536-5454 bus.

900 Dufferin St. Suite 215
TORONTO, ONT.

OKAZJA !

No payments, no interest!

**KUPUJĄC KAŻDY NOWY
PONTIAC lub BUICK w OLD MILL**

nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące.

Dzwoni: DAREK ZIELIŃSKI

TEL. 766 - 2443

OLD MILL

PONTIAC BUICK Ltd.

2500 Bloor St.W. - Bloor / Jane

EastWay

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED

2851 Eglinton Ave. East

NAJLEPSZY SPRZEDAWCA

W SCARBOROUGH

oferuje:

- największy wybór samochodów nowych i używanych
- bezkonkurencyjne gwarancje: 7 lat/115 tys. km.
- dogodne możliwości kredytowe
- tanie ubezpieczenia, rejestracje
- Nikt nie sprzedaje samochodów lepiej niż

ANDRZEJ CIERPICH
tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

**UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy**

**POLISH ALLIANCE TORONTO
CREDIT UNION LTD.**

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

CODZIENNIE od 10 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.
SOBOTY od 10:30 do 12:30 po poł.

Konta depozytowe...	6 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 1/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	8% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	7 1/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty... (min. \$50,000)	8% rocznie
1-roczne certyfikaty...	9% rocznie
1-roczne certyfikaty... (min. \$50,000)	9 3/4% rocznie
3-letnie certyfikaty...	9 3/4% rocznie
3-letnie non-redeemable...	10 1/4% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. 50 tys.)	10 1/2% rocznie
RRSP	
demand depozyt	9% rocznie
1-roczne term depozyt (min. \$10,000)	9 1/2% rocznie
3-letnie term depozy (min. \$10,000)	10 1/2% rocznie
Pożyczki personalne...	15% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$50,000 pożyczki ubezpieczone na życie)	12 1/2% rocznie
RRIF	9 1/2% rocznie
Line of credit...	15 3/4% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa
w naszej Credit Union

Przedstawiciel
**COOKSVILLE
DODGE
CHRYSLER**
290 Dundas St.E.
MISSISSAUGA

po między Cawthra i # 10

**AGNIESZKA
KARPINSKA**

Tel. bus. (416) 279-3031
res. 279-4224

- Ogromny wybór nowych i używanych samochodów
- Dodatkowa zniżka do 1500 dolarów na wybrane modele Chryslera
- Dogodne warunki kredytowe
- Nowe samochody mają 7-letnią gwarancję lub 115 tys. km.

ELŻBIETA KORZYCKA - BUSINESS MANAGER

COURTESY

1635 THE QUEENSWAY
(przy East Mall)

**MAREK
POPLAWSKI**

SALES AND LEASING

PRZEDSTAWICIEL COURTESY
CHEVROLET • OLDSMOBILE

- Duży wybór nowych i używanych samochodów
- Nowe samochody posiadające 3-letnią lub 100 tys. powertrain warranty oraz gwarancję przeciwkorozyjną na okres 6 lat lub 160 000 km
- Najlepsze warunki kupna samochodu
- Pożyczkę GM przy zakupie samochodu nowego lub używanego
- Tanie ubezpieczenie

Po informację proszę dzwonić:

255 - 9151 lub 242 - 6969 (dom)

PRZYJDŹ ZOBACZ NAJWIĘKSZY SALON
SAMOCHODOWY W TORONTO I

ACURA

S
H
E
R
W
A
Y

**Wysoko wyspecjalizowana
stacja obsługi samochodowej**
prowadzi **SPRZEDAŻ, NAPRAWĘ
i WYNAJMOWANIE SAMOCHODÓW.**

Wszystkie naprawy mechaniczne.

Warsztat blacharski

Naprawy powypadkowe

(w ramach ubezpieczenia i bez)

Najnowocześniejsze urządzenia m.in.

prostownice do samochodów

Malowanie farbami europejskimi

SPECJALISTI

O NAJWYŻSZYCH KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informację dzwonić i prosić o

JOHNA LUDWIGA (mówi po polsku)

TEL. 620 - 1987 8:00 do 6:00

OGŁOSZENIA

O PRACY
Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie.

TEL. 743 - 5706

WYKSTALCONA, pracownia Polka w średnim wieku szuka stałej pracy z zamieszkaniem (miasto obojętne). Najchętniej przyjmie opiekę nad starszą wykształconą osobą. Windsor, tel. (519) 948-7898

DOŚWIADCZONEGO pracownika do układania kafelków i tapetowania przyjmij, znajomość angielskiego pożądana. Tel. 267-5321

KUCHARZ i pomocnik kuchacza, kasjerka i kelnerka potrzebni do restauracji w Eblcoke. Kobieta tel. 621-6056, dzwonić po 2 p.m.

BYŁY starszy projektant w wentylacji i klimatyzacji okrętowej z dużym doświadczeniem poszukuje pracy. TEL. 633-2567

KUCHARKA z Polski poszukuje pracy w charakterze pomocnika kuchacza. TEL. 233-6381

INŻYNIER lub technik budowlany poszukujący do pracy w firmie budowlanej. Huron Professional, tel. 252-7634

KREŚLARZE budowlani do firmy budowlanej. Huron Professional, tel. 252-7634

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu w Ajax. TEL. 683-6334

HAFTY ręczne wykonuję, która haftowała dla Cypriela. TEL. 683-6334

INFORMATYK z wieloletnią praktyką szuka pracy przy projektowaniu, programowaniu, lub obsłudze komputera. Tel. 253-0782

SOLIDNY pracownik (mężczyzna) poszukujący do fabryki bezcepek papierowych w zachodniej Mississauga, 7 dol. na start. Płacimy OHIP, dentystę, lekarstwa. 939 Winston Churchill Blvd. Tel. 823-1751, Andrzej

MURARZY i pomocników z kanadyjskim doświadczeniem zatrudnij. Praca - Pickering i Ajax. TEL. 471-0359, dzwonić po 7 wiecz.

DONUT store require full and part time counter staff. Good wages. Phone Rosemary 588 - 2734

STALIA praca. Potrzebni malarze i pomocnicy. Zwołanie na pracę potrzebne. TEL. 661-9968

DNIÓWKA 50 dol. Praca na budowie. Zbiórka na Square One w Mississauga przy stacji autobusowej między 7 a 8 rano. TEL. 896-7020

STOLARZ-cieśla z 40-letnim doświadczeniem na wycię poszukuje pracy w okolicach Scarborough. TEL. 266-4631

KRAWCOWA z doświadczeniem kanadyjskim oczekuje propozycji. Dzwonić wieczorem 252-2192

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem, u siebie w domu, 5 razy w tygodniu. Tel. 255-5843

NEED a baby sitter light housework, live in, Finch and Bathurst, tel. 638-8460

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej 3 lat w usłobie w mieszkaniu. Opłata 50 dolarów tygodniowo. Okolica Bathurst - St. Clair. TEL. 653-4807

MŁODY, zaradny, pracowity mężczyzna z doświadczeniem budownictwa kanadyjskiego poszukuje pracy najchętniej w okolicy Brampton. TEL. 793-9453

POSIADAM cube van - mogę dokonać przeprowadzek lub przewozić towary. TEL. 766-2725

POSZUKUJĘ tokarza - frezera i mechanika maszyn przemysłowych. Proszę Romana, od 8 do 5 po poł. TEL. 888-1947

BABY sitter for 2 1/2 old boy. required. Must speak English call after 6 p.m. ask for Joy 831-5167

PRZYJMĘ życie odczyty. Posiadam maszynę przemysłową. Tel. 239-0176

POTRZEBNA asystentka preferowana, angielski wymagany, doświadczenia doświadczenia. TEL. 531-8887

DWIE kobiety podejmą pracę w godzinach popołudniowych i w weekendach. TEL. 746-3488

ZATRUDNIĘ doświadczonych murarzy. TEL. 458-0272 lub 531-1447 wiecz. proszę Józka

POTRZEBNY malarz z samochodem. TEL. 661-9968 Janek

POSZUKUJĘ pracy przy sprzedaży hot dogs. TEL. 535-9531

NOWO przybyła, posiadająca zezwolenie na pracę podejmie każdą pracę w Mississauga. TEL. 629-9033

UWAGA PRACAI
Zakład wyrobu czekoladowych MacIntosh, rejon Dundas i Lansdowne. Aplikację należy pobrać w Biurze Imigracji i Zatrudnienia, 1645 Dufferin St. Ilość miejsc ograniczona.

CANADA POST, 55 Yonge St. Potrzebni "courier drivers". Aplikację należy pobrać w Biurze Imigracji i Zatrudnienia na 55 Yonge St. Wymagana jest podstawowa znajomość języka angielskiego oraz prawo jazdy bez ujemnych punktów.

PRACA fabryczna od 4 po poł. do 2 rano - poniedziałku do czwartku. \$8 na godzinę - dzwonić po angielsku 791 - 4911

POTRZEBNY KIEROWCA z kat. D do pracy w magazynie. Stala praca. Prośbę po angielsku 678 - 9254

PRACA w zakładach przetwórstwa spożywczego dla kobiet i mężczyzn, od niedzieli do czwartku. Osoby, które się zakwalifikują otrzymają \$7.50 na godzinę i dodatki socjalne. Pracodawcy mówią po angielsku. Zgłaszać się osobście - 5925 Tomken Road Unit 18 Mississauga.

NOWY zakład wyrobów plastikowych przy autostradzie 403 i Winston Churchill poszukuje pracowników obu płci do pracy na popołudniową i nocną zmianę. Angielski w zakresie podstawowego porozumienia bez względu na wymagany. 3185 Pepper Mill Court, Mississauga.

FIRST CHOICE - sieć zakładów fryzjerskich zatrudni na pełne etaty i pół etaty licencjonowane fryzjerki. Płaca 6-8 dol., dodatki. Angielski wymagany - dzwonić Brampton 453-9477, Mississauga 278-8726

ROYAL Town Foods Inc. potrzebuje pomocników kucharzy i pomocników do przetworstwa żywności. Kitchen help and cook helpers. Phone: 672 - 2290

BABY sitter cleaning lady 5 days a week live out, permanent some English speaking necessary. Lawrence and Bathurst. 782 - 6521

SEWING Machine Operators required. No experience necessary. Dixie Rd. and 401. Please call 678 - 7350.

CLEANING company requires full time positions. Call 452-7258

10-15/hour. Person with car for deliveries evenings and weekends. Chance to advance Gas allowance. 750 - 4266

DRIVERS with own car full and part time. Good wages call 823-9070

SEWING Machine Operators required, experienced on single needle. Call Mississauga, Uniforms. 822-4331

POTRZEBNI murarze z kanadyjskim doświadczeniem. TEL. 858-4299

PILNIE potrzebna dochodząca kobieta do prowadzenia domu w okolicy Finch i Birchmont. Musi dobrze mówić po angielsku. Zostawić wiadomość na maszynie.

POSZUKUJĘ dochodzącej do sprzątanía lub bawienia dzieci od rano w okolicy Mississauga - Tomken Rd. Tel. 275 - 7517

DOŚWIADCZONY, 15 lat na budowie, umiejętności konstrukcyjne i spawalnictwa, czyta znakomicie dokumentację, zwiad - bez tajemnic. Hydraulik z Polski, tel. 231-5492 po 7 wieczorem.

PRACOWNICY POSZUKIWANI
IHURON PROFESSIONAL
TEL. 252 - 7634

Technik inżynier potrzebny od rano do firmy badawczo-naukowej w centrum Toronto. Pracownicy potrzebni przy instalacji płyt gipsowych (drywall).

Potrzaeni cieśla budowlani do szkieletowania konstrukcji (framing).

MĘŻCZYZNA zaradny, z umiejętnościami szuka pracy w Ajax i okolicy. Tel. 683-6334

MĘŻCZYZNA w średnim wieku przyjmie każdą pracę. TEL. 253-5265

ZATRUDNIĘ doświadczoną krawcową w Mississauga, okolica Mississauga Rd. i Eglinton. TEL. 635-0516 lub 826-6396 po 6 wiecz.

ZAJMĘ się każdym sprzętem oraz dziećmi w Toronto, dochodząc. TEL. 253-4671

POTRZEBNI murarze i pomocnicy na budowie. Proszę dzwonić po 20 tel. 665-6419 lub 566-1258

MĘŻCZYZNA przybyły z Polski z dużym doświadczeniem budowlanym poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. (1) 332-8119

MŁODY mężczyzna pilnie poszukuje każdej pracy. TEL. 663-3975

POLKA w średnim wieku poszukuje pracy przy dziecku, prowadzeniu domu lub osobie starszej z zamieszkaniem. TEL. 630-9217 lub 787-0785

NOWO przybyła z Polski podejmie każdą pracę. TEL. 255-2321

ODNAWIANIE mierzaka. TEL. 921-6741 możliwość po angielsku.

POTRZEBNA kelnerka na pełny etat do donut shop. Okolica King & Dufferin. Tel. 588-2734 proszę Rose Mary

43-45

POSZUKIWANA opiekunka do dwójga dzieci, rejon Finch/Don Mills, z zamieszkaniem od 22.VIII do lipca 89. TFI. 492-0372. Dzwonić - wieczorem.

MŁODA, energiczna, mówiąca po angielsku i hiszpańsku, z referencjami, podejmie pracę w okolicy Hamilton. TEL. (1) 577-0750

MŁODY elektryk ze stałym pobytem podejmie pracę. TEL. (1) 577-0750

UDZIELAM lekcji gry w tenisa. Tel. 447-3140

POSZUKUJĘ doświadczoną osobę do opieki nad dwójgą dzieci (3 i 5 lat) i prowadzenia domu w okolicy Hamilton (Burlington) z zamieszkaniem na miejscu. Preferowane osoby niepełaczące poniżej 50 roku życia. TEL. 277-5046

OPIEKUNKA do 8-miesięcznego dziecka potrzebna. Okolice Scarborough. Tel. 283-5985

SZYJĘ na miarę, wykonuję przeróbki. TEL. 742-4016

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 7-miesięcznej dziewczynki. 5 dni w tygodniu - rejon Jane - Dundas. Tel. 762-8946

POSZUKUJĘ opiekunki do 2-letniej dziewczynki dochodzącej lub z zamieszkaniem. 5 dni w tygodniu, okolice Thornhill. Tel. 889-5317

POTRZEBNI fotografowie. Portrety, śluby, zdjęcia reklamowe. Andre. Tel. 233-6550

ŚLUSARZ laminatów podejmie każdą pracę. Dzwonić wieczorem 338 - 0058 Edek

KOBIETA lat 58 poszukuje pracy od 12 września przy dzieckach w wieku szkolnym lub przedśkolnym. Dwa lata pobytu w Kanadzie. Proszę Barbę. Tel. 698-6653, 820-8479

MŁODY, silny mężczyzna szuka dorywczej pracy. Tel. 897-7371

POTRZEBNI murarze z kanadyjskim doświadczeniem. TEL. 858-4299

POSZUKUJĘ pracowników do prac remontowo-budowlanych tel. 238 - 5176

ELEKTRYK z Polski przyjmie każdą pracę. TEL. 767-0138

LONDON
ZATRUDNIĘ pracownika do sprzedaży hot dogs. Tel. (519) 471-7821 po godz. 18

POSZUKUJĘ pani do opieki nad 9-miesięcznym dzieckiem oraz prac domowych. Mieszkanie na miejscu. Tel. 622-1760

NOWO przybyła z Polski zaopekuję się dziećmi i poprowadzi dom z zamieszkaniem. Tel. 822-6826

PODEJMĘ pracę chałupniczą. Lekki montaż, lub praca biurowa. Odbiór i dostarczenie. Tel. 740 - 7188

MŁODA osoba podejmie każdą pracę. TEL. 272-1564

POTRZEBNA natychmiast opiekunka do rocznego dziecka w godz. 12 - 16 od poniedziałku do piątku, 70 dol. TEL. 757-6522

PRZYJMĘ każdą pracę popołudniową lub nocną na terenie Mississauga. Mam pobyt stały. Tel. 271-4211

POTRZEBNA dochodząca kobieta do opieki nad 6-letnim chłopcem i drobnych prac domowych. Willowdale - okolice Leslie i Finch. Tel. 493 - 8041

POTRZEBNA opiekunka do 2-letniego chłopca, dochodząca w Downsview - Jane and Steeles. Tel. 661-5706

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

CHCESZ dopilnować własnego domu i dziecka oraz dobrze zarobić drzewo do nas. Dogodne godziny pracy dla Ciebie. Tel. 446-1725, 447-3463

NOWO przybyły z doświadczeniem w drywall i renowacjach podejmie natychmiast jakąkolwiek pracę. Tel. 445-0317

KOBIETA szuka pokoju z małą opłatą przy rodzinie w zamian za częściową pracę domową. TEL. 486-1966

PODEJMĘ się opieki nad dzieckiem we własnym domu. Wiek obojgich. Mississauga Dundas & Erindale. Tel. 279-5690

KOBIETA niepełająca potrzebuje do 2 dzieci z zamieszkaniem na miejscu. Musi znać podstawy angielski. Tel. 630-5665

POLKA z referencjami przyjmie sprzątaníe lub inną pracę. TEL. 767-0138

SILNI fizycyści matematycy i inżynierzy techniczni z podstawowym angielskim mają możliwość podjęcia pracy OPERATORA MASZYN połączonych z przeszkoleniem, atrakcyjne stawki, stała praca w dużym zakładzie. Zgłoszenia przyjmujcie Polskie Ośrodki Pomocy Emigrantom, 206 Beverley St. tel. 979-9634

NAUCZYCIEL gry na pianinie z samochodem, z ukończoną średnią szkołą i dobrą znajomością angielskiego potrzebuje. Dzwonić po 1:30 858-0532 (po angielsku)

AGENCJA specjalizująca się w wyszukiwaniu prac dla opiekunek, gospodyń, pomocniczek mówiących po angielsku TOP DOMESTICS TEL. 897 - 6699

FIRMA Mini Maid zatrudni osoby mające angielski do sprzątanía domów w Mississauga i Oakville. Pożądane prawo jazdy. Po angielsku 273 - 3182

POTRZEBNA młoda para do sprzątanía bluz. 5 nocy tygodniowo. Mississauga, dzwonić po angielsku 848-5957 (8-5)

FABRYKA tekstylna szuka operatorów maszyn. Godziny pracy 3:30 - 11:30 - 6 dni w tygodniu. Znajomość angielskiego pożądana. Zgłaszać się po angielsku 238-1645

PRACA "PIZZA NOVA" - płatna gotówka. Zatrudnimy kierowców i pracowników do pracy w kuchni. Ulica John Garland - róg Martin Grove. Wymagana jest w średnim wieku poszukuje pracy. Proszę Janusza, po 18. TEL. 275-6498

BEZPŁATNE lekcje komputerowe, dla bezrobotnych. Tel. 863-0498

KOBIETA szuka jakiegokolwiek pracy po godzinie 5 po południu. Tel. 249-1373

WYKONUJĘ muszki pstrykowe. TEL. 747-9139

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

MIESZKANIA

BACHELOR w basement do wynajęcia - okolica Albion - Islington. TEL. 742-0068

KOBIETA szuka pokoju z małą opłatą przy rodzinie w zamian za częściową pracę domową. TEL. 259-5335 dzwonić po 17.

POSZUKUJĘ 2-bed room okolica High Park lub Don Mills, możliwość zamieszkania na podobne w Scarborough (blisko Go Station, 470 dol. miesięcznie). TEL. 439-9571

NIEUMEBLOWANE, umebłowane pokoje z używalnością kuchni i łazienki, ewentualnie 1 apartament dwupokojowy w cenie 800 dol. - okolica Dundas i Dufferin. TEL. 534-5872 pomiędzy 4 po poł. a 6.

COTTAGE do wynajęcia nad Georgian Bay od 14 sierpnia, we wrześniu pół ceny. Weekendy do omówienia. TEL. 534-2697

MŁODE małżeństwo z 6-letnią córką na sponorstwie rządowym szuka od września 2 lub 1-sypialniowego mieszkania. Może być piwnica. Referencje. AM, FM STEREO, 5-biegowa skrzynia. TEL. 763 - 1389, Andrzej

DWA pokoje do wynajęcia. Okolice High Park. ZAGINAŁ paszport PF TEL. 920-6621 dzwonić 443588 na nazwisko Anna przed południem.

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

43-45

DWUSYPIALNIOWY apartament do wynajęcia od 1 września za 525 dol. miesięcznie. Tel. 252-6846 lub 259-3447

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 45 • 25.VIII. - 31.VIII.88 • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • TORONTO • \$1.25

• GÓRNICY ZABARYKADOWANI W KOPALNI • TRWA STRAJK
O SOLIDARNOŚĆ • WŁADZA GROZI STANEM WOJENNYM •
ROZMOWY MEDIACYJNE KOŚCIOŁA

DECYDUJĄ SIĘ LOSY KRAJU

STOCZNIA STOI

W Stoczni Gdańskiej, 23 sierpnia praktycznie zamarła praca. Trwała jednak praca wykończeniowa przy dwóch statkach, mających być na dniach przekazanych sowieckiemu i fińskiemu armatorowi. Jednostki te zostały udekorowane flagami Solidarności.

Przywódcy strajku w Stoczni Gdańskiej zaapelowali do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża o przysłanie kocy i żywności.

W nocy z poniedziałku na wtorek zabarykadowano bramę Stoczni Gdańskiej umieszczając na niej portret Papieża i transparenty Solidarności. Komitet strajkowy ma swoją siedzibę w stołówce zakładowej. Wałęsa, który przebywa w stoczni, skrytykował we wtorek przemówienie ministra spraw wewnętrznych oświadczając, że konfliktów nie da się rozwiązać siłą (w swym przemówieniu Kiszczak m.in. groził, że władza postawiona w sytuacji bez wyboru będzie musiała odwołać się do niepopularnych środków ładu i porządku). Rozwiązania proponowane przez Kiszczaka, podkreślił Wałęsa, jedynie odwleka w czasie legalizację Solidarności, ale nie są w stanie jej zapobiec. Miejmy nadzieję, powiedział Wałęsa, że to jest już ostatni strajk. Jeżeli jeszcze teraz się nie uda wywalczyć pluralizmu, w przyszłości będziemy musieli z większą siłą walczyć o Solidarność. Dla kraju byłoby jednak lepiej, gdyby następne strajki nie były już potrzebne. Poparł on decyzję stoczniovców o dokończeniu prac na dwóch statkach.

Do strajku przystąpiła Stocznia Remontowa w Gdańsku, stocznia jachtowa Wisła, gdzie pracę przerwało około 1000 do 1500 osób.

W Stoczni Remontowej strajkuje około 2000 osób, w Porcie Gdańskim i Północnym około 3000.

BARYKADA W PODZIEMIU

125 górników zabarykadowało się we wtorek 23 sierpnia w kopalni im. 30-lecia PRL w Jastrzębiu na głębokości 580 m. Górnicy zapowiedzieli, że pozostaną w kopalni tak długo, jak długo władze nie zdecydują się rozpocząć negocjacji. Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Jastrzębiu wystosował apel do górników całego świata, aby poparli akcję zabarykadowanych górników.

Zabarykadowani górnicy domagają się zalegalizowania Solidarności. Swą akcją

wyrażają także protest przeciwko przemówieniu telewizyjnemu ministra spraw wewnętrznych generała Kiszczaka, który straszył strajkujących poważnymi konsekwencjami i użyciem siły.

BLISKI ATAK

Strajkujący portowcy i stoczniovcy w Szczecinie podali na Zachód informacje, że obawiają się, że w nocy z 23 na 24 sierpnia może nastąpić na nich atak. Obserwują oni wzmożone ruchy kolumn milicji, ZOMO i wojska wokół stoczni i portu. Przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego Edward Radziejewicz powiedział, że spodziewa się ataku w każdej chwili.

Do wczesnych godzin rannych nie było informacji o przewidywanym ataku

Komunikacja publiczna w Szczecinie pozostawała 23 sierpnia dotknięta akcją strajkową mimo brutalnych ataków ZOMO 22 sierpnia na trzy zajezdnie komunikacyjne.

AKCJE MEDIACYJNE PODJĘTE PRZEZ KOŚCIOŁ

Kardynał Henryk Gulbinowicz spotkał się 23 sierpnia z I sekretarzem Komitetu Wojewódzkiego partii we Wrocławiu Zdzisławem Balickim i wojewodą Januszem Owczarkiem. Biskup gdański Tadeusz Głowski rozmawiał z doradcami Solidarności - Tadeuszem Mazowieckim i Adamem Michnikiem. Członek biura politycznego Stanisław Ciosek spotkał się z metropolitą krakowskim kardynałem Macharskim.

STAŁOWA WOLA

W Stałowej Woli do strajku na dwóch wydziałach przyłączyło się około 2000 pracowników. Są to dane z poniedziałku. We wtorek 23 sierpnia radio Warszawa mówiło o grupie 150 strajkujących na wydziale narzędziowym. Tymczasem jak poinformowała działaczka Solidarności Ewa Kuberna w hucie trwa strajk siedzący. Część załogi wzięła udział w pochodzie na terenie zakładu. Pochód ten został brutalnie rozbity przez milicję i straż przemysłową. Kilku robotników ciężko pobito.

We wtorek rano w kopalni Rudna Północna i Zachodnia rozpoczął się strajk okupacyjny. Wkroczyło tam ZOMO. Aresztowano m.in. Władysława Grodzkiego, przewodniczącą Komisji Górniczej Solidarności Zagłębia Miedziowego.

23 sierpnia przystąpiła do strajku kopalnia Marcel w Wodzisławiu Śląskim oraz kopalnia im. Lenina w Mysłowicach.

Według oficjalnego komunikatu władz we wtorek 23 sierpnia strajkowało 12 kopalń, ale źródła opozycyjne z kraju podają, że liczba ta wynosi co najmniej 18 kopalń. Agencja UPI podała w wieczornym serwisie, że strajkuje 20 kopalni.

Z Krakowa doniesiono o przerwie w pracy w dniu 23 sierpnia, na jednym z wydziałów Nowej Huty.

OFICJALNE OŚWIADCZENIE USA W SPRAWIE SYTUACJI W POLSCE

Amerykański departament Stanu wydał 23 sierpnia oświadczenie na temat sytuacji w Polsce. Zdaniem Departamentu Stanu wolne związki zawodowe w Polsce przyczyniłyby się do realizacji programu reform i nie byłyby przeszkodą w reformowaniu polskiej gospodarki. Całe społeczeństwo musi uczestniczyć w realizacji reform. Departament Stanu podkreśla, że w Polsce wzrasta napięcie. Rząd Stanów Zjednoczonych opowiada się za dialogiem i porozumieniem narodowym. Departament Stanu podkreśla, że przestraszanie przez używanie siły nie jest środkiem mogącym doprowadzić do przezwyciężenia kryzysu i rozwiązania problemów Polski. Wolne związki zawodowe mogą jedynie pomóc reformie gospodarczej w Polsce, a nie jej zaszkodzić. Co więcej, trudno wyrazić sobie, aby reforma w Polsce powiodła się bez udziału

GDZIE

PRZERWALI STRAJK?

Jeden ze strajków, który rozpoczął się w poniedziałek 22 sierpnia w zajezdni autobusowej w Piasecznie pod Warszawą zakończył się wkrótce po jego ogłoszeniu, w wyniku rozmów strajkujących z dyrekcją. Pracownicy uzyskali obietnicę 20 000 zł podwyżki.

W Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego we Wrocławiu, 23 sierpnia odwołano strajk okupacyjny przekształcając go w tzw. strajk włoski.

Radio Warszawa zakomunikowało, że do pracy 23 sierpnia powróciła załoga Cegielskiego oraz załoga jednej z kopalń. Według Radia Warszawa strajkujący górnicy w pochodzie opuścili kopalnię Andalizia, w Piekarach Śląskich. Źródła niezależne potwierdziły tę informację.

SYTUACJA W KRAJU
STRONA 4,5,18

GODZINA POLICYJNA

W Jastrzębiu i kilku innych miejscowościach Polski władze wprowadziły godzinę policyjną. Na ulicach nie wolno przebywać w godzinach od 23 do 4 rano. W godzinach tych krążą liczne patrole milicyjne. Minister Kiszczak upoważnił władze lokalne do wprowadzenia godziny policyjnej według własnego rozeznania sytuacji.

wolnych związków zawodowych. Reforma gospodarcza bowiem jest przedsięwzięciem w skali całego kraju. Musi ona obejmować całe społeczeństwo.

Oświadczenie w sprawie sytuacji w Polsce wydał także kandydat Partii Demokratycznej na prezydenta USA Michael Dukakis oraz szef amerykańskiej centrali

Dokończenie na str. 2

DEMONSTRACJA

PROTESTUJEMY NATYCHMIAST!

- przeciw brutalności ZOMO
- łamaniu praw człowieka
- nieliczeniu się ze społeczeństwem

ŻADAMY

legalizacji Solidarności,
negocjacji z Narodem,
zaprzestania represji.

SOLIDARNOŚĆ ŻYJE!

Nie pozwólmy by walczyła
w osamotnieniu.

Weź udział w demonstracji
przed konsulatem PRL w
Toronto. W proteście bierze

udział Kornei MORAWIECKI,
przywódca Solidarności
Walczącej z Wrocławia.

CZWARTEK, 25 SIERPNIA 1988
godz. 7:30

Lakeshore Blvd.W. na wschód od
skrzyżowania z Royal York.
ZRÓB WSZYSTKO, ABY BYŁO NAS
JAK NAJWIĘCEJ.
DAJ ZNAĆ ZNAJOMYM!

PCAG